

Στανισλάβ Στρατίεβ

Το σακάκι που βελάζει

Στανισλάβ Στρατίεβ
Το σακάκι που βελάζει

www.stanislavstratiev.org

Το σακάκι που βελάζει

© Stanislav Stratiev, 1976

© Aeolus Project, 2007

Μετάφραση: Βασίλη Σκουβακλή

Πανελλήνια πρώτη - Αμφι-Θέατρο Σπύρου Α. Ευαγγελάτου, Αθήνα

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΟΥΡΕΑΣ

ΙΒΑΝ ΑΝΤΩΝΩΦ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι (κουρείου)

ΕΒΓΓΕΝΙ, φίλος του Ιβάν

ΤΖΟΡΟ, φίλος του Ιβάν

ΧΩΡΙΚΟΣ Ι (κουρέας προβάτων)

ΝΤΙΚΟ (που καταγράφει πρόβατα)

Ο ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (σε όλες τις μορφές του)

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ του Ανθρώπου του ανελκυστήρα

ΧΩΡΙΚΟΣ ΙΙ (με την προβιά)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ (με τα καμινέτα)

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ

Η ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Ο ΓΙΟΣ του Ανθρώπου του ανελκυστήρα

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ

ΙΒΑΝΩΦ

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

1

Κουρείο. Πέντε καθίσματα, αλλά δουλεύονται μόνο τα δύο. Τρία άτομα περιμένουν τη σειρά τους. Ανάμεσα σ' αυτά και ο Ιβάν Αντόνωφ, που φορά ένα τριχωτό σακάκι και διαβάζει ένα περιοδικό. Απελευθερώνεται ένα κάθισμα.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Παρακαλώ, ποιός έχει σειρά; Ορίστε. (Ο Ιβάν κάθεται.) Με τί θα εξυπηρετήσουμε τον κύριο;

IBAN ANTONΩΦ. Κούρεμα.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Ένα ωραίο κούρεμα στον κύριο! Αμέσως! (Τινάζει την πετσέτα όλο φροντίδα, με επαγγελματικές κινήσεις.)

IBAN ANTONΩΦ. Κοντά. Και να μη μείνει τρίχα.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Αφήστε το σε μένα, τριχίτσα δε θα μείνει. (Σταματά με την πετσέτα στο χέρι.) Μα... βλέπω πως είστε φρεσκοκουρεμένος!

IBAN ANTONΩΦ. Μα δεν πρόκειται για μένα... Θέλω να μου κουρέψετε το σακάκι μου αυτό.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Τί να κάνω;

IBAN ANTONΩΦ. Να μου κουρέψετε το σακάκι. Και πολύ κοντά.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Να κουρέψω το σακάκι;! Κοντά;!

IBAN ANTONΩΦ. Πολύ κοντά. Να μη του μείνει ούτε τριχούλα.

ΚΟΥΡΕΑΣ (Αρχίζει να βράζει). Έτσι; Να του κάνουμε και φριξιόν;

IBAN ANTONΩΦ. Όχι, ευχαριστώ, δε νομίζω πως χρειάζεται.

ΚΟΥΡΕΑΣ (Σε ψηλότερο τόνο φωνής). Μήπως προτιμάτε να το κατσαρώσουμε; Να το βρέξουμε κιόλας για να κρατήσει;

IBAN ANTONΩΦ. Όχι, όχι! Μόνο κούρεμα. Κοντά.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Μόνο κούρεμα, έ; Γιατί να μη του κάνουμε κι ένα λούσιμο με λάδι για να δυναμώσουν οι ρίζες;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Ίσα-ίσα, αυτό δεν θέλω.

ΚΟΥΡΕΑΣ (Σχεδόν φωνάζοντας). Και τί θέλεις; Μόνο κούρεμα, έ; Έτσι είστε σεις οι τέτοιοι, οι γραμματιζόμενοι! Μια και κρατάτε στο χέρι ένα χαρτοφύλακα, μπορείτε να κάνετε όποια λόξα σας κατεβεί στο κεφάλι! Εμείς, εδώ, είμαστε άνθρωποι ασήμαντοι, δωσ' του όλη μέρα με το ξουράφι. Εσείς, όμως, σπουδαίοι, αυθεντικοί! Ας πάμε, λέτε, να διασκεδάσουμε, να σπάσουμε πλάκα. Ας τον κάνουμε αυτόν να μου κουρέψει το σακάκι για να γελάσει σε βάρος του όλη η Σόφια, όλη η πρωτεύουσα!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ (Στεναχωρημένος). Μα, ούτε που το σκέφτηκα αυτό.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Κοροϊδεύουμε τους ανθρώπους, δεν είναι έτσι; Γιατί εμείς είμαστε έξυπνοι, διαβάζουμε τόσα και τόσα βιβλία, ενώ αυτοί, εδώ, δε βλέπουν τίποτα άλλο πέρα απ' το ξουράφι τους!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Δεν καταλαβαίνω γιατί νευριάζετε; Σάς ζήτησα μόνο να μου κουρέψετε το σακάκι, τίποτα άλλο! Δε σας πρόσβαλα με τίποτα. Αν μπορούσα να το κουρέψω μόνος μου δε θα ερχόμουν εδώ, μα δε μπορώ, δε νοιώθω! Είναι το πρώτο μου σακάκι με τρίχωμα...

ΚΟΥΡΕΑΣ (Μπαίνει, ξαφνικά, στό νόημα, τρομάζει). Ναι!, ναι...

καταλαβαίνω... Αυτό είναι... Ε-ε-ένα λεπτό, έρχομαι αμέσως... (Πηγαίνει στον υπεύθυνο του καταστήματος που δουλεύει στην ακριανή πολυθρόνα και τον παίρνει παράμερα.)

ΚΟΥΡΕΑΣ. Ένας τρελός!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Πώς;

ΚΟΥΡΕΑΣ. Ένας τρελός στην πολυθρόνα μου! (Δείχνει διακριτικά με το κεφάλι.)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Αυτός; (Κοιτάζει τον Ιβάν Αντόνωφ.)

ΚΟΥΡΕΑΣ Το' σκασε, ασφαλώς, απ' το τρελάδικο... Θέλει να του κουρέψω το σακάκι.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Και νομίζεις πώς...

ΚΟΥΡΕΑΣ. Δεν υπάρχει αμφιβολία, είναι τρελός! Και το περιοδικό το διάβαζε

ανάποδα, πίσω-εμπρός.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Είναι ξεκάθαρο!

ΚΟΥΡΕΑΣ. Δεν ξέρω γιατί όλοι οι τρελοί πέφτουν πάνω μου.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Να δεις πως θα μας κάνει θρύψαλα τους καθρέφτες... Κι ύστερα πάλι σε μας θα τους χρεώσουν... Και γιατί δεν του κουρεύεις το σακάκι;

ΚΟΥΡΕΑΣ. Σου' στριψε και σένα, μου φαίνεται! Πως θα του κουρέψω το σακάκι; Κι έπειτα ποιός ξέρει τί άλλη λόξα θα του' ρθει... μπορεί να μου ζητήσει να του ξυρίσω τα παπούτσια, να...

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Πήρες τα ξυράφια;

ΚΟΥΡΕΑΣ (Κιτρινίζει). Όχι!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Κι αν τα δει; Πρέπει να τον βγάλεις απ' το κατάστημα!

ΚΟΥΡΕΑΣ. Γιατί εγώ; Εσύ είσαι ο υπεύθυνος του μαγαζιού.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Μα είναι στη δική σου πολυθρόνα!

ΚΟΥΡΕΑΣ. Ο υπεύθυνος της Μονάδας ευθύνεται για όλες τις πολυθρόνες!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Έλα, έλα, πήγαινε! Ηρέμησε, δεν πρέπει να τα χάνεις. Πώς, θα φοβηθούμε τώρα κι έναν τρελό;

ΚΟΥΡΕΑΣ. Δεν πηγαίνω! Εγώ έχω μικρά παιδιά. Πώς θα μεγαλώσουν χωρίς πατέρα;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Μπορείς να του το πεις κι αυτό! Παρ' τον με το μαλακό, μίλησέ του ευγενικά και καθησύχασέ τον. Μπορεί να μην είναι από κείνους τους μανιακούς.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Δεν πάω πουθενά!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Καλά, καλά. Πάμε μαζί. Κι ό,τι γίνει ας γίνει! (Πλησιάζει τον Ιβάν Αντόνωφ.) Καλημέρα!

ΚΟΥΡΕΑΣ (Με φωνή Ιούδα). Αυτός είναι ο υπεύθυνος!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Ίσοι είμαστε όλοι. Το γράφει και το Σύνταγμα.

ΚΟΥΡΕΑΣ. Τώρα το λές;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Ακριβώς τώρα, εδώ, μπροστά στο σύντροφο... που πρέπει να ξέρει... Να ξέρει, λόγου χάρη, πως στην Μονάδα 8, λίγο παρακάτω, τα σακάκια

κουρεύονται με τους πιο εξαιρετικούς όρους! Είναι πραγματικοί φακίρηδες σ' αυτό το είδος... δουλεύουν θαυμάσια... Γι αυτό σας συμβουλεύω να πάτε εκεί, δε θα μετανιώσετε!

IBAN ANTONΩΦ. Γιατί να πάω στη Μονάδα 8, μιά και περίμενα τόση ώρα εδώ, κι έφτασε η σειρά μου;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Δες, αγαπητέ, εμείς ξέρουμε ποιός είσαι, ξέρουμε τί έχεις.

IBAN ANTONΩΦ. Ποιός είμαι; Τί έχω; (Σηκώνεται.)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Ξέρουμε πως εκεί δεν είναι ευχάριστος τόπος, γι αυτό φεύγεις ολοένα... Όμως, φεύγα τώρα από δω όσο είναι ακόμα καιρός. Εμείς δε θα ειδοποιήσουμε τις πρώτες βοήθειες...

ΚΟΥΡΕΑΣ. Όχι, όχι... Γιατί και μεις... παρακαλώ, μεταξύ μας είμαστε... Δικός μας είστε... Μην ανησυχείτε!

IBAN ANTONΩΦ. Γιατί ν' ανησυχώ; (Κοιτάζεται στον καθρέφτη.)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι. Ξέρεις, εδώ είναι Κεντρική Μονάδα, κυκλοφορεί κόσμος πολύς. Αν σ' ανακαλύψει κανείς, πάλι θα σε χάσουν... εκεί. Και δε σε συμφέρει! Ξέρω κι εγώ... υπάρχει πολύ τρέλα παντού. Εκεί, όμως, είναι χειρότερα. Εκεί γίνεται θεραπεία!

ΚΟΥΡΕΑΣ. Ψυχρολουσίες... Ηλεκτροσόκ...

IBAN ANTONΩΦ. Τί ψυχρολουσίες; Εγώ θέλω μόνο ένα κούρεμα! Τίποτα άλλο!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ι (Τον πιάνει από τους ώμους και τον οδηγεί). Εγώ λέω να πηγαίνεις από τους πιο παράμερους δρόμους, τους πιο ερημικούς. Μην περιφέρεσαι στο κέντρο. Θα σε γραπώσουν! Κι ύστερα, ακόμα κι αν δεν είσαι, θα φροντίσουν αυτοί να σε τρελάνουν! (Ο Ιβάν βγαίνει.)

ΚΟΥΡΕΑΣ. Να τον τρελάνουν! Αυτός είναι κιόλας θεότρελος!

2

Άλλος χώρος. Μπαίνουν ο Ιβάν Αντόνωφ, ο Εβγγέλι και ο Τζόρο.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Και πίστεψαν πως είναι τρελός;

ΤΖΟΡΟ. Τί να κάνουν οι άνθρωποι, αφού είναι τρελός για τα σίδερα; Τον ακούς; Πήγε στο κουρείο για να του κουρέψουν το σακάκι!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Πάλι καλά που δε σε χειροτόνησαν!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Σκληρή φάρσα μου' παιξε αυτό το σακάκι. Γιατί στο δαίμονα έπρεπε να έχει τρίχωμα; Συνετέλεσα εγώ με κανέναν τεχνικό τρόπο στο μέγαλωμα της τρίχας του; Όχι! Έτσι τ' αγόρασα, ήταν το τελευταίο. Κι επειδή τ' άλλα σακάκια δεν έχουν τρίχωμα, ο καθένας που το βλέπει με ρωτά αν είναι από δέρμα σκαντζόχοιρου, και πόσοι σκαντζόχοιροι μου χρειάστηκαν. Όσα για την ιδέα του κουρέματος, δεν ήταν δική μου, παρά του Τζόρο, που τώρα μας παριστάνει την πάπια. Δοκίμασα να το κουρέψω με το ψαλίδι, μα δε γινόταν - η τρίχα δεν κοβόταν ίσια. Και τότε ο Τζόρο με συμβούλεψε να πάω στον κουρέα να μου το πάρει με τη μηχανή για να βγει ομοιόμορφα και να μη μείνει ούτε τρίχα. Και τώρα τον ακούς; Είμαι λέει τρελός γιά δέσιμο.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Αφού συνερίζεσαι το Τζόρο; Η υπόθεση είναι πολύ πιο απλή. Δές, τώρα στα χωριά είναι εποχή που κουρεύουν τα πρόβατα. Πας λοιπόν σ' ένα χωριό, δίνεις κάτι στο χωρικό που τα κουρεύει κα πάει τέλειωσε η δουλειά σου!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Είναι στ αλήθεια, κι αυτό, μιά ιδέα... Φεύγω για το χωριό, να δω τί θα γίνει.

3

Μία αυλή αγροικίας όπου ένας χωρικός κουρεύει ένα πρόβατο. Μπαίνει ο Ιβάν Αντόνωφ.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Καλημέρα. Πάει καλά η δουλειά, έ;

ΧΩΡΙΚΟΣ Ι. Πάει, γιατί να μην πάει;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Όμορφα τα πρόβατα!

ΧΩΡΙΚΟΣ Ι (Αδιάφορος). Ε, όλα του συνεταιρισμού είναι.

IBAN ANTONΩΦ. Καπνίζεις; (Του προσφέρει τσιγάρο, του το ανάβει. Ο Ιβάν Αντόνωφ κοιτάζει τριγύρω, βεβαιώνεται πως δεν τον βλέπει κανείς, βγάζει από την τσέπη του δυο λέβα και προσπαθεί να τα βάλλει στην τσέπη του χωρικού. Τελικά το κατορθώνει γιατί μ' έκπληξη διαπιστώνει πως αυτός δεν προβάλλει μεγάλη αντίσταση.)

IBAN ANTONΩΦ. Κοίτα τί θέλω, να μου κουρέψεις κι εμένα αυτό το σακάκι. Ξέρεις, είναι πολύ μαλιαρό και δε μ' αρέσει. Τί λές; Γίνεται η δουλειά;

ΧΩΡΙΚΟΣ Ι (Καταλαβαίνει και ξεφυσά αλαφρωμένος). Ε, να το κουρέψουμε, γιατί όχι; Μόνο που θα το περάσουμε για ιδιωτικό πρόβατο, γιατί τα δικά μας είναι μετρημένα. Και κείνος, κει πέρα στο γραφείο, τα σημειώνει όλα. Είναι μεγάλος ψείρας και θ' αρχίσει τις ερωτήσεις... και τί σακάκι είναι αυτό; ...και γιατί το σακάκι; και θ' αρχίσουμε τώρα να κουρεύουμε και σακάκια;

IBAN ANTONΩΦ. Καλά! Πέρασε το για ιδιωτικό πρόβατο, προσωπικά δικό μου, μόνο κούρεψέ το επιτέλους. (Το πρόβατο που κρατούσε ο χωρικός ξεφεύγει και τρέχει.)

ΝΤΙΚΟ (Φωνή από τα παρασκήνια). Δεκαπέντε... Μπρός το επόμενο.

ΧΩΡΙΚΟΣ Ι. Σκύψε χαμηλά. (Ο Ιβάν σκύβει στα τέσσερα και ο άλλος του κουρεύει το σακάκι.) Έτσι λοιπόν. Πάει κι αυτό. Μιά στιγμή, έχεις λίγο και στο μανίκι. Έτοιμα! (Φωνάζει.) Ντίκο, αυτό μην το γράψεις, ήταν ιδιωτικό.

ΝΤΙΚΟ (Φωνή από τα παρασκήνια). Πώς, δηλαδή, ιδιωτικό; Σε ποιόν ανήκει το ιδιωτικό; Για να έρθει εδώ, να τον ιδώ κι εγώ.

ΧΩΡΙΚΟΣ Ι. Μπρός, πήγαινε. Και με γειά σου.

IBAN ANTONΩΦ. Ευχαριστώ, είναι ακριβώς όπως το ήθελα. (Βγαίνει.)

4

Τραπέζι, κρεβάτι. Ο Ντίκο είναι ξαπλωμένος στο κρεβάτι με τα χέρια κάτω από το κεφάλι.

ΝΤΙΚΟ. Εσείς είστε με το άτομικό; Την ταυτότητά σας.

IBAN ANTONΩΦ (Εκπληκτος). Μα γιατί παρακαλώ. Ορίστε. (Του δίνει την ταυτότητα. Χωρίς να σηκωθεί, ο Ντίκο την εξετάζει με προσοχή, τη σηκώνει στο φώς, την ξεφυλλίζει.)

ΝΤΙΚΟ. Σα να μην πολυμοιάζετε. (Σηκώνεται.) Μήπως είσαι κάποιος άλλος;

IBAN ANTONΩΦ. Εκεί είμαι δεκαέξι χρονώ.

ΝΤΙΚΟ. Α, καλά... (Καταγράφει στο βιβλίο που έχει μπροστά του.) Ιβάν Κιρίλωβ Αντόνωφ... οδός... ταυτότητα σειρά... αριθμός... Μου δίνεις... 78 στοτίνκια... (Κόβει την απόδειξη και του την παραδίνει.) Υπογράψτε εδώ... (Ο Ιβάν υπογράφει.) Έτσι... Ωστε το επάγγελμά σας είναι... έ, έ, έ, γλωσσο-λόγος..;

IBAN ANTONΩΦ. Ναι.

ΝΤΙΚΟ. Αυτό σημαίνει... έ έ... (Δυσκολεύεται.)

IBAN ANTONΩΦ. Ασχολούμαι με τη γλώσσα, τα γράμματα, τις προτάσεις...

ΝΤΙΚΟ. Πως, ναι... Είναι ξεκάθαρο... Και... Θρέφετε πρόβατο;

IBAN ANTONΩΦ. Ναι.

ΝΤΙΚΟ. Χόμπυ;

IBAN ANTONΩΦ. Χόμπυ.

ΝΤΙΚΟ. Και... που το κρατάς; Στο μπαλκόνι; Στο διαμέρισμα;

IBAN ANTONΩΦ. Στο μπάνιο. Δεν έχω μπαλκόνι.

ΝΤΙΚΟ. Στο μπάνιο; Για άκου πράγματα! Και κάθεται το πρόβατο εκεί;

IBAN ANTONΩΦ. Στο χέρι του είναι; Κάθεται, θέλει δε θέλει!

ΝΤΙΚΟ. Δηλαδή, εδώ που τα λέμε... στο μπάνιο ποιός δεν κάθεται; Και γω θα 'μενα εκεί... αν ήμουν πρόβατο... (Σημειώνει κάτι ακόμα στο βιβλίο.) Ε, να το χαιρεσαι και καλοφάγωτο...

Προθάλαμος σε Κρατικό Ίδρυμα. Από δω ξεκινούν διάδρομοι και μια σκάλα για τα πάνω πατώματα. Στερεωμένες πινακίδες με αφίσες για συναυλίες.

Ακούγονται τα χαρακτηριστικά χτυπήματα πλήκτρων γραφομηχανής. Πάνω απ' όλα αυτά, στον αέρα, κρέμεται ένας άνελκυστήρας. Είναι σταματημένος ανάμεσα στους ορόφους. Μπαίνουν, ο Ιβάν Αντόνωφ, ο Εβγγένι κι ο Τζόρο.

IBAN ANTONΩΦ. Δυό λεπτά και τέλειωσα. Σε ποιόν κινηματογράφο θα πάμε; ΕΒΓΓΕΝΙ. Στο «Βίτοσα». Φρόντισε μη χάσουμε την ταινία.

ΤΖΟΡΟ. Κανένα αστείο θα 'ναι. Κάποιος σου σκάρωσε μια φάρσα. Θα το δεις.

IBAN ANTONΩΦ. Τί αστείο; Για τρίτη φορά πήρα αυτή την κλήση.

(Διαβάζει.) «Σάς καλούμε μέσα σε τρεις μέρες να εξοφλήσετε το φόρο για το πρόβατο που εκτρέφετε. Σε αντίθετη περίπτωση θα σας επιβληθεί πρόστιμο από 100 έως 4.000 λέβα και ο φάκελός σας θα παραπεμφθεί στην Είσαγγελία».

ΤΖΟΡΟ. Ναι, αλλά από κάτω τί γράφει; «Το Τμήμα κολυμβητικών πτηνών».

Μια και βρισκόμαστε εδώ, δεν πάμε να ρωτήσουμε από πότε κολυμπά το πρόβατο; Η χήνα ναι, κολυμπά, μα το πρόβατο; Τί είδους πτηνό είναι το πρόβατο; Και που κολυμπά; Φάρσα είναι, δε σου το είπα;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Σαν κάπως να μοιάζει στο στυλ του Τζόρο... Μήπως το έγγραφες εσύ;

ΤΖΟΡΟ. Φαντάζεσαι, δηλαδή, πως εγώ σκαρφίστηκα αυτό το πλεούμενο;

IBAN ANTONΩΦ. Θα το ξεδιαλύνουμε αμέσως. Δυό λεπτά μόνο κι ύστερα τρέχουμε στον κινηματογράφο (Βγαίνει.)

Ο Ιβάν Αντόνωφ βρίσκεται σ' ένα χώρο με πράσινες μονοκόμματες δελτιοθήκες, σιδερένια χρηματοκιβώτιο με κεφάλι λεονταριού στα χερούλια, ντουλάπα με ράφια. Στο γραφείο κάθεται ο Υπάλληλος.

IBAN ANTONΩΦ. Με συγχωρείτε, το «Τμήμα Κολυμβητικών Πτηνών»;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εδώ είναι.

IBAN ANTONΩΦ (Του προτείνει την κλήση). Σχετικά με μια ανακοίνωση που πήρα από σας. Θα πρόκειται, άσφαλώς, για κάποιο λάθος...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Δεν πιάνει την κλήση). Που' ναι η αλεπού;

IBAN ANTONΩΦ. Ορίστε;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Για να εξετάσουμε το πρόβλημά σας πρέπει να μας παρουσιάσετε πρώτα μια σκοτωμένη αλεπού η ένα πρακτικό πως εξοντώσατε μία άλεπού.

IBAN ANTONΩΦ. Ποιαν αλεπού; Πρόκειται για πρόβατο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Μπορεί να πρόκειται για ελέφαντα. Πρώτα η αλεπού.

IBAN ANTONΩΦ. Γιατί;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ξέρετε να διαβάζετε;

IBAN ANTONΩΦ. Έμ, νομίζω πως κάτι ξέρω...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Τότε διαβάστε τις έντυπες οδηγίες πού βρίσκονται μπροστά στη μύτη σας.

IBAN ANTONΩΦ (Διαβάζει). Μα... από που να πάρω την αλεπού;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σκοτώστε την.

IBAN ANTONΩΦ. Μα γιατί να την σκοτώσω; Εγώ ήρθα για κάποιο λάθος, ένα λάθος που κάνατε σεις, και το οποίο με ταλαιπωρεί άσκοπα. Με καλέσατε εδώ, δε βλέπω όμως νάχω καμιά ανάμιξη. Γιατί να σκοτώσω;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Γιατί δε γίνεται διαφορετικά. Πρέπει να σκοτώσεις.

Δραστηριοποίησου!

IBAN ANTONΩΦ. Πως να δραστηριοποιηθώ;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σε εθνική κλίμακα! (Εμπιστευτικά.) Δεν θα πάμε καλά με τις αλεπούδες. Τον τελευταίο καιρό πολλαπλασιάστηκαν φοβερά και προκαλούν τεράστιες ζημιές. Τα δάση, για να σου εξηγηθώ καλύτερα, στενάζουν από τις αλεπούδες. Οι κυνηγοί προσπαθούν να τις εξολοθρέψουν όσο μπορούν, αλλά δε

βρίσκονται στο ύψος των περιστάσεων. Δεν μπορούν μόνοι τους να τις αντιμετωπίσουν. Το σύστημα που εισηγηθήκαμε εξασφαλίζει τον αφανισμό τους.

IBAN ANTONΩΦ. Μα εγώ στη ζωή μου δεν πήγα κυνήγι, δεν ξέρω να πυροβολώ. Πως να σκοτώσω; Τί θέλετε τώρα από μένα, ν' αγοράσω όπλο, να ξεκινήσω για τα δάση και να σκοτώσω αλεπούδες; Εγώ είμαι γλωσσολόγος.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Παθητικά). Δεν καταλαβαίνεις πως αύριο οι αλεπούδες θα κατακλύσουν την πόλη, θα σταματήσουν την κυκλοφορία, θα φτάσουν στο σπίτι σου, θα ορμήσουν στα παιδιά σου...

IBAN ANTONΩΦ. Δεν έχω παιδιά.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Τόσο το χειρότερο... θα ορμήσουν πάνω σου! Και τί θα κάνεις τότε; Τότε θα είναι αργά. Αν, όμως, ο καθένας εκπληρώσει το χρέος του σαν πολίτης, κάτι τέτοιο δε θα συμβεί! Υπάρχουν, όμως, άνθρωποι σαν κι εσάς που αποτραβιούνται. Τάχα πως δεν κυνηγούν, τάχα πως δεν μπορούν να βλέπουν αίματα, τάχα πως είναι, δεν ξέρω κι εγώ τί είδους ζωόφιλοι... Αν όλοι μας σκοτώναμε την αλεπού που μας αναλογεί, το πρόβλημα θα λυνόταν σε δύο βδομάδες. Κι όμως όχι κι όχι, καθόμαστε και τα περιμένουμε όλα από το κράτος! Και παρακαλώ, το κράτος πως να τις σκοτώσει; Κι άλλωστε το κράτος δεν είμαστε εμείς;; Σύντροφε τη στιγμή αυτή οι ευσυνείδητοι πολίτες κυνηγούν αλεπούδες, τα όπλα μπουμπουνίζουν, οι καμπάνες χτυπούν, παντού μυρίζει μπαρούτι... Και συ μου λες πώς είσαι γλωσσολόγος! Ντροπή! Χωρίς σκοτωμένη αλεπού δεν πρόκειται να εξεταστεί το αίτημά σου. Είναι φανερό πως στην προκείμενη περίπτωση δεν μπορεί να γίνει επίκληση σε τίτλους σπουδών.

Πήγαινε, τουφέκισε την αλεπού κι έλα. Εμείς σε περιμένουμε.

IBAN ANTONΩΦ. Καλά, εγώ όμως, βλέπετε, πως...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Η ώρα η καλή! Και χτύπα, χτύπα αλύπητα!

Ο Ιβάν επιστρέφει στους φίλους του, στον προθάλαμο.

TZOPO. Έλα, επιτέλους, άνθρωπε! Χάσαμε κιόλας τα επίκαιρα... Τελείωσες;

IBAN ANTONΩΦ. Τελειώνω αμέσως... μόλις φέρω την αλεπού!

EBΓΓENI. Μα εσύ δεν ήρθες εδώ για το πρόβατο; Γιατί χρειάζονται τώρα αλεπού;

IBAN ANTONΩΦ. Για να πάρεις μια πληροφορία πρέπει πρώτα να παρουσιάσεις μια σκοτωμένη αλεπού, ή ένα πρακτικό που να λέει πως σκότωσες μιαν αλεπού. Αλλιώς ούτε που κοιτούν την κλήση.

TZOPO. Δε μας παρατάς...

IBAN ANTONΩΦ. Ν' αφήσουμε, τώρα, τα μαθήματα, ν' αφήσουμε όλες μας τις δουλειές και να πάρουμε τα δάση και τις ρεματιές για αλεπούδες... Μήπως ξέρετε, σεις, που πουλούν εδώ κοντά κυνηγητικά όπλα;

EBΓΓENI. Δεν είναι δυνατό! Μα τί στο δαίμονα, τρελοί είναι αυτοί;

IBAN ANTONΩΦ. Τα δάση στενάζουν από αλεπούδες, ενώ το σύστημα αυτό εξασφαλίζει τον αφανισμό τους!

TZOPO (Σηκώνει τα χέρια ψηλά, θεατρικά). Κύριε, κύριε, άκουσον, άκουσον!! Συ που βρίσκεσαι κει ψηλά, κι όλα τα βλέπεις, κι όλα τ' ακούς, άκουσον και ήμάς!

Για κατάπληξη όλων, από πάνω ακούεται μία φωνή. Η φωνή προέρχεται από τον ανελκυστήρα. Διαπιστώνεται πως μέσα στον ανελκυστήρα βρίσκεται ένας άνθρωπος, που ως τώρα δε διακρινόταν. Κρατά στο χέρι ένα βιβλίο και φαίνεται να τον διέκοψαν από τις απασχολήσεις του.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ. Έ, έ, ακούω! Και ερωτώ τί συμβαίνει; Για τις αλεπούδες στεναχωριέστε; Δεν υπάρχει πρόβλημα. Πάτε στο Γραφείο 8,

στον Γκιλιγκιρώβ, του λέτε πολλά χαιρετίσματα από τον άνθρωπο του ανελκυστήρα, του δίνετε ένα κατοστάρι, στο φακελάκι όμως, και αυτός θα σάς δώσει το πρακτικό για τη σκοτωμένη αλεπού. Προσέξτε μη σάς ζητήσει ένορκο βεβαίωση, γιατί θα σας κοστίσει πολύ... Έχετε κάμμια άλλη απορία;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Μας συγχωρείτε... εσείς δουλεύετε εδώ;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Κατά κάποιον τρόπο. Σκάλωσα με τον ανελκυστήρα πριν δύο μήνες κι από τότε βρίσκομαι εδώ κρεμασμένος. Ο υπεύθυνος τεχνικός του ανελκυστήρα έφυγε, δεν μπορούν, όμως, να προσλάβουν άλλον γιατί στο μεταξύ καταργήθηκε η θέση του. Εξάλλου φαίνεται πως η βλάβη είναι περίπλοκη. Ήρθαν δυο-τρεις απ' έξω, σφυροκόπησαν λίγο και τελικά τα παράτησαν. Δεν έδειξαν να τους ενδιαφέρει πιά. Σήμερα θα με βγάλουν, αύριο θα με βγάλουν, το ζήτημα μάκρυνε και έτσι έμεινα στον αέρα.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Κι όλον αυτό τον καιρό έμεινες εκεί μέσα;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Και που ήθελες να μείνω; Με το αιτιολογικό της αναρτήσεως πήρα και άδεια άνευ αποδοχών. Στό μεταξύ μαθαίνω εγγλέζικα, γράφτηκα συνδρομητής στην εφημερίδα «Το συνεταιριστικό κράτος», παίρνω και το περιοδικό «Η επιστήμη και τεχνική για τους νέους»... Η Ιατρική Ακαδημία πειραματίζεται με μένα κι έτσι τσιμπολογώ και κανένα φράγκο... Ζώ...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Και μπορείς να μιλάς γι' αυτό τόσο ήρεμα;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Έμεινες ποτέ κρεμασμένος σ' ασανσέρ;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Όχι, κυκλοφόρησα μόνο μ' αυτό...

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Αν έμενες κρεμασμένος θα με καταλάβαινες ευκολότερα. Τις πρώτες 2-3 μέρες έσφιξα τα δόντια, ύστερα προσευχήθηκα ψιθυριστά και τελικά έκλαψα... Χωρίς φωνή, δεν είχα πιά φωνή... Μετά απ' αυτό πήρα τα πράγματα όπως είναι. Τί να κάνω; Τα δοκίμασα όλα, προσέφυγα σ' όλους τους συγγενείς, σ' όλους τους φίλους, τις γνωριμίες μου. Στην αρχή ενδιαφέρθηκαν για μένα κι από το Ίδρυμα αυτό, ύστερα όμως το απορρόφησαν οι υποχρεώσεις του, είχαν και κάτι δυσκολίες στον προγραμματισμό και στο

σχέδιο αναδιοργάνωσης, και με ξέχασαν... Εξάλλου δεν είναι στις αρμοδιότητές τους οι επισκευές των ανελκυστήρων.

ΤΖΟΡΟ. Και δεν υπάρχει καμιά ελπίδα;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Ελπίδες πάντα υπάρχουν. Ο μεγάλος μου γιός τέλειωσε το λύκειο. Τον έγραψα στις ειδικές παραδόσεις των τεχνικών για τους ανελκυστήρες και σε μερικούς μήνες τελειώνει. Αυτός θα με βγάλει.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Τότε σ' αφήνουμε με το καλό... Αυτός ο Κιλιγκιρώβ, λες να μας δώσει το πρακτικό για τη σκοτωμένη αλεπού; Ξέρεις, εμείς είμαστε κάπως βιαστικοί...

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Με βεβαιότητα). Μένω εδώ κρεμασμένος δύο μήνες κι έχω μπροστά στα μάτια μου όλο το Ίδρυμα. Ξέρω πως πάνε τα πράγματα. Νομίζετε πως τρέχει κανείς για να εξολοθρέψει αλεπούδες; Μέχρι σήμερα δεν είδα καμιά ψόφια αλεπού παρά μόνο πρακτικά. Αν σύμφωνα με το επίσημο πρακτικό η αλεπού σκοτώθηκε, τότε όλα είναι εντάξει!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Μα με τα πρακτικά δεν μπορείς να εξολοθρέψεις τις αλεπούδες!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Και ποιός νοιάζεται για τ' αγρίμια; Το πάν είναι ν' αναφέρουμε πως τα εξολοθρέψαμε. Ύστερα βραβεύουμε τους αξιότερους και εισηγούμαστε άλλη δραστηριότητα. Μήπως κάθεται κανένας να μετρήσει τις αλεπούδες των Βαλκανίων; Δε φαίνεστε κουτοί άνθρωποι, τί στο δαίμονα;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Κι ο εξυπνάκιας αυτός, ο Ιβάν, που είναι και παιδικός μας φίλος, ήταν έτοιμος να μας παρασύρει. Λίγο έλειψε να ξεκινήσουμε μαζί του για κυνήγι αλεπούδων.

ΤΖΟΡΟ. Μπρός τώρα, πάμε να σκοτώσουμε κανένα «πρακτικό» και να δούμε τις δουλειές μας, γιατί για ταινία δεν μπορεί πιά να γίνει λόγος, τη χάσαμε σήμερα.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Σ' ευχαριστούμε πολύ και... ανάλαφρο κρέμασμα!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Thank you. Τελικά κάποιος θα βρισκόταν να σας ανοίξει τα μάτια!

Οι τρεις βγαίνουν. Ο άνθρωπος του ανελκυστήρα συνεχίζει τη μέθοδο της αγγλικής.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. I am a boy. You are a girl. What is my name? My name is Peter...

Μπαίνει η γυναίκα του ανθρώπου του ανελκυστήρα κρατώντας ένα δίχτυ.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Κύριλε!.. Κυριλάκο!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. My name is Peter... (κοιτάζει κάτω) εσύ είσαι; Τί συμβαίνει; (Αμολάει ένα σκοινί από το οποίο είναι δεμένο ένα καλάθι.) Μου έφερες ντομάτες;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δε βρίσκονται πουθενά, όλο το πρωί έψαχνα (Αρχίζει να περνά τα πράγματα από το δίχτυ στο καλάθι.) Ούτε στά καταστήματα πολυτελείας δεν υπάρχουν.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Μ' αυτό πιά είναι ανυπόφορο! Δεν είναι εντάξει! Έχω ανάγκη από βιταμίνες... Πιπεριές δεν υπάρχουν... ντομάτες δεν υπάρχουν... Τί μου έφερες;

ΓΥΝΑΙΚΑ (Ενοχα). Κατεψυγμένα ψάρια. Περιέχουν και φώσφορο...

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Φώσφορο! Εγώ θέλω να τραφώ, όχι να φωτίζω.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Συμφιλιωτικά). Για το μυαλό... Άλλωστε μαθαίνεις εγγλέζικα. Σου' φερα κι ένα βιβλίο.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Καχύποπτα). Ποιό;

ΓΥΝΑΙΚΑ (Δισταχτικά). Αυτό... «Οι περιπέτειες τού Ροβινσώνα Κρούσου».

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Ξεσπάει). Τέλειωνε μ' αυτή την ιστορία! Τα νεύρα μου είναι μιά χαρά, καταλαβαίνεις; Δεν έχουν τίποτα τα νεύρα μου! Αντέχω! Και μου το φέρνεις για τρίτη φορά! Όλο Τζάκ Λόντον, όλο ναυαγούς... τάχα πως έμειναν 64 μέρες πάνω σε μια σχεδία και τρέφονταν με πλαγκτόν και με παλιά

παπούτσια, κι όμως δεν έχασαν τα μυαλά τους. Εγώ δε βρίσκομαι στον ωκεανό! Δε βρίσκομαι πάνω σε σχέδια... Βρίσκομαι σ' ένα δικό μας Κρατικό Οργανισμό, εξειδικευμένο! Εδώ κανείς δε βουλιάζει! Δέν υπάρχουν καρχαρίες, σκυλόψαρα, δεν υπάρχουν τυφώνες, εδώ τρώνε φυσιολογικά... (Μουρμουρίζει πεισματωμένα.)

ΓΥΝΑΙΚΑ (Συμφιλιωτικά). Ο Γκεοργκέφ σου στέλνει χαιρετίσματα. Λέει να μην απελπίζεσαι. Ο κουνιάδος του είχε ένα φίλο τεχνικό, που ήταν βασιλιάς τών ασανσέρ...

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Μ' ελπίδα σκύβει σ' αυτήν). Και;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δυστυχώς τώρα ασχολείται με κεραίες τηλεοράσεως. Κάνει εγκαταστάσεις στο Βελιγράδι, για προσωπικό του λογαριασμό φυσικά! (Ο άνθρωπος του ανελκυστήρα απογοητευμένος ξαναγυρίζει στην πρότερή του θέση.) Μα του μίλησε. Εκείνος όμως του είπε πως ο τύπος αυτός των ανελκυστήρων έπαψε να κατασκευάζεται τώρα και 30 χρόνια.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Ξέρω πως δεν κατασκευάζεται!... Το ξέρω πως έπαψε η κατασκευή του... Δε μ' ενδιαφέρει η ιστορία του ανελκυστήρα, μ' ενδιαφέρει να με βγάλουν από δω! (Παύση.) Ο Πέτσο τί κάνει;

ΓΥΝΑΙΚΑ (Ενοχα). Μελετά.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Καχύποπτα). Μελετά;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μελετά ναι... (Από τον τόνο της φωνής της φαίνεται πως κάτι κρύβει.)

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Τί συμβαίνει; Μπρός λέγε, τί συμβαίνει; Γιατί σωπαίνεις;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Θέλει να παντρευτεί.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Σε αμηχανία). Πως έτσι, να παντρευτεί;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Να έτσι... όπως παντρεύονται. (Διαβεβαιώνοντάς τον.) Κανονικά.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Πως κανονικά, αφού ο πατέρας του είναι εδώ κρεμασμένος στο ασανσέρ; Αυτός να παντρεύεται κι εγώ να βρίσκομαι αναρτημένος εδώ όλη μου τη ζωή; Και να τρώω φώσφορο;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Λέει πως θα τελειώσει τις σπουδές του, δε θα τις διακόψει.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Ξέρω εγώ πως θα τις τελειώσει! Τίποτα, κανένας γάμος ώσπου να με βγάλει από δώ. Πού θα κάνω περίπατο τ' αγγόνια μου; Σ αυτό το κουβούκλιο; Να τον φέρεις να του μιλήσω. (Σιωπηλή, υπάκουη, η γυναίκα φεύγει.) Ε, την «Ιστορία του Ροβινσώνα Κρούσου» την κρατάς; (Η γυναίκα επιστρέφει και σταματά κάτω από τον ανελκυστήρα, ο άνθρωπος από πάνω κατεβάζει το καλάθι.) Μπρός, δώσ' μου το. (Σιωπηλά η γυναίκα βάζει το βιβλίο στο καλάθι, κοιτάζει ψηλά ώσπου να το σύρει ο άντρας της, ύστερα αναπνέει βαθιά, κλείνει τα μάτια και βγαίνει. Ο άνθρωπος του ανελκυστήρα ανοίγει το βιβλίο στην πρώτη σελίδα, διαβάζει. Μπαίνουν ταραγμένοι ο Ιβάν Αντόνωφ, ο Εβγγένι κι ο Τζόρο.)

ΤΖΟΡΟ. Σύντροφε!... Σύντροφε του ανελκυστήρα!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Κοιτάζει κάτω). Α, εσείς... Ε, λοιπόν, εντάξει;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Κάπως... Έχουμε το πρακτικό, αλλά εξαφανίστηκε το Τμήμα.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Ποιό τμήμα;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Των «Κολυμβητικών Πτηνών». Πρίν ένα τέταρτο της ώρας υπήρχε, τώρα όμως εκεί δουλεύουν άλλοι άνθρωποι και ιδέα δεν έχουν γι αυτό το Τμήμα.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Δεν είναι ν' απορείς, ίσως να 'γινε κάποια αναδιοργάνωση. Μιά στιγμή να σκεφτώ... «κολυμβητικά»... «κολυμβητικά». Μ' αυτό είναι το άλλοτε Τμήμα «Πτηνών και Σκύλων» πού μετασηματίστηκε στο «Κολυμβητικών Πτηνών», τότε που οι σκύλοι πέρασαν στο Τμήμα «Ωδικών Πτηνών», το οποίο συγχωνεύτηκε αργότερα με το Τμήμα «Λαγών και άλλων τινών». Τώρα λέγεται «Πτηνών που σκούζουν και τετραπόδων με μεγάλα αυτιά», για να μπορέσει να περιλάβει και τους γαιδάρους... Επομένως τα σκυλιά είναι εκεί, γι' αυτό είμαι βέβαιος. Μα ούτε και τα κολυμβητικά χάθηκαν. Η απορία είναι που τα έχουν εντάξει; Ίσως να τα χώρισαν σε δύο νέα τμήματα. Σε «Τμήμα Κολυμβητικών» και σε «Τμήμα Πτηνών».

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Και το «πρόβατο» σε ποιο απ' αυτά να ανήκει;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Εδώ ο ρυθμός της δουλειάς είναι τόσο δυναμικός που δεν μπορείς να ξέρεις τίποτα μ' ακρίβεια. Μπορεί να δημιουργήθηκαν δύο Τμήματα, μα μπορεί εξίσου να συγχωνεύτηκαν άλλα τρία. Πρέπει να κινηθείτε, να ψάξετε, να ενδιαφερθείτε...

8

Στο Ίδρυμα παντού χτίζουν, ξανατακτοποιούν, ολόγυρα βρίσκονται σανίδες, ασβέστες, σκαλωσιές, σκάλες. Οι τρεις γνωστοί μας παρουσιάζονται πότε μαζί και πότε χωριστά, σε διάφορα μέρη, σε σοφίτες η πάνω από τη σκηνή, ακούμε τις φωνές τους από τα παρασκήνια, πότε από κοντά, πότε από μακρύτερα.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ (Φωνάζει). Εδώ πρέπει να 'ναι;

ΕΒΓΓΕΝΙ (Φωνάζει από την αντίθετη μεριά). Τα «Σκυλιά» συμπύχθηκαν με τις «Γάτες».

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ (Φωνάζει από άλλο μέρος). Μα στις «γάτες» είμασταν. Δεν υπήρχαν εκεί καθόλου σκυλιά..

ΕΒΓΓΕΝΙ. Τότε δεν υπήρχαν, τώρα όμως υπάρχουν.

ΤΖΟΡΟ (Φωνάζει από άλλη πλευρά). Παρατήστε τα σκυλιά. Μπρός να ψάξουμε για τα «πλεούμενα πτηνά»

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Γιατί τα «πλεούμενα πτηνά», αφού εμένα με κάλεσαν για πρόβατο; Θα μπερδευτούμε έτσι! (Και οι τρεις τρέχουν για λίγη ώρα σε ανώγεια και σκαλωσιές.)

ΤΖΟΡΟ (Κραυγάζει ενθουσιασμένος). Το ανακάλυψα!... Είναι δω! Δέστε το!

ΕΒΓΓΕΝΙ (Φωνάζει από κάτω). Το ανακάλυψες; Κράτα το γερά!

ΤΖΟΡΟ (Φωνάζει). Εδώ, ελάτε εδώ! Στο Τμήμα «Πλεούμενων σκύλων με μαστάρια»!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Είσαι τρελός; Τί είναι αυτό;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Πιθανώς να συγχωνεύτηκαν...

Έφτασαν και οι τρεις, λαχανιασμένοι, μπροστά στην πόρτα.

ΤΖΟΡΟ. Εδώ είναι. Μπαίνουμε;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΩΝΩΦ. Μπαίνουμε. (Μπαίνουν και οι τρεις μπουλούκι.)

9

Μεγάλα σιδερένια χρηματοκιβώτια πράσινα, με λεονταρίσια κεφάλια και πέλματα για χερούλια. Ησυχία. Ο Υπάλληλος γράφει κάτι σ' ένα κατάστιχα. Μπροστά, σε στάση ευλαβική, περιμένει σιωπηλός ένας χωρικός. Κάτι κρατά παραμάσχαλα. Οι τρεις φίλοι παίρνουν θέση στη σειρά, πίσω από τον χωρικό. Κοιτάζουν σιωπηλοί τον Υπάλληλο. Ο Υπάλληλος, σ' αυτό το έργο, θα ερμηνεύεται από τον ίδιο πάντα ηθοποιό. Θα παρουσιαστεί σε περισσότερες σκηνές. Άσχετα που εργάζεται και με τί ασχολείται κάθε στιγμή, άσχετα πως είναι ντυμένος, ποιός είναι ο χαρακτήρας, η ιδιοσυγκρασία και ο ρόλος του, η μορφή του θα παραμένει πάντα η ίδια. Οι άνθρωποι είναι πολλοί, η ουσία όμως, η μορφή της γραφειοκρατίας μιά και μοναδική: αδιαφορία μπροστά στον άνθρωπο, μπροστά στη μοίρα του. Και παντού, όπου είναι γραμμένη η λέξη «Υπάλληλος», θα βλέπουμε τον ίδιο ηθοποιό. Από δω κι εμπρός, ο Ιβάν Αντόνωφ θα συγκρούεται συνέχεια με αυτόν, σαν μπροστά στην ίδια πάντα εμφάνιση της γραφειοκρατίας.

ΧΩΡΙΚΟΣ ΙΙ. Κι εγώ τώρα τί να κάνω; ...Που έφερα και την προβειά; (Ανοίγει το δέμα που κρατούσε κάτω απ' τη μασχάλη του.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Χωρίς να σηκώσει το βλέμμα του). Την είδα την προβειά.

ΧΩΡΙΚΟΣ ΙΙ. Έτσι όπως σας λέω. Αυτή καθόταν κι έβοσκε κοντά στη διάβαση.

Και η μπάρα κατέβηκε...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αυτό με την μπάρα το κατάλαβα.

ΧΩΡΙΚΟΣ II. Και κοντά στην μπάρα σταμάτησαν, μιά μοτοσικλέτα με καλάθι στα πλάγια, ένα αμάξι μ' άλογο κι ένα μικρό αυτοκίνητο μάρκας «Μόσκιβιτς»... Περιμέναμε όλοι να περάσει το τραίνο. Και δεν ξέρω πώς διάολο κάνει πίσω αυτός με τη μοτοσικλέτα και χτυπά τ' άλογο. Τότε ο αμαξιάς θυμώνει, κατεβαίνει από τ' αμάξι και αστράφτει μια του μοτοσικλετιστή... Οπότε ο μοτοσικλετιστής φουρκίζεται, κατεβαίνει και βαρά τ' άλογο. Τον αμαξιά δείλιασε να τον βαρέσει γιατί ήταν δυό φορές στο μπόι του... Τότεμανιάζει τ' άλογο...

ΤΖΟΡΟ. ...κατεβαίνει και βαρά τον μοτοσικλετιστή;

ΧΩΡΙΚΟΣ II. Όχι. Μανιάζει τ' άλογο, κάνει πίσω και χτυπά το «Μόσκιβιτς». Τότε θυμώνει ο σωφέρ. Γιατί ως εκείνη τη στιγμή γελούσε. Τώρα, όμως, κατεβαίνει και τουλουμιάζει τον αμαξιά. Γιατί κι ο σωφέρ ήταν γεροδεμένος. Εγώ τους κοίταζα και γελούσα, τρελός κόσμος, έλεγα, μέσα μου, να δεις που θα γίνει πανηγύρι...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Συντομότερα, παρακαλώ.

ΧΩΡΙΚΟΣ II. Ε, τότε πέρασε το τραίνο και σηκώθηκε η μπάρα. Και βλέπω πως οι άλλοι δε χτυπιούνται πιά, κάθονται και γελούν. Τί γελάτε, ρέ σεις, λέω. Για γέλια είστε; Κι αυτοί μου δείχνουν ψηλά, την μπάρα που σηκώθηκε, και ξεκαρδίζονται στα γέλια. Σαν βλέπω κι εγώ ψηλά, η προβατίνα μου ήταν κρεμασμένη. Γιατί την είχα δέσει στην μπάρα μη φύγει, για να μπορέσω να παρακολουθήσω από κοντά τον καβγά... Κι έτσι, αυτοί ανέβηκαν στις θέσεις τους κι έφυγαν, κι εγώ έμεινα με την προβατίνα κρεμασμένη. Την έγδαρα και ήρθα να σάς φέρω το τομάρι της και να ζητήσω να με σβήσετε, για να μην πληρώνω πιά φόρο μια και κρεμάστηκε.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Το τομάρι δε μου χρειάζεται. Να μου φέρεις τη βεβαίωση. Τη βεβαίωση, πόσες φορές θέλεις να σου το πώ; Τη βεβαίωση θανάτου της προβατίνας. Γιατί στο τομάρι δε γράφει ποιανού ήταν η προβατίνα!

ΧΩΡΙΚΟΣ II. Τί βεβαίωση μου ζητάς, σύντροφε, αφού σου έφερα την προβιά. Γιατί αν ζούσε η προβατίνα, δε θα κυκλοφορούσε χωρίς προβιά... Και να η

προβιά της...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Άκου, δε θα χάσω εγώ όλη τη μέρα με σένα, κι έτσι κόφτο.

Χωρίς βεβαίωση δε γίνεται τίποτα!

ΧΩΡΙΚΟΣ II. Στάσου, βρέ συνάδελφε, περίμενε...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εγώ περιμένω, μα η δουλειά δεν περιμένει! Γιατί δεν έχω μόνο σένα στο κεφάλι μου. Πάρε τη προβιά σου και πήγαινε για τη βεβαίωση.

ΧΩΡΙΚΟΣ II. Και ποιός θα μου δώσει μένα βεβαίωση πως κρεμάστηκε η προβατίνα στην μπάρα;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αυτό είναι δική σου δουλειά! (Στούς άλλους τρεις.) Ποιό είναι το δικό σας πρόβλημα;

Ο χωρικός αναστενάζει, τυλίγει την προβιά και βγαίνει.

IBAN ANTONΩΦ. Σχετικά με κάποιο λάθος, πιθανώς να μπερδέψατε κάτι...

Προτείνει την κλήση.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Δεν παίρνει την κλήση). Ποιός μπερδεψε; Και τί; Ποιό λάθος;

IBAN ANTONΩΦ. Ακριβώς, αυτό είναι το λάθος... Αυτή η κλήση.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Η αλεπού;

IBAN ANTONΩΦ. Έχουμε! Ορίστε την αλεπού! (Του δίνει το πρακτικό.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Διαβάζει την κλήση και το πρακτικό). Δε βλέπω πού είναι το λάθος.

IBAN ANTONΩΦ. Το λάθος είναι πως εγώ δεν τρέφω κανένα πρόβατο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και τί τρέφετε;

IBAN ANTONΩΦ. Τίποτα. Ποτέ δεν είχα πρόβατο. Μπορεί να 'ναι κάποια συνωνυμία, μια σύμπτωση...

Ο Υπάλληλος σηκώνεται χωρίς καμιά βία, πηγαίνει στο ντουλάπι, βγάζει από

την τσέπη του μία αρμαθιά κλειδιά και ξεκλειδώνει. Οι πόρτες του ντουλαπιού ανοίγουν με θόρυβο. Ο Υπάλληλος τραβάει το χαμηλότερο συρτάρι, παίρνει απ' εκεί μία άλλη αρμαθιά κλειδιά. Ξεκλειδώνει ένα από τα σιδερένια χρηματοκιβώτια. Απ' εκεί σύρει ένα μεγάλο κατάστιχα, δεμένο κάπου, και το τοποθετεί πάνω στο γραφείο. Κοιτάζει τον Ιβάν Αντόνωφ με υπονοούμενα - τώρα θα του αποδείξει πως δεν είναι λάθος, κι ούτε ήταν δυνατόν να γίνει - ύστερα ξεφυλλίζει το κατάστιχα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ιβάν Κιρίλωβ Αντόνωφ, οδός Τσάρου Βόριδος, αριθμός 73, επάγγελμα γλωσσολόγος;

IBAN ANTONΩΦ. Ναι, εγώ είμαι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Πρίν από ένα μήνα κουρέψατε ένα πρόβατο, ιδιωτικό...

Παρακαλώ, μην προσπαθείτε να παραπλανήσετε τα όργανα του Κράτους!

IBAN ANTONΩΦ. Α, η ιστορία με το κούρεμα. Καταλαβαίνω... Κοιτάζετε, εγώ, στην πραγματικότητα, δεν έχω κανένα πρόβατο, όσο για κούρεμα, ναι, κάτι κούρεμα... Αυτό το σακάκι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Το σακάκι;

IBAN ANTONΩΦ. Ναι, αυτό το τριχωτό σακάκι. Ξέρετε, είχε πολύ μεγάλο τρίχωμα κι όλος ο κόσμος με κορόιδευε. Πήγα τότε στο χωριό και παρακάλεσα έναν χωρικό που κούρευε πρόβατα...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Χαμογελώντας θλιβερά στ' άκουσμα αυτού του παραμυθιού). Σύντροφε, μην προσπαθείτε πιά να κρύψετε το πρόβατο. Από το νόμο δε θα μπορέσετε να το κρύψετε!

IBAN ANTONΩΦ. Μα δεν έχω τίποτα να κρύψω από το νόμο, πιστέψτε με. Πρόκειται για το σακάκι αυτό που φορώ, συμπτωματικά το φόρεσα σήμερα...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Δέστε, σύντροφε Αντόνωφ. Σύμφωνα με τα στοιχεία, εσείς εκτρέφετε ένα πρόβατο και είστε υποχρεωμένος να πληρώσετε φόρο γι' αυτό. Αν ο καθένας μας επιχειρεί να καμουφλάρει το ζώο που διατρέφει, που θα φτάσουμε; ...Και μη μ' απασχολείτε πιά! Έχετε τρεις μέρες προθεσμία να

εξοφλήσετε το φόρο, αλλιώς, θα εφαρμόσουμε το νόμο μ' όλη την αυστηρότητα.

Ο Υπάλληλος παίρνει το κατάστιχα, το βάζει στο χρηματοκιβώτιο, το κλειδώνει, βάζει τα κλειδιά στο συρτάρι του ντουλαπιού, κλειδώνει κι αυτό και βάζει τα κλειδιά στην τσέπη του.

IBAN ANTONΩΦ. Ας συνεννοηθούμε, σύντροφε, σαν δυο μορφωμένοι άνθρωποι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και οι μορφωμένοι άνθρωποι πληρώνουν φόρους.

IBAN ANTONΩΦ. Σεις ενεργείτε με βάση ένα χαρτί, μα το χαρτί αυτό δεν εκπροσωπεί απαραίτητα την πραγματικότητα. Αποδείξτε πως έχω πρόβατο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εγώ; Αποδείξτε σεις πως δεν έχετε!

IBAN ANTONΩΦ. Εγώ ν' αποδείξω πως δεν έχω;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αμ' πώς, εμείς θα διατηρούμε εδώ αποδείξεις; Αν επρόκειτο ν' αποδεικνύουμε για τον καθένα χωριστά το κάθε τί, πού θα φτάναμε; Εδώ είναι καταχωρημένα πάνω από 2.500 πρόσωπα...

IBAN ANTONΩΦ. Μα μόνο εγώ σας παρακαλώ ν' αποδείξετε, όχι όλοι;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σήμερα... Αύριο όμως;

IBAN ANTONΩΦ. Ποιό αύριο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και μεθαύριο; Αντιμεθαύριο; Πόσοι θα έρθουν ακόμα να ζητήσουν αποδείξεις; Αν δημιουργήσουμε ένα προηγούμενο, πάει, χαθήκαμε!

IBAN ANTONΩΦ. Μα δεν υπήρξε πρόβατο, καταλαβαίνετε; Σακάκι ήταν, ακούτε σακάκι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Κάθε σακάκι ήταν πρώτα πρόβατο! Αν εσείς, στο μεταξύ, μετατρέψατε κιάλας το πρόβατο σε σακάκι, σας αφορά. Εμείς δεν ασχολούμαστε με τις προσωπικές υποθέσεις των πολιτών. Ομως, και σ' αυτή την περίπτωση θα πληρώσετε φόρο και πρόστιμο, για την περίοδο που το σακάκι σας ήταν πρόβατο.

IBAN ANTONΩΦ. Μα τότε πάρτε μου φόρο και για το πανωφόρι που έχω,

γιατί κι αυτό ήταν κάποτε πρόβατο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Δεν ήταν όμως το πρόβατο ιδιωτικό! Δεν ήταν δικό σας...

Ελπίζω να αντιλαμβάνεστε τη διαφορά.

IBAN ANTONΩΦ. Μα δεν καταλαβαίνετε και σεις πως είμαι γλωσσολόγος και πως δεν ασχολούμαι με τη διατροφή προβάτων!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σε κάποια μικρή πόλη της Πολιτείας της Νέας Υόρκης, ο τοπικός φωτογράφος καλλιεργούσε μαριχουάνα στο πάρκο της πόλεως. Να σημειωθεί πως το φυτό ποτιζόταν από τη Δημαρχία. Με το σύστημα αυτό το υποκείμενο εκείνο συγκέντρωσε τεράστια ποσά... Ούτε κι αυτός πλήρωσε φόρο για τη μαριχουάνα!!!

ΤΖΟΡΟ. Μα, αυτός δεν έχει πρόβατο. Κι ούτε είχε ποτέ. Τον ξέρουμε αφότου ήταν τόσοσ δα. Κι ούτε σ' αυτόν, ούτε στην οικογένειά του παρατηρήσαμε κάτι που να μοιάζει με πρόβατο. Σας παρακαλώ να τελειώνουμε, είναι μίαγ γελοία κατάσταση.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Τί το χρειάζεται αυτός το πρόβατο, αυτός διδάσκει στο Πανεπιστήμιο.

ΤΖΟΡΟ. Και γνωρίζει δυο ξένες γλώσσες.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Και πού να διαθρέψει το πρόβατο; Μένει σ' ένα συγκρότημα κατοικιών, στον πέμπτο όροφο...

ΤΖΟΡΟ. Κι ούτε έχει μπαλκόνι! Βλέπετε και σεις πως κάποιο μπέρδεμα κάνατε κάπου...

Ο Υπάλληλος σηκώνεται απειλητικά, πηγαίνει στο ντουλάπι, βγάζει τα κλειδιά απ' την τσέπη, τ' ανοίγει, παίρνει από το κάτω συρτάρι τ' άλλα κλειδιά, το ξανακλείνει προσεκτικά, πηγαίνει στο χρηματοκιβώτιο και το ξεκλειδώνει πάλι, βγάζει το κατψιχο, το βάζει στο γραφείο, το ξεφυλλίζει, βρίσκει τη σελίδα, διαβάζει, βαρειά, τονισμένα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ιβάν Κιρίλοβ Αντόνωφ, γλωσσολόγος, 24 Μαρτίου έ.έ.

κούρεψε ένα ατομικό του πρόβατο. 'Όχι σακάκι!! Πρόβατο!! Είναι γραμμένο ξεκάθαρα. Και στη στήλη των παρατηρήσεων είναι σημειωμένα: «διατηρείται στην μπανιέρα»... Και παρακάτω: «σκοπός διατροφής, Χόμπυ». Κι έεδώ, αυτή η υπογραφή είναι δική σας ή όχι; Κι ο αριθμός ταυτότητας; Και η ημερομηνία εκδόσεως: 2.11.1966; Λοιπόν;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Καταλαβαίνετε τί λέτε; Πώς μπορεί να διατηρήσει ένα πρόβατο στην μπανιέρα; Σιγά να μη το διατρέφει σ' ενυδρείο... Μήπως το γράφει κι αυτό;

ΤΖΟΡΟ. Μήπως δεν πρόκειται για πρόβατο αλλά για χρυσόψαρο! Γι' αυτό τί φόρος χρειάζεται;

ΕΒΓΓΕΝΙ. 'Η μπορεί να' ναι κανένα υδρόβιο πρόβατο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Δέκα χρόνια εργάζομαι εδώ και κανένας δε βρέθηκε να με ξεγελάσει, να ξεφύγει το νόμο και να κρύψει το ζώο πού κατέχει. Δε θα το πετύχετε ούτε σεις. Καλύτερα να πληρώσετε το φόρο, δεν είναι μεγάλο το ποσό και...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Δε γίνεται λόγος για χρήματα, αλλά είναι ζήτημα αρχής.

Εσείς πιστεύετε στο χαρτί ή στον άνθρωπο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Στο χαρτί, σύντροφε, γιατί αυτό δεν είναι ένα απλό χαρτί, είναι ένα στοιχείο, ένα ντοκουμέντο! Και τα ντοκουμέντα είναι ενός και μοναδικού είδους: Οι Νόμοι! Απεναντίας οι άνθρωποι είναι ειδών-ειδών, και μερικοί απ' αυτούς παραβαίνουν το νόμο ή επιχειρούν να το κάνουν.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Και τα ντοκουμέντα είναι πολλών ειδών, ακόμα κι αν εσείς δε θέλετε να πιστέψετε στον άνθρωπο, αλλά στα χαρτιά! Να πού στην περίπτωση μας αυτό το στοιχείο είναι λαθεμένο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αγαπητέ σύντροφε, εγώ δεν κάνω φιλοσοφία, εγώ μαζεύω φόρους. Σεις, λοιπόν, ξοφλήσετε το φόρο κι αυτές τις ιδέες σας... πηγαίνετε τες όπου θέλετε! Εμένα δε με συγκινούν.

ΤΖΟΡΟ. Μα γιατί να πληρώσει φόρο, αφού δεν έχει πρόβατο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αυτό το λέτε σεις.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Κάντε, τουλάχιστο, μία διαπίστωση, ελάτε σπίτι μου,

ελέγξετε. Δεν έχω τίποτα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Φυσικά δεν έχετε τίποτα! Αφού με καλείτε για έλεγχο, σημαίνει πως φροντίσατε να το κρύψετε καλά. Ποιός ξέρει πού βόσκει τώρα το πρόβατο κι εγώ θα έρθω σπίτι σας για να βρώ ψύλλους στ' άχυρα.

ΤΖΟΡΟ. Εμείς, όμως, βρισκόμαστε κάθε μέρα σπίτι του κι αν είχε πρόβατο θα το βλέπαμε, θα τ' ακούγαμε... Πώς μπορεί να κρύψει κανείς ένα πρόβατο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Όπως προσπαθείτε να το κάνετε τώρα εσείς!

ΤΖΟΡΟ. Και σεις τί κάνετε; Μήπως μπορείτε να κάνετε και σεις μία πνευματική προσπάθεια για να καταλάβετε;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σύντροφε, εμείς εδώ δεν κάνουμε πνευματικές προσπάθειες. Εμείς εδώ, εισπράτουμε φόρους! Κι αν κάποιος δεν πληρώσει, όπως είναι η περίπτωση σας που δε θέλετε να πληρώσετε, επιβάλλουμε πρόστιμα!

IBAN ANTONΩΦ. Αυτό, όμως, αφορά αυτούς που διαθέτουν ζώα. Εγώ δε διαθέτω, καταλαβαίνετε; Εγώ ασχολούμαι με τη μελέτη της γλώσσας κι όχι με τη διατροφή προβάτων! Ασχολούμαι με τη γραμματική, τις προτάσεις, τις σύνθετες και περίπλοκες εκφράσεις. Ενώ μπροστά σας εκφράζομαι απλά και καθαρά: ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΡΟΒΑΤΟ! Καταλαβαίνετε; ΔΕΝ ΕΧΩ!!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Κι εγώ, πάλι, απλά εκφράζομαι: ΠΛΗΡΩΣΤΕ ΤΟ ΦΟΡΟ!
Καταλαβαίνετε; ΠΛΗΡΩΣΤΕ ΤΟΝ!

ΤΖΟΡΟ. Α, δεν μπορώ πιά! Δεν αντέχω πιά! Μ' αυτόν δεν μπορείς να συζητήσεις, πρέπει να του αστράψω καμιά! (Ορμά).

ΕΒΓΓΕΝΙ (Τον συγκρατεί). Στάσου! Περίμενε!

ΤΖΟΡΟ (Ζορίζεται). Θα του πληρώσω ένα φόρο που θα βλέπει μόνο πρόβατα. Κάθε ράτσας και κάθε χρώματος!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Βιαιοπραξία εναντίον κρατικού οργάνου έν υπηρεσία, μετρίου βαθμού. Λιγότερα από τρία χρόνια δε γλυτώνετε!

ΤΖΟΡΟ (Χτυπιέται ν' απελευθερωθεί). Θα 'θελες να' ναι μετρίου βαθμού! ...Μα θα' ναι βαρυτάτου, ασήκωτου!

ΕΒΓΓΕΝΙ (Τον συγκρατεί με δυσκολία). Κάτσε φρόνιμα, δεν ακούς;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και για ψευδομαρτυρία, άλλα τρία. Σύνολο: Έξη.

ΤΖΟΡΟ. Τί ψευδομαρτυρία, άνθρωπε; Πού βλέπεις τη ψευδομαρτυρία;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Να εδώ, μπροστά μου. Δυο ψευδομάρτυρες!

ΕΒΓΓΕΝΙ (Στην υπάλληλο). Πρόσεχε, γιατί θα τον αμολύσω!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και συ τί θέλεις; Οι άλλοι να πληρώνουν φόρους και συ, όχι;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Εγώ θέλω να το ψηλαφήσετε (Προχωρεί σ' αυτόν και του δείχνει το σακάκι.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εγώ δε θέλω.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Παρακαλώ να το ψηλαφήσετε.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Δε βρίσκομαι δω για να ψαχουλεύω.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Μα ναι, ψηλαφήστε το. (Βγάζει το σακάκι του.) Μοιάζει με πρόβατο; Γράφει πάνω του πως είναι πρόβατο; Όχι! Γράφει «Εργοστάσιο Ετοίμων Ενδυμάτων». Να η ετικέτα. Επαληθέψτε, παρακαλώ!

ΤΖΟΡΟ (Που τον κρατά ο Εβγγέني). Τί τον παρακαλάς ακόμα, αφήστε με να τον παρακαλέσω εγώ! Μας είπε ψεύτες! Ψευδομάρτυρες!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σας παρακαλώ να βγείτε έξω. Αμέσως!

ΤΖΟΡΟ. Δεν πάμε πουθενά.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σας το ξαναλέω, αδειάστε το χώρο.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Φοβερό! Κι αν έμενα εδώ ως αύριο για να προσπαθήσω να τον πείσω πως δεν τρέφω κανένα πρόβατο, δε θα το πετύχαινα. Για σένα ο λόγος μου δεν αξίζει τίποτα; Εγώ δε λογαριάζομαι για σένα; Τόσα χρόνια σπουδές, τόσα χρόνια δουλειάς, τόσες μελέτες, το ντοκτορά μου, όλα αυτά δεν έχουν καμιά σημασία, διαγράφονται με μία μονοκοντυλιά; Ο άνθρωπος δεν υπάρχει πιά; Τα άρθρα στις εφημερίδες, οι διαλέξεις, τα στοιχεία που δείχνουν πως εγώ, ο άνθρωπος είμαι το κέντρον όλων, πως για μένα γίνονται όλα αυτά, αυτά δε σημαίνουν τίποτα;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Τά άρθρα και τα στοιχεία αυτά δεν αναφέρονται στην περίπτωσηή σας!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Και τί σημασία έχει που δεν αναφέρονται στην περίπτωσηή

μου;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Καμιά. Αυτά κοιτούν τη δουλειά τους κι εγώ τη δική μου δουλειά.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Μα αυτό είναι άκριβώς, πως δε βλέπεις τη δουλειά σου, μας τρέλανες!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Εσύ δεν εξελίχτηκες από τον πίθηκο, σαν όλο τον κόσμο, αλλά από στοιχεία και ντοκουμέντα. Από έγγραφα και δικαιολογητικά. Από τη στήλη των «παρατηρήσεων». Και τα παιδιά σου θα είναι ντοκουμέντα και θα θροίζουν σαν τα χαρτιά. Και θα τσαλακώνονται σαν τα χαρτιά, ναι, θα τσαλακώνονται! Θα χρειαστεί να τα αναθρέψεις σε ράφια ντουλαπιών!

ΤΖΟΡΟ. Κι αυτός θα τσαλακωθεί! Κι αμέσως, μάλιστα! (Ορμά.)

ΕΒΓΓΕΝΙ (Τον συγκρατούν). Αυτός γενικά ούτε κι εξελίχτηκε κι ούτε ποτέ θα εξελιχτεί!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Άν δε βγήτε αμέσως, καλώ την αστυνομία.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Έμείς θα καλέσουμε την αστυνομία.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αστυνομία!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Αστυνομία!

10

Συγχισμένοι οι τρεις φίλοι κυκλοφορούν στους διαδρόμους.

ΤΖΟΡΟ. Πρέπει να φτάσουμε στον προϊστάμενό του, να τον πληροφορήσουμε πως κοροϊδεύει τους πολίτες.

Απότομα μπροστά τους παρουσιάζεται ένας άντρας με μαύρο κοστούμι. Καλεί με το δάχτυλο τον Ιβάν Αντόνωφ.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Καμινέτο;

IBAN ANTONΩΦ. Ορίστε;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Έχεις καμινέτο;

IBAN ANTONΩΦ. Όχι, δεν έχω. Γιατί;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Όλοι σας έτσι λέτε! Μα θα το βρώ! (Φεύγει.)

ΕΒΓΓΕΝΙ. Γνωστός σου;

IBAN ANTONΩΦ. Από πού κι ως πού; Ένας βλαμμένος. Με ρώτησε αν έχω καμινέτο.

ΤΖΟΡΟ. Μην παραδεχτείς πως έχεις το παραμικρό. Μας φτάνει το πρόβατο.

Οι τρεις φίλοι έφτασαν τελικά σε μία πόρτα μπροστά.

IBAN ANTONΩΦ. Δε μπορώ πιά. Μπαίνουμε δω και ρωτάμε.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Σκαρφαλώνουμε αυτά τά πατώματα λές και πρόκειται να κατακτήσουμε το Έβερεστ... Πάνω-κάτω, πάνω-κάτω, έγινα μουσκίδι στον ιδρώτα.

ΤΖΟΡΟ. Τί περιμένουμε άλλο; Μπρός να μπούμε. (Χτυπούν την πόρτα και μπαίνουν όλοι.)

11

Ένας χώρος με λουλούδια, γεμάτος σκόνη. Η μουσική ενός μεγαφώνου γεμίζει το δωμάτιο. Πίσω από το μοναδικό γραφείο κάθεται ένα γκριζομάλλης άντρας - ο Υπάλληλος - που αποδέχεται αυτούς που μπήκαν μ' ένα πονηρό βλέμμα, γεμάτο κατανόηση.

IBAN ANTONΩΦ. Συγνώμη που σας ενοχλούμε... Μπορείτε να μας δώσετε μία συμβουλή;

ΤΖΟΡΟ. Θέλουμε να φτάσουμε στον έβδομο όροφο...

ΕΒΓΓΕΝΙ. Στον προϊστάμενο.

IBAN ANTONΩΦ. Όμως, στον τρίτο όροφο οι σκάλες σταματούν. Είναι χτισμένες. Αλλά πίσω από τον τοίχο ακούγονται γραφομηχανές να λειτουργούν, γέλια. Είναι φανερό πως εργάζονται εκεί.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Ψάξαμε για άλλη σκάλα. Δεν υπάρχει. Είναι η μοναδική.

ΤΖΟΡΟ. Μοναδική και χτισμένη...

IBAN ANTONΩΦ. Μπορείτε να μας πείτε πώς θα φτάσουμε στο έβδομο πάτωμα;

Ο άντρας κουνά το κεφάλι. Είναι κατάπληκτος γιατί υπάρχουν άνθρωποι που θέλουν να φτάσουν στον έβδομο όροφο. Λές και θέλουν να φτάσουν στο φεγγάρι.

ΤΖΟΡΟ. Τί είπατε;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Δεν είπε τίποτε. Κούνησε μόνο το κεφάλι.

IBAN ANTONΩΦ. Μπορεί να μη μας άκουσε. Εξαιτίας του μεγάφωνου.

(Δυνατά.) Γιατί δε σταματάτε το μεγάφωνο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Κουνά ελαφρά το κεφάλι). Δεν είναι δυνατόν.

IBAN ANTONΩΦ. Γιατί δεν είναι δυνατόν;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Κλείνει κεντρικά.

ΤΖΟΡΟ. Πώς κεντρικά;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Με την κεντρική θέρμανση.

IBAN ANTONΩΦ. Και παίζει έτσι όλη μέρα;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ναι. Από το 1955, όταν γίνηκε η εγκατάσταση.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Χωρίς διακοπή;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Χωρίς.

IBAN ANTONΩΦ. Και δε σας ένοχλεί;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Με τον καιρό συνηθίζεις.

IBAN ANTONΩΦ. Παρακαλώ. Ξέρετε, θέλουμε να φτάσουμε στον έβδομο όροφο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Το άκουσα.

IBAN ANTONΩΦ. Από τις σκάλες δεν είναι δυνατόν, είναι χτισμένες. Ίσως να υπάρχει άλλος δρόμος. Θέλετε να μας πείτε πώς θα φτάσουμε;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Δεν ξέρω.

IBAN ANTONΩΦ. Πώς δεν ξέρετε; Εδώ δεν εργάζεστε;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Από το 1960.

ΤΖΟΡΟ. Μα εσείς πώς πάτε στον έβδομο όροφο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ποτέ δεν πήγα στον έβδομο όροφο.

IBAN ANTONΩΦ. Πώς έτσι; Ποτέ δεν είχατε την περιέργεια να πάτε έτσι να ιδείτε; Δεν σας κάλεσαν για υπηρεσιακούς λόγους;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Κουνά το κεφάλι). Όχι.

IBAN ANTONΩΦ. Μέσα σε 18 χρόνια;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Κι επτά μήνες.

IBAN ANTONΩΦ. Μα οι άνθρωποι, στο μεταξύ, πήγαν στο Φεγγάρι! Θα φτάσουν και στον Άρη!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Τ' άκουσα.

IBAN ANTONΩΦ (Ανταλλάσσει ματιές με τον Εβγγένη και τον Τζόρο). Μας συγχωρείτε που σας ενοχλήσαμε!

Οι τρεις κινούνται για να φύγουν, ο Ιβάν Αντόνωφ όμως βασανίζεται από κάποια σκέψη. Ανεβαίνει σ' ένα κάθισμα, τεντώνει το χέρι του και στρίβει το διακόπτη του μεγαφώνου. Το μεγάφωνο σταμάτησε. Ο Ιβάν Αντόνωφ κοιτάζει τον Υπάλληλο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ο συνάδελφός μου που συνταξιοδοτήθηκε το 1960 μου 'χε πει πως δεν μπορεί να σταματήσει, κι ότι σταματά κεντρικά.

IBAN ANTONΩΦ. Με τη θέρμανση;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Με τη θέρμανση.

IBAN ANTONΩΦ. Και σεις, στα 18 αυτά χρόνια, δεν επιχειρήσατε να

επαληθεύετε αν είναι έτσι τα πράγματα; Δεν ανεβήκατε στο κάθισμα και δεν απλώσατε το χέρι σας; Ποτέ μέσα σ' αυτές τις 6.570 μέρες; ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Σηκώνεται και χαμογελά). Δέστε, εγώ δουλεύω σ' αυτό το Ίδρυμα 18 χρόνια κι επτά μήνες. Στο διάστημα αυτό έγιναν μεταβολές κι αναδιοργανώσεις. Άλλαξαν προϊστάμενοι. Εφαρμόστηκαν νέοι ρυθμοί εργασίας, έφεραν καινούργια έπιπλα. Χάλασαν, γρατσουνίστηκαν, πετάχτηκαν... Προϊστάμενοι, ρυθμοί εργασίας, έπιπλα, όλα. Παρουσιάστηκαν, σαν κομήτες, συνάδελφοι που πίστεψαν πως θα καίνε και θ' αστράφτουν σ' όλη τους τη ζωή, έτσι που πάσχιζαν ν' αλλάξουν τα πράγματα. Ύστερα από 2-3 χρόνια έσβηναν και στους διαδρόμους διατηριόταν για πολύ καιρό η τσίκνα από το κάψιμό τους. Κι ονειρεύονταν ν' αλλάξουν τον κόσμο, όλοι τους ήθελαν να γίνουν Κολόμβοι, Αϊνστάϊν ή Γαλιλαίοι... Ξέρετε γιατί έμεινα εγώ; Γιατί εγώ δε θέλω ν' αλλάξω τίποτα. Κι ακόμη για κάτι πολύ απλό που το ξέρουν κι αυτά τα παιδιά: όταν παίζεις πόλεμο ένας είναι ο ηγέτης, ενώ οι άλλοι είναι στρατιώτες της σειράς. Το δυστύχημα είναι ότι κανένας δε θέλει να είναι απλός στρατιώτης. Έ, λοιπόν εγώ αποδέχτηκα. Θέλω να 'μαι απλός στρατιώτης, αφήνω τους άλλους να χτυπιούνται μεταξύ τους, για το ποιός θα με διευθύνει. 'Ωσπου να καταλήξουν, η ζωή προχωρεί... Το παιχνίδι αυτό είναι αδιάκοπο, αλλά πάντα εγώ είμαι ο κερδισμένος. Σας τα λέω όλα αυτά γιατί και σεις κομήτες είστε. Σας βλέπω σε λίγο να καίγεστε! Άρχισα κιόλας να αισθάνομαι τη μυρωδιά του καψαλίσματός σας... Και τώρα, κάντε μου τη χάρη να μου ανοίξετε το μεγάφωνο.

Ξαφνιασμένος απ' αυτή την έξομολόγηση, ο Ιβάν Αντόνωφ, απλώνει αυτόματα το χέρι προς το διακόπτη του μεγάφωνου, ύστερα, απότομα τ' αποσύρει.

IBAN ANTONΩΦ. Όχι! Ανοίξτε το σεις!!

Βγαίνει. Πίσω του, πέρα απ' την πόρτα, ακούγονται οι ήχοι ενός βιολιού. Ο Ιβάν Αντόνωφ φτάνει στον άνθρωπο του ανελκυστήρα. Αυτός είναι δεμένος σ' ένα πλήθος μηχανήματα καταγραφής. Ρολόγια που λειτουργούν ρυθμικά, οθόνες λαμπιρίζουν και βελόνες δείχνουν τους παλμούς της καρδιάς και άλλων οργάνων του ανθρώπινου σώματος.

IBAN ANTONΩΦ. Τί συμβαίνει; Δεν είστε καλά;

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ. Καταγράφουν. Κάθε σκίρτημα, κάθε χτύπο της καρδιάς, κάθε ανάσα μου. Η Ιατρική τα καταγράφει όλα.

IBAN ANTONΩΦ. Το ξέρω. Στις καταγραφές είμαστε άσσοι... Μόνο που αυτά δε θα σας βγάλουν από το ασανσέρ. Τί σας χρειάζονται όλες αυτές ο εξετάσεις;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Σε μένα δε χρειάζονται. Αυτές είναι για την επιστήμη.

Εγώ είμαι ο πρώτος άνθρωπος που βρίσκεται αναρτημένος τόσον καιρό. Οι έρευνες αυτές θα εξυπηρετήσουν εκείνους που θα κρεμαστούν ύστερα από μένα.

IBAN ANTONΩΦ. Άν επισκεύαζαν έγκαιρα τον ανελκυστήρα, δε θα ήταν ανάγκη γι' αυτές τις έρευνες. Τώρα, με την περίπτωσή σας, τουλάχιστο πέντε πρόσωπα θα γίνουν επιτυχημένοι ερευνητές. Ενώ εσύ θα μείνεις στον ανελκυστήρα.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Δεν έχετε δίκιο. Εγώ είμαι κρεμασμένος εδώ για την επιστήμη!

IBAN ANTONΩΦ. Πώς, όμως, αντέχεις; Και μιλάς ήρεμος, γαλήνιος, μα κάποια περηφάνεια κιόλας.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Ο άνθρωπος είναι ικανός για το κάθε τί. Το γράφουν και οι εφημερίδες.

IBAN ANTONΩΦ. Ναι, ξέχασα πως δέχεσαι και εφημερίδες!

ΕΒΓΓΕΝΙ (Μπαίνει με τον Τζόρο). Πού εξαφανίστηκες; Παντού σε ψάχναμε.

ΤΖΟΡΟ. Στο έβδομο πάτωμα δεν μπορούμε να φτάσουμε. Τριγυρίσαμε, αναζητήσαμε, δε βρήκαμε όμως κανένα δρόμο.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Πρίν κοκκαλώσει, όλοι πήγαιναν με τον ανελκυστήρα.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Και τώρα;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Για να φτάσετε στο έβδομο, θα κατεβήτε στο ισόγειο, θα βγείτε από το κτίριο αυτό και θα μπειτε στο διπλανό...

ΤΖΟΡΟ. Τί να κάνουμε στο διπλανό κτίριο;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Θ' ανεβήτε στο έκτο πάτωμα κι απ' εκεί, από την Υπηρεσία Μελετών και Προγραμματισμού, μπορείτε να μπήτε στο κτίριό μας. Έσπασαν, προσωρινά, μιά πόρτα ώσπου να διορθωθεί ο ανελκυστήρας. Δεν ξέρω αν θα σας επιτρέψουν, αλλά δοκιμάστε. Προσοχή όμως στο θυρωρό: μην τον πειστώσετε. Μη σταθείτε μπροστά του με το καπέλο στο κεφάλι, μη χρησιμοποιήσετε το μαντήλι για να σκουπίσετε τη μύτη σας, κι αν το φέρει η συζήτηση, να του πείτε πως βγάλατε μόνο την τρίτη τάξη του Δημοτικού.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Κάτι στο φακελάκι... βοηθάει;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Το βασικότερο είναι οι σπουδές. Με κανέναν τρόπο δε θα πείτε πως ξεπεράσατε την τρίτη τάξη. Διαφορετικά δε θα σας άφησει να μπήτε.

Οι τρεις φίλοι φεύγουν. Ο άνθρωπος του ανελκυστήρα μένει ήσυχος, ζευγμένος στις συσκευές καταμετρήσεως. Αναβοσβύνουν τά γλομπάκια, πότε πότε χτυπούν κουδουνάκια, μηχανήματα καταγράφουν, ενώ αυτός μαθαίνει εγγλέζικα. Επικρατεί ησυχία. Ξαφνικά ακούγεται ένας γδούπος. Κάτι έπεσε από ψηλά, κατακυλά στις σκάλες και σταματά γεμάτο σκόνη. Είναι ο Υπεύθυνος II.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Κοιτάζει τριγύρω). Σαν να έπεσε κάτι. Α, σεις είστε!

Προσέχετε, τα πηδήματα αυτά γίνονται με αλεξίπτωτο!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ II (Θυμωμένος, ξετινάζεται). Αργά ή γρήγορα θα πέσεις και συ.

Δε μετρά που είσαι τόσο ψηλά!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Γιατί να πέσω;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Γιατί προμηνύεται μια αναδιοργάνωση. Τη μυρίζομαι, τη νιώθω που πλανιέται στον αέρα. (Φεύγει, ξανάρχεται με πέντε καμινέτα που συγκέντρωσε από τους υπαλλήλους. Τα κορδόνια των καμινέτων σέρνονται κάτω.) Κι αυτοί λέγαν πως δεν έχουν!

Φθάνουν οι Ιβάν Αντόνωφ, Εβγγένι και Τζόρο. Έχουν εμφάνιση κατάκοπων ανθρώπων.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Και σένα θα γραπώσω! Όσο κι αν κάνεις τ' αρνάκι!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Ορίστε; Σε μένα μιλάτε;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Θα μού πέσεις στα χέρια! (Βγαίνει με τὰ καμινέτα.)

ΤΖΟΡΟ. Η γνωριμία σου. Μου φαίνεται πως επισκευάζει καμινέτα.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Νομίζω πότερο πως κάνει υπαινιγμούς σε μας. Αρνάκι... Πρόβατο...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Ιδέα δεν έχω ποιός είναι, όμως πιστεύω πως δεν τα έχει τετρακόσια.

ΤΖΟΡΟ. Μήπως τα 'χουμε μεις; Αμολύσαμε την τρικυμία και τώρα πνιγόμαστε σ' αυτούς τους διαδρόμους.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Ε, λοιπόν τί συμβαίνει; Δε σας άφησε;

ΤΖΟΡΟ. Πώς να μας αφήσει, αφού ο Ιβάν βάλθηκε να του λέει πως διδάσκει στο Πανεπιστήμιο. Εγώ, του είπε, παραδίνω μαθήματα στο Πανεπιστήμιο.

Ήταν ανάγκη να του πεί, ο κύριος, κάτι τέτοιο.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Δηλαδή τί ήθελες να κάνω; Αύτός να με ρωτά αν ξέρω γράμματα, αν καταλαβαίνω Βουλγαρικά, κι εγώ να σωπαίνω, μόνο και μόνο γιατί αυτουνού το μυαλό δεν έκοβε για να περάσει την τρίτη τάξη;

ΤΖΟΡΟ. Κι επειδή εγώ δε διδάσκω στο Πανεπιστήμιο, τί πρέπει να κάνω, να πεθάνω; Εμάς, που δεν παραδίνουμε μαθήματα, να μας φάνε τα σκυλιά; Αυτό μόνο ξέρεις να λές: διδάσκω! διδάσκω!.. Με τέτοιο δάσκαλο θα μείνουμε εδώ

μέχρι να γεράσουμε! 'Αν του' λεγες πως τώρα μαθαίνεις το αλφάβητο, Θα ξεκαθαρίζαμε τη δουλειά στο πί και φί.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Κατάλαβα πως θέλετε να πάτε στο έβδομο πάτωμα, αλλά δεν καταλαβαίνω γιατί ίσια στο έβδομο;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Μά σε ποιό;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Το έβδομο είναι πάρα πολύ ψηλά, πρέπει να πάτε κλιμακωτά: πρώτο, δεύτερο, τρίτο...

ΤΖΟΡΟ. Τότε άς πηγαίνουμε γιατί αρχίζω να χάνω την υπομονή μου!

13

Λουλούδια πολλά σε κουτιά κονσέρβας, δυο γραφεία στα οποία κάθονται ο Υπάλληλος και μία υπάλληλος - η Ντερμεντζιέβα. Αυτή συμπληρώνει μερικά έντυπα. Ξαφνικά ο Υπάλληλος πηδά σαν ελατήριο, αναποδογυρίζει το κάθισμα, ορμάει στη δελτιοθήκη. Τρέμοντας βγάζει απ' την τσέπη του τά κλειδιά, την ξεκλειδώνει, η πόρτα ανοίγει με θόρυβο. Ο Υπάλληλος ησυχάζει, χαμογελώντας ευτυχισμένος. Βγάζει το μπρίκι από τη δελτιοθήκη και γεμίζει με καφέ δύο κύπελα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Λίγο ακόμα και θα' περνε φωτιά... Αφαιρέθηκα με τις σκέψεις. Ορίστε. (Της προτείνει ένα κύπελο.) Το καμινέτο αυτό είναι γρήγορο, όχι σαν το παλιό. 'Όσπου να ξεκλειδώσεις ο καφές μπορεί να χυθεί. (Πίνει με απόλαυση.) Θαυμάσιος... τρομερός καφές. Και συ κάθε φορά φοβάσαι. Μα αν ο άνθρωπος κάνει πάντα μόνο τά πράγματα που επιτρέπονται, η ζωή θα ήταν για τ' ανάθεμα. Μπρός πιές τον, μην κάνεις έτσι. Κι ύστερα πήρα όλα τά μέτρα, έχω στη δελτιοθήκη έναν πυροσβεστήρα. Ακούς, Ντερμεντζιέβα; Μου φαίνεται πως εσύ τηρείς μ' ευλάβεια και τις δέκα έντολές. Ε; (Γελά. Μπαίνουν οι τρεις φίλοι. Ο Υπάλληλος βάζει το καπέλο του πάνω από το κύπελο του καφέ. Το κύπελο της Ντερμεντζιέβας μένει ακάλυπτο.)

IBAN ANTONΩΦ. Καλημέρα.

TZOPO. Καλημέρα.

EBΓΓENI. Καλημέρα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Καλημέρα, καλημέρα. Ποιό το πρόβλημά σας;

IBAN ANTONΩΦ. Το όνομά μου είναι Ιβάν Αντόνωφ.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Γλωσσολόγος καθηγητής!

IBAN ANTONΩΦ (Ξαφνιασμένος). Ναι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ειδικός στις εκφράσεις περιπλόκων και συνδεδυασμένων προτάσεων.

IBAN ANTONΩΦ. Σωστά.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σεις αγοράσατε ένα σακάκι... Κάπως τριχωτό. Και χρειάστηκε να το κουρέψετε.

IBAN ANTONΩΦ. Έτσι ακριβώς.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και τώρα σας ζητούν να πληρώσετε φόρο. Μέχρι χθές είσασταν ένας έντιμος πολίτης και τώρα όλος ο κόσμος έχει πειστεί πως κρύβετε ένα πρόβατο.

IBAN ANTONΩΦ. Πραγματικά, έτσι είναι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εσείς, όμως, δεν το κρύβετε, δεν είναι έτσι;

IBAN ANTONΩΦ. Δεν έχω τίποτα να κρύμω.

TZOPO. Τον γνωρίζω από μικρό παιδί. Ποτέ δεν ασχολήθηκε με ζωντανά. Όλη μέρα διαβάζει βιβλία.

EBΓΓENI. Κι ούτε μπορεί να υποφέρει τα πρόβατα, έχει μία οργανική αποστροφή γι' αυτά.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και οι σύντροφοι αυτοί ποιοί είναι;

EBΓΓENI. Φίλοι του. Ανατράφηκε, για να εκφραστώ έτσι, κάτω απ' τα μάτια μας. Άν είχε κάποιο πρόβατο θα το βλέπαμε, δεν είν' έτσι;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εννοείται, έννοείται, φυσικά...

IBAN ANTONΩΦ. Είναι κάποιο λάθος, μια παρεξήγηση, καταλαβαίνετε; Και κανένας δε με πιστεύει.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Καταλαβαίνω. (Σύντομη παύση, συγκεντρώνεται.) Να τί συμβαίνει σύντροφε Αντόνωφ. Μήπως έχετε καμιά ιδέα, έστω και αμυδρή, για τη ζωοτεχνία μας;

IBAN ANTONΩΦ. Όχι, δεν έχω. Η ζωή μου ξετυλίχτηκε κάπως μακρύτερα από αυτό το είδος της δραστηριότητας.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Ανήσυχος, του εκμυστηρεύεται). Έχουμε σοβαρά προβλήματα, σύντροφε Αντόνωφ. Προβλήματα με την αύξηση του αριθμού των ζώων, με την απόδοση ορισμένων τομέων στο αγροτικό μας κύκλωμα... το πρόβλημα των ζωοτροφών, το πρόβλημα των στελεχών στην κτηνοτροφία. Οι συνεχείς μετακινήσεις του προσωπικού, το πήγαινε - έλα, τα συνέδρια... μας αφήνουν χωρίς ανθρώπους. Δεν υπάρχουν πιά ποιοί να φροντίζουν για τα ζώα.

IBAN ANTONΩΦ. Καταλαβαίνω!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εισάγουμε ζώα ράτσας απ' το εξωτερικό. Πειραματιζόμαστε: τρία αρμέγματα τη μέρα. Εννοείται, βέβαια, πως εξασφαλίσαμε ικανοποιητικές επιτυχίες. Πρίν από λίγο ένα πρόβατο έδινε, μέσο όρο, 28 λίτρα το χρόνο.

Σήμερα έχουμε πρόβατα που δίνουν και 67 λίτρα. Το μεγαλύτερο μέρος των τσομπάνων μας είναι μετρίας μορφώσεως, έστω κι αν μερικοί παρακολουθούν βραδινές παραδόσεις... Όμως, αυτό δε λύνει όλα τα προβλήματα. Πολλά πρέπει ακόμα να γίνουν, σύντροφε Αντόνωφ. Έχουμε ακόμα πολύ δουλειά.

Βρισκόμαστε σε αποφασιστική φάση: ή θα αποκτήσουμε κτηνοτροφία ή δε θα έχουμε. Καταλαβαίνετε την ιδιορρυθμία της φάσεως αυτής;

IBAN ANTONΩΦ. Δέστε, μπορεί να μη με αντιληφθήκατε. Εγώ ήρθα εδώ σχετικά μ' ένα σακάκι για το οποίο μου ζητούν φόρο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Κουνά το κεφάλι απογοητευμένος). Σύντροφε Αντόνωφ. Είστε έξυπνος άνθρωπος. Μη φέρεστε έτσι. Δεν πρέπει να επαναλαμβάνουμε τα λάθη του παρελθόντος, όταν υποτιμούσαμε το υπόβαθρο της κτηνοτροφίας και προκαλούσαμε ανωμαλίες που έφταναν στο χείλος της χρεωκοπίας.

IBAN ANTONΩΦ. Μπορεί να' μαι έξυπνος, αλλά ομολογώ πως δεν καταλαβαίνω. Δε βλέπω τί σχέση έχω εγώ με το υπόβαθρο της κτηνοτροφίας.

Εγώ ήρθα εδώ για άλλο πρόβλημα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Το πρόβλημα είναι, σύντροφε, πως σε μια τέτοια ώρα κάθε πρόβατο έχει τη σπουδαιότητά του. Δεν έχουμε το δικαίωμα, μ' ελαφρότητα, να διαγράψουμε απ' τα βιβλία απογραφής ένα ολάκερο πρόβατο. Εμείς υπολογίζουμε στο πρόβατό σας. Γιατί να κρυβόμαστε; Περιλαμβάνεται κι αυτό στο σχέδιο και στον προγραμματισμό του Ιδρύματός μας.

IBAN ANTONΩΦ. Το πρόβατό μου;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Τα παιδιά περιμένουν το γάλα του, σύντροφε Αντόνωφ. Το παιδί σας, το παιδί μου, τα παιδιά τους... (Δείχνει τους Τζόρο και Εβγγένη.)

Θέλετε να τους το στερήσετε;

IBAN ANTONΩΦ. Προς Θεού!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και στην παρούσα στιγμή, η προσφορά του καθένα είναι αποφασιστική!

IBAN ANTONΩΦ. Και η δική μου προσφορά, είναι το πρόβατο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Μη νομίζετε πως είναι λίγη. Με τις συνθήκες διαβίωσης στην πόλη, η διατροφή των προβάτων δεν είναι καθόλου εύκολη. Εξάλλου, είναι φυσικό να το γνωρίζετε εσείς αυτό καλύτερα από μένα! Με την ευκαιρία μπορώ να σας ανακοινώσω μία ευχάριστη είδηση: ρυθμίστηκε νομοθετικά το πρόβλημα της πληρωμής των βοσκοτόπων στους οποίους βόσκουν τα ιδιωτικά πρόβατα.

IBAN ANTONΩΦ. Μη μου το λέτε! Μπράβο! Επιτέλους ρυθμίστηκε!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ναι, ρυθμίστηκε.

IBAN ANTONΩΦ. Αυτό σημαίνει πως μπορώ να προσλάβω ένα τσομπάνο για να μου βόσκει το πρόβατο στο πάρκο του Πανεπιστημίου, όταν θα έχω παραδόσεις;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Φυσικά!

IBAN ANTONΩΦ. Γιατί έτσι, στον υπόλοιπο χρόνο, θα μπορώ να το προσέχω κι εγώ. Αυτό είναι σημαντικό πλεονέκτημα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και δεν είναι μόνο αυτό το πλεονέκτημα. Έχετε δικαίωμα και

για ζωοτροφές!

IBAN ANTONΩΦ. Και κάπα; ...Κάπα τσομπάνου για τις βροχές θα μου δώσουν;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σήμερα, άνθρωποι σαν κι εσάς έχουν άπειρα πλεονεκτήματα. Κι όλοι σχεδόν είναι βραβευμένοι. Ναι, μια και το θυμήθηκα, μπορώ να σας δώσω κάτι... (Ψάχνει στο συρτάρι.) Ορίστε! Θα σας χρησιμεύσει. (Του δίνει ένα φυλλάδιο.)

IBAN ANTONΩΦ. Τί είναι αυτό; (Παίρνει το φυλλάδιο.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Νεώτερες οδηγίες για τη διατροφή και τον πολλαπλασιασμό των αιγοπροβάτων. Ο τελευταίες επιτεύξεις της γεωργικής επιστήμης. Είναι δωρεάν.

IBAN ANTONΩΦ. Σας είμαι υπόχρεως.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Είναι πολύ χρήσιμο βιβλίο, ναι. Ένα πολύτιμο βοήθημα για την εκτροφή των αιγοπροβάτων. Προσέξτε ιδιαίτερα στη χημική μέθοδο της διατροφής τους, ένας νεωτερισμός εξαιρετικά ενδιαφέρων. Στην τροφή των προβάτων προσθέτουμε μια ορισμένη δόση συκλοφοσφαμίντ. Υστερα από 6 μέρες το μαλλί πέφτει μόνο του.

IBAN ANTONΩΦ. Δεν είναι δυνατόν!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Έχει επαληθευτεί, σύντροφε! Η μέθοδος δοκιμάστηκε μ' επιτυχία και στους λαγούς. Έχετε λαγούς;

IBAN ANTONΩΦ. Όχι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ά, ναι, μόνο πρόβατα. Κρίμα. Το μοναδικό πρόβλημα είναι πως ύστερα από το πέσιμο του μαλλιού, τα ζώα μένουν απόλυτα γυμνά και πρέπει να μείνουν τρεις βδομάδες σε ζέστη.

IBAN ANTONΩΦ. Αυτό το μπορώ, έχω κεντρική θέρμανση.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Είμαι βέβαιος πως η μέθοδος αυτή θα βελτιωθεί. Δε θα έχετε πιά πρόβλημα με το κούρεμα, με τις μηχανές, τους ανθρώπους που θα κρατάν τα πρόβατα την ώρα του κουρέματος! Ακούστε με, το βιβλιαράκι αυτό θα σας γίνει πολύτιμος βοηθός.

IBAN ANTONΩΦ. Λοιπόν έχω δικαίωμα να προσλάβω ένα τσομπάνο, κάπα για τη βροχή θα μου δώσουν, σανό-τριφύλλι δικαιούμαι, μεθοδικές οδηγίες πήρα... ξέρετε τί μου μένει να κάνω; Να προμηθευτώ ένα πρόβατο! Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες πρέπει απαραίτητα ν' αγοράσω ένα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Μην το λέτε αυτό, σύντροφε, Αντόνωφ. Είστε έξυπνος άνθρωπος. Πρέπει να είστε περήφανος για το πρόβατό σας, μην προσπαθείτε να το κρύψετε.

IBAN ANTONΩΦ. Μα είμαι περήφανος. Περηφανεύομαι γι αυτό. Αλλά δεν το έχω!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ακόμη και αν δεν το έχετε, είστε υποχρεωμένος να το αγοράσετε και να το εκθρέψετε. Σας μίλησα για την έλλειψη προσωπικού, για τους ορεινούς και πεδινούς βοσκοτόπους, για τις δυσχέρειες στη βοσκή, για τα λάθη του παρελθόντος... Τώρα πρέπει να εκδηλωθεί η ατομική πρωτοβουλία του κάθε πολίτη, η πολιτική του ωριμότητα. Όταν πάλι κατέχεις ένα πρόβατο, όπως στην προκείμενη περίπτωση, είναι ξεκάθαρο πως είναι ακατανόητη μια τέτοια συμπεριφορά... Κι ύστερα, εσείς εκπαιδεύετε τη νεότητα, μορφώνετε τους φοιτητές... Κι αναρωτιέται κανένας, τί τους διδάσκετε; Και, άραγε, είστε σεις ο πιο ενδεδειγμένος να τους διδάσκετε; Δεν είναι σωστό, σύντροφε Αντόνωφ, δεν είναι σωστό! Κάπου, κάτι, δεν είναι εντάξει... Κι αυτοί εδώ οι άνθρωποι που σας συνοδεύουν, όμορφα παλληκάρια, δε λέω, όμως συμφωνούν μαζί σας! Πού θέλετε να φτάσετε σύντροφε; Ν' αποδείξετε πως δεν υπάρχει πρόβατο; Γιατί; Μήπως έχετε σεις κάποιο πρόβατο για κρύψιμο; Ή μήπως κάνετε λαθρεμπόριο με γαλακτερά προϊόντα;

ΤΖΟΡΟ. Αυτός ο άνθρωπος θα μας τρελάνει.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Πρέπει να ομολογήσω πως δεν περίμενα κάτι τέτοιο από μέρους σας. Καθόλου δεν το περίμενα!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ (χαμηλόφωνα). Δεν καταλαβαίνετε εσείς πως ο κύριος δεν έχει κανένα πρόβατο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Εκπληκτος). Τί είπες;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Ο κύριος δεν έχει πρόβατο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ντερμεντζίεβα! Μίλησες! Αντιλαμβάνεσαι τί λές;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Ναι, είπα πως δεν κατέχει πρόβατο, κι αυτό είναι αμέσως κατανοητό.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Δεν κατέχει πρόβατο; Ντερμεντζίεβα, μήπως δεν αισθάνεσαι καλά;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Απεναντίας, είμαι μιά χαρά!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Τότε γιατί λές τέτοιες...

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Κατά τη γνώμη μου η συζήτηση δεν έχει νόημα. Απλά και καθαρά πρέπει να διορθωθεί το λάθος.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Τί λέξη είναι αυτή; «Λάθος», «λάθος»! Ποιός έκανε το λάθος; Από που κι ως πού κρατά αυτό το λάθος; Γιατί σε μένα δε γίνεται κανένα λάθος. Και πώς είσαι βέβαιη πως δεν έχει πρόβατο;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Γιατί απλούστατα, το πιστεύω!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Πιστεύεις, έ; Και που είμαστε; Σ' εκκλησία; Τί μου χρειάζεται εμένα η πίστη σου; Η καταχώρηση υπάρχει; Υπάρχει! Η υπογραφή του υπάρχει; Υπάρχει! Ο αριθμός της ταυτότητας υπάρχει; Υπάρχει! Και συ τον εμπιστεύεσαι!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Τότε γιατί μας λένε συνέχεια να έχουμε εμπιστοσύνη στους ανθρώπους, αν κανένας δεν τους πιστεύει;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Όχι, όχι, κάτι έπαθε! Τόσα χρόνια δουλεύει εδώ, ήσυχη, φρόνιμη, κι ούτε η φωνή της ακούστηκε και ξαφνικά... Ντερμεντζίεβα, τί θα' λεγες να βγείς λίγο έξω, να πάρεις αέρα; Έ, Ντερμεντζίεβα;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Μην ανησυχείς για μένα, δεν έχω τίποτα. (Χαμογελά πικρά.) Χρόνια και χρόνια έρχεσαι εδώ στις 7.30, ποτίζεις τά λουλουδια, πίνεις καφέ που ψήνεις κρυφά στο καμινέτο της δελτιοθήκης, ύστερα χώνεσαι στα παλιόχαρτα σαν χαρτοπόντικας, κοντά στο μαυρισμένο απ' τις μύγες παράθυρο, σωπαίνεις ή λές: «Ναι, τον καταχώρησα στο φάκελο» ή «Ναι, μου φαίνεται πως θα βρέξει» και «Φοράτε καινούργιες γόβες σήμερα, με γειά» ή «Πώς πάει το

έλκος σου, πήρες σόδα;» ...Και όταν κάποια μέρα αποφασίσεις να πεις τί σκέφτεσαι, τί λές; πάλι τα ίδια: «Ναι, μου φαίνεται θα βρέξει», «Διάβασες το περιοδικό «Παράλληλα», γράφει πως μερικά ψάρια μιλούν... »

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ντερμεντζίεβα! Ντερμεντζίεβα! Μπροστά στους πολίτες. Σε παρακαλώ!!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Όταν τα ψάρια αρχίζουν να μιλούν, αυτό πάντα είναι ένα ασυνήθιστο γεγονός. Κι αυτό γιατί έχει καθοριστεί για πάντα πως τα ψάρια πρέπει να σωπαίνουν...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Όστε έτσι; Ντερμεντζίεβα! Κι εγώ νόμιζα πως δε νοιώθεις καλά...

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Εννοείται πως δε νοιώθω καλά! Άν ήσουν έστω και λίγο έξυπνος, από καιρό θα καταλάβαινες πως όλα αυτά τα χρόνια δέν ένοιωθα καθόλου καλά εδώ...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Έχω την εντύπωση πως στο μέλλον θα' σαι ακόμα χειρότερα.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Γνωρίζετε τ' ανέκδοτο; «Άν κάποιος, 60 χρονώ, ξυπνήσει κάποιο πρωί χωρίς τίποτα να του πονά, σημαίνει πως πέθανε». Κατά κάποιον τρόπο αυτό αναφέρεται σ' όλους, όχι μόνο στους εξηντάρηδες.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εγώ προτιμώ να μη μου πονά τίποτα, ουτε στα έξήντα μου χρόνια κι ουτε ως τότε. Κι ακόμα κάτι. Στη θέση σου δεν θα διηγόμουν ανέκδοτα και μάλιστα σε ώρα υπηρεσίας, μπροστά σε ξένα πρόσωπα. Δε βρισκόμαστε εδώ για να γελάμε.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Μα ό,τι λέγατε εσείς ως τώρα δεν ήταν για γέλια;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ντερμεντζίεβα, ξεπερνάς κάθε όριο!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Κάποια μέρα θα 'πρεπε να το ξεπεράσω. Ήταν γραφτό αυτή η μέρα να είναι η σημερινή.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ντερμεντζίεβα, τα σύνορα δεν περνιούνται χωρίς κυρώσεις!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ (Ειρωνικά). Μιλάτε σαν κάποιον που πέρασε έστω και μιά φορά κάποιο σύνορο στη ζωή του.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σαν άνθρωπος που είδε τί συμβαίνει ύστερα από κάτι τέτοιο.

Υπήρξα μάρτυρας στη...

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Εγώ σιχάθηκα να' ναι πάντα μάρτυρας. Πολλοί άνθρωποι ικανοποιούνται να' ναι μόνο μάρτυρες-θεατές. Νοιώθω, κιάλας, πως βρίσκομαι σε αρένα. Εγώ θέλω να συμμετάσχω.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σε τί, Ντερμεντζιέβα;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ (Ύστερα από κάποια παύση). Θέλετε να μου δώσετε κι εμένα ένα φυλλάδιο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Μα γιατί;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Γιατί αποφάσισα να ενδιαφερθώ για το προβατο.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αστειεύεσαι;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Όχι. Αλλά επειδή εσύ δεν πρόκειται να κουνήσεις ουτε το μικρό σου δαχτυλάκι για να ξεδιαλύνεις το πρόβλημα, θα πάω μαζί τους.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Μαζί τους; Θα παραστήσεις τον Δούρειο Ίππο, έ; Ενάντια στους συναδέλφους σου; Πήγαινε, πήγαινε, Ντερμεντζιέβα, ο δρόμος είναι δύσκολος αλλ' ένδοξος... Κι όταν μείνεις χωρίς δουλειά, να μου το πείς. Μπορεί κάτι να βρούμε για σένα... Άνθρωποι είμαστε.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Σας εύχαριστω προκαταβολικά. (Στόν Αντόνωφ.) Άν δεν έχετε αντίρρηση μπορούμε να φεύγουμε (Βγαίνουν όλοι.)

ΤΖΟΡΟ. Μόνο μια γυναίκα μας έλειπε στην εκστρατεία μας. Τί νόημα έχει να έρθετε μαζί μας; Γυρίστε όσο είναι ακόμα καιρός.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Κι εγώ που αναρωτιόμουν γιατί έμενα ως τώρα!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Μη, σοβαρά σας το λέω. Εξάλλου εργάζεστε εδώ κι αυτό που κάνετε δεν είναι αστείο. Σκεφτείτε το ακόμα.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Μα το σκέφτηκα. Ξέρετε πόσα χρόνια το σκέφτομαι; Η μισή μου ζωή πέρασε, έφυγαν τόσα χρόνια, ουτε πιά ξέρω πόσα! Το πρωί σε ξυπνά το παιδί του γείτονα, πάλι το χτύπησε, δεν ξέρω γιατί, ίσως γιατί το διαμέρισμα είναι πολύ στενό και πλαγιά ζουνε ο ένας πάνω στον άλλο. Ύστερα, στριμώχνεσαι στο τράμ, ο θυρωρός σε μαλώνει γιατί άργησες, η τυρόπιτα που τρώς βιαστικά στις σκάλες είναι κρύα κι άνοστη. Ξεφυλλίζεις κρυφά το

περιοδικό «Παράλληλα», βάζεις νερό στα λουλούδια, αναπνέεις βαθιά κι αρχίζεις... Καταχωρήσεις, πράξεις, φάκελοι... Γράφεις, γράφεις, σωπαίνεις, ύστερα ρίχνεις μιά ματιά στο τζάμι κι αδιάκοπα σου φαίνεται πως έξω πετούν περιστέρια και σαν να σου' ρχεται να πετάξεις και συ κι απλώνεις τα χέρια, τ' απλώνεις... έπειτα τ' αφήνεις να πέσουν και ξαναγυρνεις για να θαφτείς και πάλι στα παλιό χαρτα. Έξω άρχισε να χιονίζει και το χιόνι σκεπάζει τά φύλλα. Σα χθές ήταν άνοιξη, άνοιξη με τις ζεστές της νύχτες. Δεν μπορούσα να κοιμηθώ, περιμένοντας ολοένα να συμβεί κάτι, να έρθει κάποιος. Και πάλι θάρθει η άνοιξη, το καλοκαίρι θα σου ξεχυθεί μέσα απ' τα δάχτυλα, τα χρόνια περνούν... Στο δρόμο συναντάς ανθρώπους που σου λένε ψέματα. Ψεύδονται κι οι συνάδελφοι συγκεντρωμένοι γύρω από το φλιτζάνι του καφέ. Πιάς στον κινηματογράφο μα κανείς δε σου μιλά, μόνο κάποιος τεντώνει το χέρι του για να... Ο συνάδελφος θέλει να πλαγιάσει με σένα, μα δεν έχει τίποτα για να σε ελκύσει. Δεν είναι ούτε όμορφος, ούτε έξυπνος, ουτε τουλάχιστον ηλίθιος! Δεν είναι ΤΙΠΟΤΑ... Αποτραβηγμένος και φοβιτσιάρης, φορά μαύρες κάλτσες, κι αυτό που μπορεί να σου προσφέρει είναι ένα γεύμα στο εστιατόριο «Gambrius». Είναι αυτή ζωή; Άραγε έτσι ζουν όλοι; Φαγητό στην καντίνα, πατάτες με κρέας... «Ακούσατε πως η γυναίκα του Ιβάνωφ τα' χει με τον οδοντίατρο», ύστερα ριζόγαλο και «...φέρανε καινούργια παπούτσια στο «Τεξίμ» μα είναι πολύ ακριβά» ή «αυτός ο Γκεοργκίεβ είναι ανίκανος, αναρωτιέμαι ποιός τον υποστηρίζει;» ή «Τα μάθατε, εκείνοι πάλι φεύγουν εκδρομή στην Κωνσταντινούπολη, και κλαιγόντουσαν πως τα φέρνουν στενά!» Και πάλι καταχωρήσεις, φάκελοι, χαρτιά... ξαστριμωγμα στο τραμ και στο λεωφορείο... Και τα χρόνια περνούν, η ζωή περνά δεν έγινε ούτε Μαρία Κιουρί, ούτε Σοφία Λώρεν, ούτε τουλάχιστον πλοίαρχος σ' εμπορικό πλοίο. Και στα όνειρά μας ολοένα πετάμε, πετάμε, πετάμε.... (Παύση.) Και σεις μου προτείνετε να ξαναγυρίσω. Σας ευχαριστώ, δεν το θέλω πιά. Οποιος έχει κέφι άς ορίσει. Ο μισθός είναι καλούτσικος, οι συνάδελφοι με κατανόηση, η δουλειά ήσυχη. Υπάρχουν μνηστήρες; Άν υπάρχουν άς παρουσιαστούν, η θέση είναι ελεύθερη.

(Οι τρεις φίλοι σωπαίνουν. Η Ντερμεντζίεβα χαμογελά.) Μην ανησυχείτε, συνήθως σωπαίνω, άλλα τώρα έλαχε νά μιλήσω. Ωστόσο, μια φορά στα δέκα χρόνια δεν είναι πολύ. Δεν είναι έτσι; Μια φορά στα δέκα χρόνια επιτρέπεται νομίζω!

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

14

Οι τέσσερις συνεχίζουν το δρόμο τους μέσα στο Ίδρυμα και σταματούν μπροστά σε μια πόρτα.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Φτάσαμε, εδώ είναι το γραφείο του. Είναι έξυπνος άνθρωπος, δεν είναι δυνατό να μη μας καταλάβει.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Αυτό ακριβώς φοβάμαι.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Άν μπορεί να μας βοηθήσει, θα το κάνει, είμαι βέβαιη.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Τότε να μπούμε!

15

Στο δωμάτιο. Στο πάτωμα, παίζει ένα μικρό παιδί. Το δάπεδο είναι σκεπασμένο με κιλίμια. Σε μια γωνιά είναι μια θερμάστρα μαγειρέματος και πάνω μερικές κατσαρόλες. Κρεβάτι με τάβλες, καθίσματα, σιφονιέρα, τηλεόραση, φωτογραφίες οικογενειακές στους τοίχους, ημερολόγιο τοίχου, βάζα από πορσελάνι, πιπέρι, ρίζι, κ.λ.π. Ένα τραπέζι με χρωματιστό τραπεζομάντηλο. Μια γυναίκα καθαρίζει πατάτες. Εικόνα στενά οικογενειακή.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Καλημέρα σας, περάστε, καθήστε... (Προσφέρει καθίσματα.)

Εσείς καθήστε στο κρεβάτι... Παρακαλώ να μας συγχωρείτε, είναι κάπως στενάχωρα κι ούτε αρκετά καθίσματα υπάρχουν. Έτσι είναι σαν μένεις σ' ένα μοναχικό δωμάτιο... Εγώ καθαρίζω μερικές πατάτες, θέλω να κάνω γιαχνί.

(Βγάζει την ποδιά της.) Μίρτσιο, γιατί κάθεσαι, πρόσφερε κάτι στους επισκέπτες.

Οι επισκέπτες είναι τόσο ξαφνιασμένοι που λέξη δε βγάζουν. Το παιδί πηγαίνει στο ντουλάπι, παίρνει ένα κουτί με καραμέλες και προσφέρει στους επισκέπτες σιωπηλά. Υστερα ξαναβάζει το κουτί στο ντουλάπι και ξαναρχίζει το παιχνίδι του στο πάτωμα μ' ένα φορηγάκι. Φιλοξενούμενοι και οικοδέσποινα αλληλοκοιτάζονται, χαμογελούν με αμηχανία, όπως στην αρχή κάθε επισκέψεως και κουνάνε χωρίς λόγο το κεφάλι.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Έχω την εντύπωση πως θα χαλάσει ο καιρός.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Το γύρισε απότομα στο ξεροβόρι.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Τί τα θέλετε, πλησιάζει ο χειμώνας.

ΤΖΟΡΟ. Ναι, αφού πέφτουν τα φύλλα... (Για να γίνει πιο σαφής συμπληρώνει.)
...απ' τα δέντρα.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Πέρυσι έβρεχε συνέχεια...

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ (Προσπαθώντας να σπάσει την ενοχλητική σιωπή).

Χαριτωμένος ο μικρός σας... Έ, λεβεντάκο, πως σε λένε; (Ο λεβεντάκος σωπαίνει, παίζει.)

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Ανεπίσημα τον λένε Τσβεντομίρ.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Πώς δηλαδή, ανεπίσημα! Κι επίσημα πώς τον λένε;

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Επίσημα, δεν τον λένε καθόλου. Δεν έχει όνομα.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Πώς δεν έχει όνομα, αφού... νάτος, εδώ δεν είναι!

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Αρνήθηκαν να του δώσουν πιστοποιητικό μ' αυτό το όνομα, γιατί δεν υπήρχε στον πίνακα.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Ποιόν πίνακα;

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Έχουν εκεί, στο ληξιαρχείο, έναν πίνακα με ωραία ονόματα. Το όνομα που θα δώσεις στο παιδί σου πρέπει να υπάρχει απαραίτητα στον πίνακα.

Έαν δε βρίσκεται μέσα δε σου δίνουν πιστοποιητικό γεννήσεως. Εμείς, όμως, του είχαμε κιάλας δώσει όνομα και δε θέλαμε να παραιτηθούμε από αυτό.

Εκείνοι επέμεναν στο δικό τους, εμείς στο δικό μας και το παιδί έμεινε χωρίς όνομα.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Μέ συγχωρείτε που ρώτησα, μα ποιός μπορούσε να το φανταστεί;

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Ά, δεν είναι τίποτα, μη στεναχωριέστε...

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Δε μου λέτε, σ' αυτό το δωμάτιο δεν εργαζόταν ο Γιανακίεβ; Εδώ δεν ήταν το γραφείο του;

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Εμείς εδώ μένουμε δυο χρόνια, το Γιανακίεβ όμως δεν τον γνωρίζουμε. Ίσως, πρωτότερα...

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Πώς, δυο χρόνια κατοικείτε κι' όλας εδώ;

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Ναι, ξέρετε, το σπίτι μας κατεδαφίστηκε για να φαρδύνει ο δρόμος. Μας έδωσαν ένα δωμάτιο σ' άλλο μέρος, ένα ρημαγμένο σπίτι, που είχε κι αυτό προταθεί για κατεδάφιση. Όταν το γκρέμισαν κι αυτό, σε δυο βδομάδες, μας έδωσαν άλλο στην ίδια κατάσταση. Κι αυτό μπήκε στην κατεδάφιση κι έτσι ζήσαμε δυο σχεδόν μήνες στους δρόμους. Άν είμασταν μόνο εμείς, οι μεγάλοι, πάει κι έρχεται, μα έχουμε και παιδί κι έτσι ήρθαμε με τα πράγματά μας εδώ, στην πόρτα του Ιδρύματος και δε θέλαμε πιά να φύγουμε. Τότε μας έδωσαν αυτό το δωμάτιο, που ήταν φαίνεται γραφείο. Προσωρινά, ώσπου να ξεκαθαρίσει το ζήτημα...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Μα εδώ είναι κρατικός οργανισμός, πώς μπορείτε να μένετε εδώ;

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Συνηθίσαμε... Έχουμε και μερικά πλεονεκτήματα. Όταν σου χρειάζεται κάποια βεβαίωση η πληροφορία είναι εδώ, μπροστά στη μύτη σου. Όταν πηγαίνω για ψώνια, οι κοπέλες των γειτονικών γραφείων προσέχουν το παιδί, ανακατεύουν το φαγητό για να μην καεί... Έχουμε καλούς γείτονες, δεν παραπονιέμαι. Ο άντρας μου δυσκολώτερα συνήθισε... Αυτός ο Γιανακίεβ, είναι, μήπως, ένας μαυρομάτης μικροκαμωμένος;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Ναι, αυτός είναι.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Τότε τον ξέρω, εργάζεται στο παραπάνω πάτωμα, ακριβώς πάνω από μας. Πότε-πότε τον βρίσκω μπροστά μου εδώ, του χτυπά στη μύτη η μυρωδιά του γιαχνί. Από μικρός, λέει, πέθαινε για γιαχνί... Έρχεται και του

βάζω κανένα πιάτο. Εσείς δε θέλετε να μείνετε στο τραπέζι; Το ραγού πατάτες όπου να 'ναι ψήθηκε.

IBAN ANTONΩΦ. Όχι, ευχαριστούμε. Πρέπει να πάμε στον Γιανακίεβ.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ. Παρακαλώ, όπως επιθυμείτε. Το ραγού όμως, να ξέρετε, είναι έτοιμο.

Ο Εβγγένι, η Ντερμεντζίεβα και ο Αντόνωφ σηκώνονται. Ο Τζόρο, που στο μεταξύ άρχισε να παίζει με το παιδί - σπρώχνοντας ο ένας στον άλλο το φορηγάκι - σηκώνεται κι αυτός.

TZOPO. Εγώ μένω.

IBAN ANTONΩΦ. Πώς μένεις;

TZOPO. Μου αρέσει το ραγού. Είχα αδυναμία από μικρός. Είναι το φαγητό που προτιμώ.

IBAN ANTONΩΦ. Μα δε θα πάμε στον Γιανακίεβ;

TZOPO. Εγώ δεν πάω.

IBAN ANTONΩΦ. Πώς δεν πάς; Μαζί δεν ξεκινήσαμε για ν' αποδείξουμε την αλήθεια, να ξεκαθαρίσουμε την υπόθεση για το πρόβατο;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Τζόρο, ασε τ' αστεία. Άν πεινάς, ορίστε, σε περιμένουμε.

TZOPO. Κουράστηκα. Κουράστηκα να τριγυρνάω, ν' αποδεικνύω, να προκαλώ επεισόδια, ν' ανεβοκατεβαίνω σκάλες. Κουράστηκα να περιφέρομαι στους διαδρόμους αυτούς και ν' αναζητώ την αλήθεια. Δεν μπορώ πιά να περπατώ, κουράστηκα σας λέω. Είμαι 42 χρονώ, δεν είμαι πιά νέος, θέλω να' χω οικογένεια, παιδιά, γυναίκα που θα με περιμένει στο τραπέζι... Ο καιρός περνά, εμείς τριγυρνάμε σ' αυτούς τους διαδρόμους για το πρόβατό σου και κανένας δεν ξέρει πότε θα ξεδιαλύνει η υπόθεσή σου, αν ποτέ ξεδιαλύνει... Ξέρω, είμαστε φίλοι από τα παιδικά μας χρόνια, μα κι εγώ άνθρωπος είμαι, και θέλω να ζήσω σαν τους ανθρώπους. Μιά ζωή θα ζήσουμε!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Φίλε!

NTERMENTZIEBA. Λίγο ακόμα... Μόνο ένα πάτωμα...

TZOPO. Ένα; Κι ύστερα απ' αυτό; ...Πόσα πατώματα ανεβήκαμε ως τώρα; Όχι, δεν έχω πιά δυνάμεις. Τσακίστηκα. Σας το ξαναείπα, Θέλω να ζήσω σαν τους ανθρώπους.

IBAN ANTONΩΦ. Σαν ποιούς ανθρώπους, Τζόρο; Γιατί αυτό είναι το πρόβλημα.

TZOPO. Σαν αυτούς που συνήθισαν. Σαν τους ανθρώπους που συνήθισαν καλύτερα. Τί φταίω εγώ αν πήρες εσύ ένα τριχωτό σακάκι; Εσύ αναζητάς το δικό σου κι εγώ ψάχνω το δικό μου. Δεν είμαι ήρωας, δε θέλω να γίνω Τζορντάνο Μπρούνο, θέλω να μείνω ο πιο συνηθισμένος άνθρωπος... Έχω αυτό το δικαίωμα.

IBAN ANTONΩΦ. Κάποια μέρα θα πάρεις και συ μιά κλήση, Τζόρο... Και τότε τί θα κάνεις;

TZOPO Αφήστε με. (Ξαπλώνεται στο κρεβάτι, δε θέλει ν' ακούσει.)

IBAN ANTONΩΦ. Ούτε κι αγώ είμαι ήρωας, κι ένα ποντίκι ακόμα φοβάμαι. Όμως με τους ανθρώπους είναι διαφορετικά, είναι κάτι άλλο. Πώς δηλαδή, ολάκερη η ζωή μου, κάθετι που εκπροσωπώ σαν άνθρωπος, ευαισθησία, εξυπνάδα, μόρφωση, όλα αυτά, δεν μπορούν να γείρουν τη ζυγαριά σε μια μεριά; Μια απλή καταχώρηση κάπου, και μάλιστα λαθεμένη, μπορεί ν' ανατρέψει ολότελα τη ζωή του ανθρώπου; Δεν μπορώ να το πιστέψω, δε θέλω να το πιστέψω, ποτέ δε θα συμβιβαστώ μ' αυτό και κανένας δεν πρόκειται να συμβιβαστεί, με καταλαβαίνεις; Ούτε και συ θα συμφωνήσεις. Αλλιώς, δε θα μπορούμε να βλέπομαστε στα μάτια. Ούτε τον ίδιο τον εαυτό μας στον καθρέφτη. Εμπρός!

TZOPO. Είμαι κουρασμένος. (Γυρνά την πλάτη.) Αφήστε με! (Οι τρεις, όρθιοι, κοντά στην πόρτα τον κοιτούν. Ο Τζόρο βούλωσε τ' αυτιά του με τσ χέρια. Η νοικοκυρά καθαρίζει πατάτες. Το παιδί παίζει με το μηχανάκι. Οι τρεις βγαίνουν. Ο άνθρωπος του ανελκυστήρα βρίσκεται κατσουφιασμένος στο ασανσέρ του. Κάτω, η γυναίκα του κάθεται πάνω στο καλάθι. Είναι φανερό πως

τά πράγματα δεν πάνε καθόλου καλά.)

16

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ. Εσύ θα μου τσακίσεις τα νεύρα! Γιατί σωπαίνεις;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Καμιά φορά είναι προτιμότερο να σωπαίνεις παρά να μιλάς.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Σταμάτα πιά μ' αυτά... Λέγε! Δεν πιστεύω να παντρεύτηκε;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Όχι.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Τότε;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Θέλουν να σ' απολύσουν.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Εμένα; Γιατί;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Γιατί δεν πάζ στην Υπηρεσία.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Αυτό πιά είναι άνω ποταμών! Πώς να πάω στην Υπηρεσία; Δεν το ξέρουν πως βρίσκομαι στο ασανσέρ;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Είπαν: «Μα αυτός μπορεί να μείνει οριστικά εκεί στ' ασανσέρ του. Που ξέρουμε εμείς πότε θα βγεί;»

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Και τί δηλαδή, έγω μένω εδώ από ευχαρίστηση; Εγώ υποφέρω!... Μ' εγκατέλειψαν... Εξάλλου βοηθώ την επιστήμη!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Είπαν: «Έχει δίκιο, μα στην υπηρεσία δεν έρχεται. Κάθεται κρεμασμένος εκεί Και τί σαν κοκκάλωσε ο ανελκυστήρας; Αυτό δε μας αφορά εμάς. Η υπηρεσία είναι υπηρεσία, δεν περιμένει».

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Μα θα βγω, δε θα μείνω εδώ κρεμασμένος στην αιωνιότητα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Είπαν: «Μια αιωνιότητα δεν μπορούμε να περιμένουμε, δυο τρεις μήνες. πάει κι έρχεται, αυτό μόνο περνά απ' τό χέρι μας. Αν όμως ως τότε δεν...»

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Τί θα γίνει;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Λύση της σύμβασης «κοινή συναινέσει».

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Πώς «κοινή συναινέσει»: Εγώ δε συμφωνώ. Πώς θα υπάρξει «κοινή συναίνεσις»;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Είπαν: «Ως τότε θα συμφωνήσει, γιατί δεν έχει άλλη διέξοδο». (Ο άνθρωπος του ανελκυστήρα έμεινε σκεφτικός. Η γυναίκα του μένει σιωπηλή. σκεφτική κι αυτή.)

17

Ένα άλλο γραφείο. Ο υπάλληλος - Γιανακίεβ - επισκευάζει ένα ρολοί με κούκο. Στο γραφείο του πάνω είναι αραδιασμένες ροδίτσες, τεμάχια ρολογιού, έελατήρια, βιδίτσες. Μπαίνουν η Ντερμεντζίεβα, ο Ιβάν Αντόνωφ και ο Εβγγένη.

IBAN ANTONΩΦ. Καλημέρα, σύντροφε Γιανακίεβ.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ορίστε, περάστε... Ό χό! Μα είστε ολάκερη αντιπροσωπεία. Καθήστε, παρακαλώ. Εγώ πιάστηκα να διορθώσω αυτό το ρολοί, αλλά είναι δύσκολο, είναι παλιό. Δεν μπορεί να δείξει την ώρα, αλλά τραγουδά.

Ακούγεται μια ευχάριστη μελωδία, ένα παλιό μενουέτο. Όλοι ακούν με τα μάτια στο ρολοί.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Πώς σας φαίνεται; Του 18ου αιώνα, Λουδοβίκος 16ος και ωστόσο τραγουδά!... Ε, λοιπόν, σε τί μπορώ να σας φανώ χρήσιμος;

IBAN ANTONΩΦ. Η υπόθεση είναι κάπως μπερδεμένη...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αμ' πως, αυτή εδώ είναι πίο απλή; (Δείχνει το ρολοί.) Έχει 307 μέρη. Λέγετε, λέγετε μη διστάζετε.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Εμείς πήγαμε σε περισσότερα...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Και δεν τη λύσατε! Γι' αυτό ήρθατε σε μένα. Σας ακούω.

IBAN ANTONΩΦ. Από που ν' αρχίσουμε; Απ' την αρχή;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Απ' όπου επιθυμείτε.

IBAN ANTONΩΦ. Τότε απ' την αρχή! Αγόρασα ένα τριχωτό σακάκι...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Α, είστε αυτός με το σακάκι! Το έμαθα. Όλη αυτή η ιστορία είναι μιά ανοησία!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Μιά ηλιθιότητα!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Και, πάνω απ' όλα, ξεκάθαρη.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Πραγματικά, πολύ ξεκάθαρη. Εσείς δεν έχετε κανένα πρόβατο. Απλούστατα έγινε ένα μικρό λάθος.

IBAN ANTONΩΦ. Ναι, έτσι που το λέτε, ένα λυπηρό λάθος.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Στην πραγματικότητα, εσείς δεν κουρέψατε πρόβατο, αλλά το σακάκι.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Εγώ, μάλιστα, τον συμβούλεψα να το κάνει.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ (Στον Ιβάν Αντόνωφ). Τί σας είπα;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Κι έτσι βρεθήκατε στο βιβλίο απογραφής σαν κάτοχος προβάτου.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Κατά λάθος.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Κατά λάθος. Από παρεξήγηση, δηλαδή, βρεθήκατε καταχωρημένος στα βιβλία σαν να εκτρέφετε ιδιωτικό πρόβατο.

IBAN ANTONΩΦ. Έτσι ακριβώς.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Θα είναι καθαρά σαν το φώς της μέρας.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Ονειρεύομαι!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εσείς, όμως, δεν κατέχετε πρόβατο.

IBAN ANTONΩΦ. Όχι, δεν κατέχω!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Κι αυτό, ακριβώς, είναι το δυστύχημα!

IBAN ANTONΩΦ (Ξαφνιασμένος). Πώς;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Η βασική δυσκολία, στην περίπτωση μας, είναι που δεν κατέχετε κανένα πρόβατο, κι ούτε θέλετε να παραδεχτείτε πως κατέχετε.

Αλλιώς, θα λύναμε το πρόβλημα σ' ένα λεπτό.

IBAN ANTONΩΦ. Δεν καταλαβαίνω τίποτα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Άν κατείχατε, θα ήταν εύκολο. Θα το μεταγράφομε σ' άλλο μητρώο, θα το περνούσαμε σαν άρρωστο... πως το χτύπησε οίστρος, το' πιασε κλαπάτσα, πως αυτοκτόνησε, τέλος πάντων, ...ό,τι θέλαμε το κάναμε. Μα δεν κατέχετε πρόβατο...

IBAN ANTONΩΦ. Πάλι, δεν καταλαβαίνω.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Ούτε εγώ.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Μα είναι πολύ απλό! Έγινε ένα λάθος, δεν είναι έτσι;

IBAN ANTONΩΦ. Αυτό το καταλαβαίνω.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Σήμερα όμως κανένας δεν παραδέχεται το λάθος του.

Προτιμότερο είναι να κάνεις άλλα πέντε για να κρύψεις το παλιό, καταλαβαίνεις; Γι' αυτό υπάρχουν ακόμα εξώφθαλμα λάθη που παρουσιάζονται σαν επιτυχίες. Έτσι λοιπόν κανένας δεν πρόκειται να παραδεχτε, θεληματικά, πως λάθεψε με το σακάκι σας. Θα επιμένει πως είναι πρόβατο, ακόμα κι αν το φορέσει και το κουμπώσει, με καταλαβαίνετε; Ανθρώπινο είναι να κάνεις λάθος, αλλά ανθρώπινο είναι πάλι να μην αναγνωρίζεις πως λάθεψες. Άδικα βασανίζεστε ν' αποδείξετε πως αυτό είναι σακάκι. Από την κατάσταση αυτή μόνο δυο διέξοδοι υπάρχουν.

IBAN ANTONΩΦ. Ποιές;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Μια είναι να πληρώσετε το φόρο. Είναι η ταχύτερη λύση.

IBAN ANTONΩΦ. Ούτε που το σκέφτομαι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Δε συμφωνείτε;

IBAN ANTONΩΦ. Άν συμφωνούσα, πλήρωνα απ' την αρχή.

ΕΒΓΓΕΝΙ (Παίρνει παράμερα τον Ιβάν Αντόνωφ). Άκουσε, δέξου το.

IBAN ANTONΩΦ. Δεν μπορώ. Άν υποχωρήσω σήμερα, αύριο θα με βάλουν να πληρώσω φόρο για έναν ελέφαντα!

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Παραδεχτείτε τουλάχιστον εικονικά πως κατέχετε το πρόβατο.

Εικονικά, για να έχουμε τη βάση να ενεργήσουμε.

IBAN ANTONΩΦ. Όχι.

ΕΒΓΓΕΝΙ (Πάλι τον παίρνει παράμερα). Κάνε το τουλάχιστον αυτό, παραδέξου το. Θα είναι για σένα βολικό. Στο τέλος-τέλος δεν είναι δυνατό και χωρίς κάποιο συμβιβασμό. Σκέψου το. Η ιστορία αυτή μπορεί να σου προκαλέσει στεναχώριες και στο Πανεπιστήμιο...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Πώς να το παραδεχτώ αφού δεν είναι αλήθεια; Δε σκέφτεσαι όλους αυτούς που τους είπα πως δεν έχω πρόβατο, που τσακώθηκα και προκάλεσα επεισόδια;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Κι ύστερα, αυτούς σκέφτεσαι τώρα. Σκέψου τον εαυτό σου, αναγνώρισε, τουλάχιστον προσωρινά, ώσπου να μας γλυτώσει αυτός από το πρόβατο, και να τελειώνουμε κι εμείς μ' αυτή την ιστορία.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Δεν μπορώ.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Μην είσαι κουτός, μην είσαι παιδί! Αναγνώρισε και... (Ο Ιβάν Αντόνωφ του γυρνά την πλάτη και τον αφήνει στη μέση της φράσης. Ο Εβγγέني μένει μόνος. Ο Ιβάν στρέφεται στον Υπάλληλο.)

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Λέγατε πως υπάρχει κι άλλη μια λύση.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Η άλλη λύση είναι ν' αγοράσετε ένα πρόβατο.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Ν' αγοράσω ένα πρόβατο; (Παύση.) Έχετε τη γνώμη πως αυτό θα' ταν μια διέξοδος;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ακούστε με, αν φέρνατε μπροστά μου ένα πρόβατο, έστω και πλασματικό, θα έκανα ό,τι επιθυμείτε... Επιτέλους, γιατί δεν αγοράζετε ένα; Είστε παντρεμένος;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Ορίστε; Α, όχι.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αυτό που σας λείπει είναι ένα πρόβατο. Μια ύπαρξη αβοήθητη, απλή, πιστή που προσαρμόζεται εύκολα. Δεν είναι σα μιά γάτα ή σαν ένα σκύλο που έχουν νύχια, κυνόδοντες κι άλλα δυσάρεστα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Το πρόβατο είναι ολότελα κάτι άλλο. Δεν μπορεί να μισήσει, δεν είναι εκδικητικό, ο θυμός του περνά γρήγορα. Εγώ, αν δεν ήμουν συλλέκτης μελωδικών ρολογιών, από καιρό θα έπαιρνα ένα. Μ' αυτό κοντά σου, δε νοιώθεις μοναξιά, στο σπίτι δημιουργείται μια κάποια ζεστή ατμόσφαιρα, και

έτσι περιορίζεται η τάση για μετανάστευση. Κι ύστερα, το πρόβατο θυμίζει κάτι το εθνικό, το φολκλορικό, το γηίνο... Ξέρετε πόσο πολύ μας λείπουν αυτά τα πράγματα, πόσο αποξενωθήκαμε απ' αυτά... Πού βάζεις, ακόμα, πώς θα έχετε μέσα στο σπίτι, κάθε στιγμή, φρέσκο γάλα, προβατίσιο τυρί κι άλλα προϊόντα. Κι όλα σε φυσική κατάσταση, ανόθευτα, παρμένα, όπως λένε, απευθείας από τον παραγωγό, που κοντά στ' άλλα, θα μας είναι στενός φίλος και θα μπορείτε να του έχετε απόλυτη εμπιστοσύνη... Η συμβουλή μου είναι να αγοράσετε ένα πρόβατο.

IBAN ANTONΩΦ (Σωπαίνει σαστισμένος, δεν μπορεί να βγάλει πιά λέξη).

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αλήθεια, αγοράστε ένα, θ' αποφύγετε έτσι πολλές στεναχώριες. Θα ηρεμήσουν τα νεύρα σας, Θα έχετε κι ένα φίλο στο σπίτι... ενώ εμένα θα με διευκολύνετε εξαιρετικά για να σας βοηθήσω... χωρίς πρόβατο, τα χέρια μου είναι δεμένα.

IBAN ANTONΩΦ. Συνεπώς, η μόνη λύση για ν' αποδείξω πως δεν έχω πρόβατο... είναι ν' αγοράσω ένα. Έτσι;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Από το μπέρδεμα αυτό μόνο το πρόβατο μπορεί να σας βγάλει.

IBAN ANTONΩΦ. Ευχαριστώ, θα προσπαθήσω να βγώ πέρα χωρίς αυτό.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Είστε νέος ακόμα. Παρακαλώ, όπως επιθυμείτε, εγώ θέλησα ειλικρινά να σας βοηθήσω. Ίδιος ήμουν κι εγώ στα νιάτα μου. Έ, τί χρόνια ήταν εκείνα, τί καιροί...

Ξαφνικά άρχισε να τραγουδά το ρολόγι. Ένα παλιό μενουέττο, τρυφερό, που λές κι απευθυνόταν στα περασμένα νιάτα. Όλοι, αυτόματα, γύρισαν το κεφάλι κι άκουαν σιωπηλά.

IBAN ANTONΩΦ (Ύστερα από λίγο). Σας ευχαριστούμε μια ακόμη φορά, πρέπει όμως, να φύγουμε.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Χάρηκα πολύ.

Οι τρεις βγαίνουν, ο υπάλληλος μένει μόνος, απορροφημένος από τη μουσική, για ν' ακούσει τη μελωδία της περασμένης νεότητάς του. Έξω, οι τρεις, συναντούν τον υπεύθυνο Π, που μεταφέρει περισσότερα ηλεκτρικά καμινέτα και μπρίκια του καφέ.

18

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Π (Στον Ιβάν Αντόνοφ). Που έκρυψες το καμινέτο;

IBAN ANTONΩΦ. Δεν έχω καμινέτο.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Π (Δείχνοντας τα καμινέτα). Κι αυτοί είπαν πως δεν έχουν.

Όμως, θα σε πιάσω κι εσένα. Που θα μού πάς; Θα πέσεις και συ στα χέρια μου!
(Βγαίνει.)

IBAN ANTONΩΦ. Παράξενο υποκείμενο... Για τρίτη φορά συναντιόμαστε.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Ευθύνεται για τις πυρκαγιές, είναι εθελοντής πυροσβέστης.

IBAN ANTONΩΦ. Νόμιζα πως δεν είναι καλά στην υγεία του.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Σκέφτομαι... μήπως είναι προτιμότερο να τα παρατήσουμε. Δεν έχει πιά νόημα να κρυβόμαστε. Νομίζω πως πείστηκες δεν μπορούμε να το καμουφλάρουμε πιά.

IBAN ANTONΩΦ. Για ποιο πράγμα μιλάς;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Για το πρόβατο.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Ποιο πρόβατο;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Το δικό του.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Πώς, έχει πρόβατο;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Έχει, φυσικά έχει.

IBAN ANTONΩΦ. Έ, τί έπαθες;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Δεν έχει νόημα να το κρύβουμε πιά.

IBAN ANTONΩΦ. Ε, όχι, σου σάλεψε φαίνεται! Κάτι του συνέβηκε... Εβγγένι, τί έχεις;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Έχετε σεις πρόβατο;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Και μάλιστα από πολλά χρόνια. Ένα άσπρο. Του έχει μεγάλη αδυναμία... να τον βλέπατε μόνο πως του μιλά... Ή πως του δένει το κουδουνάκι...

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ (Επίμονο βλέμμα στον Αντόνωφ). Συνεπώς, έχετε πρόβατο;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Και πόσο χαϊδευτικά το φωνάζει! Κι αυτό ξαπλωμένο στο χαλί στα πόδια του... με τα μάτια του μισάνοιχτα σαν να ονειρεύεται... ούτε μπορεί να πιστέψετε πως είναι ζώο...

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ (Κοιτώντας τον Αντόνωφ στα μάτια). Σημαίνει πως...

ΕΒΓΓΕΝΙ. Τ' αγαπούσε. Κι ούτε το θεωρούσε για ζώο, γι αυτό δεν ήθελε να πληρώσει φόρο... Όμως δεν πίστευα πως θα τ' απαρνιόταν ολότελα. Και να που τ' απαρνήθηκε. Ύστερα από τόσα χρόνια, από τόσα πράγματα που τούς συνδέουν, τ' απαρνήθηκε.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Ναι, έτσι είναι. Έχω ένα πρόβατο.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Έχεις, φυσικά έχεις.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Σημαίνει πως ό,τι είπες...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Νόμισα πως θα μπορούσα να το κρύψω, μα δεν πιάνει... Και τ' απαρνήθηκα.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Πάλι την έπαθα... Όπως πάντα... Όταν είναι να σου πόνε στραβά... σου πάνε στραβά σ' όλη σου τη ζωή.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Λυπάμαι.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Λυπάσαι; Αφού μας βασάνισες σ' όλους αυτούς τους ορόφους; Αφού ενόχλησες τόσους ανθρώπους; Αφού έσυρες πίσω σου κι αυτό το δυστυχημένο κορίτσι; Να μην πιστέψουμε λοιπόν στα επίσημα στοιχεία. Ε; να πιστέψουμε σένα; Κι άς άκουγα ολοένα βελάσματα προβάτου. Κάθε φορά που πήγαινε σπίτι του. Πίσω, απ' τη μεριά του λουτρού. Βέλαζε το κακόμοιρο!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ (Στην Ντερμεντζιέβα). Δεν πρέπει να του αντιμιλάμε.

Συμφωνείστε με ό,τι λέει... Ύστερα από τόσα τρεχάματα, θα του συνέβηκε

κάτι...

ΕΒΓΓΕΝΙ. Σε μένα συνέβηκε κάτι; Όχι, αδερφέ, δεν έχω τίποτα. Όμως, απλά και καθαρά, βαρέθηκα την προσήλωσή στις αρχές σου. Ακούς, ώς εδώ μου φτάνει. Είκοσι χρόνια είσαι προσηλωμένος σ' αυτές τις αρχές, είκοσι χρόνια είσαι έντιμος... Κι από είκοσι χρόνια μου βγάζεις απ' τη μύτη αυτή σου την τιμιότητα! Κοιτάζτε με! Έχω αρχές!! Είμαι τίμιος!! Έχω τις δικές μου απόμειες! Όχι σαν κι εσάς! Εγώ μπορώ και δίχως αυτοκίνητο, μπορώ και δίχως σπίτι, μπορώ να μένω με νοίκι, το κάθετι μπορώ και δε σκύβω τη σπονδυλική στήλη, δεν κάνω συμβιβασμούς... Κοιτάζτε πως ζει ο γλωσσολόγος μας, συντάσσει τις περίπλοκες σύνθετες προτάσεις του, μένει με ενοίκιο, κυκλοφορεί με το τράμ, περνάει τα μεσημέρια με σάντουιτς και τυρόπιτες, κι ούτε αντιλαμβάνεται, τουλάχιστο, πόσο σπουδαίος είναι! ...Ε, λοιπόν, βαρέθηκα τις επιδείξεις σου αυτές! Τί θέλεις ν' αποδείξεις; Πως ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει κι έντιμα; Ετσι έ! Πώς μπορεί να έχει αρχές και να μη τις ποδοπατά ποτέ, έ!... Σου λείπει μόνο το επισκεπτήριο: «Ιβάν Αντόνωφ, ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ»... Χτυπάτε Καμπάνες!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Γελίεσαι Εβγγένη. Εγώ είμαι ένας απόλυτα κανονικός άνθρωπος... Και ζώ συνηθισμένα...

ΕΒΓΓΕΝΙ. Εγώ, όμως, δε θέλω να ζώ ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΑ, εγώ θέλω να ζώ ΚΑΛΑ! Εγώ δεν μπορώ να τρώω τυρόπιτες τα μεσημέρια... Όταν σπούδαζε ο κύριος, σαν τρελλός για να πάρει τ' απολυτήριο και να μπει στο πανεπιστήμιο, οι καθηγητές έδιναν σ' άλλους το μεγαλύτερο βαθμό... γιατί εκείνού η μητέρα, λόγου χάρη, ήταν διευθύντρια, τ' αλλουνού ο πατέρας ήταν πληρεξούσιος υπουργός... Και οι μεγάλοι βαθμοί τέλειωναν, κι αυτός έπαιρνε ένα μέτριο βαθμό, ...όμως, δεν ήταν σε κανένα υποχρεωμένος. Ούτε και στους καθηγητές του ακόμα... Σ' αυτόν, όλα αυτά δεν του' καναν καμία εντύπωση. Σε μένα όμως έκαναν, σε μας κάνουν... Και, στο πείσμα όλων, μπήκες στο πανεπιστήμιο, εσύ μπήκες κι ως τώρα ο κόσμος απορεί πώς πέτυχες...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Απλώς σύμπτωση.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Φυσικά και είναι απλή σύμπτωση, γιατί ύστερα τα πράγματα ακολούθησαν την τροχιά τους. Εσύ παρέμεινες ακόμα λέκτορας ενώ οι συνάδελφοί σου είναι κιόλας εντεταλμένοι υφηγητές. Δεν έχουν τις ικανότητες, θα φτάσουν όμως καθηγητές, ενώ συ θα μείνεις εκεί που είσαι, γιατί τα βάζεις μαζί τους... με τις τυρόπιτες σου, τις γνώμες σου, τις αρχές σου...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Τί έπαθες, προφητείες κάνεις;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Απλούστατα, εγώ είμαι ρεαλιστής. Εσύ ποτέ δε θα έχεις ένα σπίτι, μια γυναίκα, μια αντάξιά σου θέση... Αυτοί θα τα έχουν.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Σου εύχομαι να τ' αποκτήσεις και συ!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Είσαι βλάκας, ξακάθαρα βλάκας. Βασανίζεσαι για την αλήθεια και που έφτασες; Απόδειξες σε κανένα πως είναι σακάκι; Σε πίστεψε κανένας, έξον από την αφελή αυτή; Κούνησε, τουλάχιστο, κανένας το δάχτυλό του; Ο Ιησούς ανέρχεται τον Γολγοθά, μόνο που αντί για σταυρό, φορά στις πλάτες του ένα σακάκι!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Άκου κάτι, την Ντερμεντζίεβα ασ' την ήσυχη.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Ονειρεύτηκε να γίνει πουλί! Στ' όνειρό της άπλωσε τα φτερά της και πέταξε!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Άς' την ήσυχη, σού λέω! (Κατευθύνεται πάνω του.)

ΕΒΓΓΕΝΙ. Ό-χο-χο! Τί σου συμβαίνει, θέλεις να με δείρεις;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Δεν καταλαβαίνω... γιατί τότε τον ακολουθήσατε;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Πίστεψα πως αυτή τη φορά θα υποχωρήσει, πείστηκα όμως πως είναι τρελός. Ή κάνει τον τρελό. Ένα από τα δύο. Όμως εγώ δεν είμαι τρελός. Εγώ ξέρω να μην ανακατόνομαι με τα πίτουρα. Ένας έξυπνος άνθρωπος δε φυτρώνει Εκεί που δεν τον σπέρνουν. Μη νομίσετε πως κι εγώ δεν προσπάθησα ν' αγωνιστώ εναντίον της ψευτιάς. Δεν έφερα, όμως, κανένα αποτέλεσμα.

Τίποτα δεν άλλαξε! Μερικές φορές κάτι κέρδισα σ' αυτόν τον αγώνα, άλλοτε πάλι έχασα, δεν πέτυχα, όμως ν' αλλάξω τίποτα το ουσιαστικό... Το πιο πολύ ήταν ν' αλλάξω εγώ, οι άλλοι έμειναν έτσι καθώς ήταν... Δεν έχει νόημα, πιστέψτε με, είναι ανώφελο. Προτιμότερο να δέσουμε το πρόβατο, να το

θρέψουμε, να πληρώσουμε το φόρο και να πάει ο καθένας στο σπίτι του.

IBAN ANTONΩΦ. Όστε ο καθένας στο σπίτι του;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Ναι, ο καθένας στο σπίτι του. Αυτό είναι το καλύτερο. Πιστέψτε με. Όπως και να' χει το πράγμα είμαστε παιδικοί φίλοι... Βάλε του το κουδουνάκι και φεύγουμε. Μπροστά μας είναι το πρόβατο και πίσω του είμαστε έμεις. Δε θα περιφερόμαστε όλη μας τη ζωή σ' αυτούς τους διαδρόμους, δεν έχει νόημα...

IBAN ANTONΩΦ. Κι εγώ, στο λύκειο, απορούσα από που μάθαινε η γραμματεία των καθηγητών κάθε τί που κάναμε...

ΕΒΓΓΕΝΙ. Η μισή ζωή μας πέρασε και συ ακόμα τυρόπιτες τρώς το μεσημέρι στις σκάλες. Ξύπνα! Εμπρός. Φεύγουμε;

IBAN ANTONΩΦ. Φεύγουμε.

ΕΒΓΓΕΝΙ. Με το πρόβατο;

IBAN ANTONΩΦ. Με το σακάκι!

Ο Ιβάν Αντόνωφ και η Ντερμεντζίεβα βγαίνουν. Ο Εβγγένι μένει μια στιγμή ακίνητος. Ύστερα βγαίνει κι αυτός από την αντίθετη κατεύθυνση.

19

Ο Ιβάν Αντόνωφ και η Ντερμεντζίεβα συνεχίζουν το δρόμο τους μέσα στο Ίδρυμα. Φτάνουν σε μια πόρτα. Χτυπούν. Κανείς δεν ανοίγει. Πιέζουν το χερούλι.

IBAN ANTONΩΦ. Κλειστά.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Μα είναι μέσα, εργάζονται, ακούγονται οι γραφομηχανές. (Χτυπά την πόρτα.) Ανοίξτε, ακούμε τη γραφομηχανή: (Ταυτόχρονα μπαίνει ο Υπεύθυνος ΙΙ. Μεταφέρει πάλι καμινέτα που τα κορδόνια τους σέρνονται στο πάτωμα.)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Κι αν χτυπάτε κι αν δε χτυπάτε... δεν πρόκειται να σας

ανοίξουν... Σώζουν τη Βενετία!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Ποιά Βενετία σώζουν;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Αυτή της Ιταλίας, με τα παλάτια και τα κανάλια. Το μαργαριτάρι της Αδριατικής.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Κι από τί τη σώζουν;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Από το βούλιαγμα. Η Βενετία βυθίζεται 10 χιλιοστά κάθε χρόνο. Ύστερα από 50 χρόνια θα βουλιάξει ως τη μέση, αν δεν βρεθεί τρόπος σωτηρίας. Πως, εσείς δε διαβάζετε το περιοδικό «Παράλληλα»;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Συνεπώς, σώζουν τη Βενετία...

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Τη σώζουν. Δηλαδή προσπαθούν. Τρία χρόνια τώρα παιδεύονται. Όλη μέρα σκέφτονται, μελετούν, κάνουν υπολογισμούς... Δεν έχει νόημα να χτυπάτε την πόρτα, δε δέχονται ποτέ κανένα.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Μα δεν είναι αυτός εδώ αρμόδιος για τους φόρους;

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Τί κι αν είναι αρμόδιος; Θ' αφήσει τη Βενετία να βουλιάξει; Τί άνθρωπος είστε σεις; Για έναν καφέ, είστε σε θέση να βάλετε φωτιά στο Ίδρυμα, όσο για τη Βενετία δεν πάει να βουλιάξει... Εγωϊστές που είμαστε. Εμείς να είμαστε, καλά και να κάνουμε το καφεδάκι μας κρυφά, στο καμινέτο.. εκεί που το καταχωνιάζουμε, στις δελτιοθήκες, ενώ ο κόσμος στο μεταξύ μπορεί να βουλιάξει... Ε, θα βάλω χέρι, εγώ, και στο καμινέτο σου! Δε θα μου ξεφύγει τελικά!

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Είμαι βέβαιος πως θα τα καταφέρεις.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Ο κόσμος είναι γεμάτος ασυνείδητους (Στην Ντερμεντζίεβα.) Και στο δικό σου θα βάλω χέρι!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Το δικό μου το πήρατε κιόλας!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Η φωτιά κανένα δεν παρακάμπτει, όταν ανάψει παίρνει στη σειρά γνωστούς και φίλους κι όλα... Η φωτιά δεν είναι παιχνίδι.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Έχετε απόλυτο δίκιο!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Να τους κάψει η φωτιά τους ασυνείδητους.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΙ. Και θα τους κάμει! Με τον ένα η με τον άλλο τρόπο.

(Βγαίνει. Ο Ιβάν Αντόνωφ και η Ντερμεντζίεβα συνεχίζουν το δρόμο τους και βγαίνουν. Στον ανελκυστήρα, ο άνθρωπος που βρίσκεται μέσα κάνει γυμναστική. Μπαίνουν η γυναίκα και ο γιός του.)

20

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πές «καλημέρα πατέρα». Μπρός.

ΓΙΟΣ. Καλημέρα πατέρα. (Κοιτάζουν και οι δυο τους ψηλά.)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ. Ά, σεις είστε; Μιά στιγμή (Συνεχίζει τις γυμναστικές ασκήσεις. Τελειώνει.) Έτσι... Ε, λοιπόν τί γίνεται; Πώς πάνε οι δουλειές; Οι μελέτες σου προχωρούν;

ΓΙΟΣ. Προχωρούν.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Και για τον ανελκυστήρα αυτόν τί νομίζεις; Πώς είναι;

ΓΙΟΣ. Αυτόν ακόμα δεν τον έμαθα.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Είναι πιθανό και να μη τον μάθεις καθόλου μια και δεν κατασκευάζεται πιά. Μελετάς και την ξένη βιβλιογραφία, δεν είναι έτσι;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μελετά, μά το Θεό, μελετά.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Ποιάς εκδόσεως είναι τα βιβλία σου;

ΓΙΟΣ. Έμ, μου φαίνεται του' 76...

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Πρέπει να τα μελετήσεις καλά! Εδώ και το παραμικρό λάθος μπορεί ν' αποβεί μοιραίο.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μελετά, μά το Θεό, μελετά.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Εσύ δεν είσαι σαν τους άλλους! Ο πατέρας σου είναι κρεμασμένος στο ασανσέρ! Εσύ πρέπει να τα μάθεις όλα, όλα να τα μπορείς.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Τα μπορεί, μα το Θεό, τα μπορεί.

ΓΙΟΣ. Ναι, πατέρα.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Για να δω τον έλεγχο με τους βαθμούς σου. (Αφήνει το καλάθι. Γιός και σύζυγος αλληλοκοιτάζονται. Ο γιός βγάζει τον έλεγχο και τον βάζει στο καλάθι. Ο πατέρας τραβά το καλάθι.)

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Μπράβο σου! Ωραία πράγματα! Ο πατέρας σου είναι δω μπλοκαρισμένος μήνες και συ μου παίρνεις δυάρι!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μα το παιδί έχει κλίση στη λογοτεχνία!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Κι εγώ έχω κλίση στη λογοτεχνία, αλλά βρίσκομαι κρεμασμένος στο ασανσέρ! Αύριο, σαν μείνει κι αυτός στον αέρα να ιδούμε τί θα κάνει! Με τη λογοτεχνία πουθενά δε φτάνεις.

ΓΙΟΣ. Εσύ μόνο τον εαυτό σου σκέφτεσαι.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Πώς; Έτσι μιλάς στον πατέρα σου;

ΓΙΟΣ. Κι άλλοι έχουν πατεράδες, και μάλιστα τί πατεράδες! Που κινούνται, ανησυχούν... Ενώ εσύ... κάθεσαι κρεμασμένος εδώ.

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Ψυχρά). Τί θέλεις να πείς μ' αυτό;

ΓΙΟΣ. Θέλω να πώ πως οι κρεμασμένοι στον ανελκυστήρα δεν υπολογίζονται στο πανεπιστήμιο. Κι ούτε στην κατανομή των διαμερισμάτων στους άστεγους!

ΓΥΝΑΙΚΑ (Κλαψιάρικα). Μελετά, μά το Θεό, μελετά!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Έτσι, έ; Μήπως έχεις και κάτι άλλο να μας πείς;

ΓΙΟΣ. Ναι, θα το πώ! Τώρα δε φτάνει να ξέρεις μόνο την ύλη των μαθημάτων.

Γιατί η ύλη είναι ύλη, ενώ το όνομα είναι όνομα!

ΓΥΝΑΙΚΑ (Κλαψιάρικα). Μελετά, μά το Θεό, μελετά.

ΓΙΟΣ. Μπορεί να δίνεις εισαγωγικές για το πανεπιστήμιο ώσπου να τρελαθείς, σαν δεν έχεις όμως πλάτες...

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Τί να έχεις;

ΓΙΟΣ. Πλάτες! Ο πατέρας πρέπει να έχει πλάτες κι όχι πρόσωπο! Άν δεν έχεις πλάτες σε ξεπερνούν οι άλλοι. Οι άλλοι πατεράδες ανησυχούν, κινούνται, ο ένας έχει ένα παιδικό του φίλο, ο άλλος έχει ένα ένδοξο παρελθόν, εμείς όμως; Τί είναι ο πατέρας σου; Έμ, είναι κρεμασμένος σ' έναν ανελκυστήρα... Αλήθεια; Τί υπηρεσία είναι αυτή;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μελετά, μά το Θεό, μελετά!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Αυτό δεν είναι υπηρεσία, είναι δυστύχημα. Και συ αντί να με βοηθήσεις, μούσ κάνεις κηρύγματα για τη ζωή! Εγώ στην ηλικία σου δεν

τολμούσα κάν να κοιτάξω τον πατέρα μου στα μάτια! Ακούς εκεί, πλάτες!

Μήπως θέλεις να έχω και καμπούρα; Να γίνω καμήλα!

ΓΙΟΣ. Τί να την κάνω την καμήλα;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Νευριασμένος, με φωνή μισοκομμένη). Και πώς ο πατέρας σου μπορεί να γίνει πουλί, το ξέρεις; Το ξέρεις, σ' ερωτώ; ...Κι όταν ο πατέρας σου μεταμορφωθεί σε πουλί, να σε δω τί θα κάνεις! Τότε μπορείς να μου γράφεις και στίχους, να μου κάνεις και κηρύγματα για τη ζωή, θα μου είναι αδιάφορο.

ΓΙΟΣ. Πώς δηλαδή, πουλί; Τί είδους πουλί;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Να έτσι, πουλί! Οι επιστήμονες είπαν πως στο τέλος μιας κάπως πύο μακροχρόνιας ανάρτησης στον αέρα, στον οργανισμό μου μπορούν να παρουσιαστούν βιολογικές μεταμορφώσεις...

ΓΥΝΑΙΚΑ. Κύριε, κύριε...

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Τα κόκκαλά μου θα ελαφρώσουν και θα γεμίσουν αέρα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Και φτερά; Θα σου φυτρώσουν και φτερά;

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Δεν της δίνει σημασία). Μερικά όργανα θ' ατροφήσουν, άλλα θ' αναπτυχθούν. Τότε θα'σαι ευχαριστημένος! Τότε θα μπορείς να λές: «Ο πατέρας μου είναι ένα μεγαλόπρεπο, μαγικό πουλί!».

ΓΙΟΣ. Πατέρα, μην το παίρνεις, κι έτσι, κατάκαρδα...

ΓΥΝΑΙΚΑ. Θεέ μου και Κύριε!

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. Κι όταν, μια καλή μέρα, θα υψωθώ πάνω από τη συνοικία μας μαζί με τα περιστέρια και τ' άλλα πετούμενα, όταν θα στριφογυρίζω πάνω από τις στέγες και τα δέντρα και θα εξορμήσω προς τον ουρανό, για να μεταμορφωθώ σ' ένα μικρό φωτεινό σημείο που χάνεται στην ατμόσφαιρα, τότε θα λές! «Τί σπουδαίο πατέρα είχα! ...Και δεν ήξερα να τον εκτιμήσω!» Μα τότε, το πουλί θα έχει πετάξει!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Κίρτσιο μου!

ΓΙΟΣ. Πατερούλη! (Υψώνουν τα χέρια να τον πιάσουν για να μη πετάξει.)

ΑΝΘΡ. ΤΟΥ ΑΝΕΛΚ. (Ύστερα από παύση). Φευγάτε! Θέλω να μείνω μόνος.

Οι δυο φεύγουν με σκυμένα τα κεφάλια.

21

Ο Ιβάν Αντόνωφ και η Ντερμεντζίεβα βαδίζουν σ' ένα διάδρομο, ανοίγουν μια πόρτα, ύστερα άλλη, δοκιμάζουν μια τρίτη. Ο Ιβάν, που ανακάλυψε κάτι, καλεί με χειρονομίες την Ντερμεντζίεβα και ανοίγει διάπλατα την πόρτα. Στο δωμάτιο, τριγυρισμένος απ' όλες τις μεριές με καμινέτα που καίνε, και τα χέρια του απλωμένα από πάνω τους, βρίσκεται ο Υπεύθυνος Π. Απολαμβάνει τη ζεστασιά των καμινέτων με μισόκλειστα τα μάτια. Ο Ιβάν Αντόνωφ κλείνει αθόρυβα την πόρτα.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Τώρα καταλαβαίνω γιατί, τόσα χρόνια, προσφερόταν, πάντα εθελοντικά, για την πρόληψη των πυρκαγιών.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Γιατί;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Δεν παρατήρησες; Το γραφείο του δεν έχει καλοριφέρ.

Οι δυο συνεχίζουν το δρόμο τους και σταματούν μπροστά στο επόμενο γραφείο. Ανοίγουν την πόρτα και μπαίνουν. Προς έκπληξή τους, μέσα, μπροστά σ' ένα γραφείο, εργάζεται ο Εβγγέني.

22

ΕΒΓΓΕΝΙ. Περάστε, παρακαλώ, καθήστε... ποιό το πρόβλημά σας;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Ντερμεντζίεβα, μήπως έχω παραισθήσεις; Ή και συ βλέπεις τον Εβγγέني;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Κι εγώ...

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Μπορεί, ωστόσο να' ναι και αντικατοπτρισμός! (Πλησιάζει

και τον εξετάζει.)

ΕΒΓΓΕΝΙ. Δεν είμαι αντικατοπτρισμός, σύντροφοι, είμαι υπάλληλος με υπεύθυνη εργασία... Πέστε μου, όμως τί σας φέρνει εδώ;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ (Δεν καταλαβαίνει ακόμα). Μα πώς... Ντερμεντζίεβα... Αυτό είναι... Αυτό σημαίνει... Εσύ είσαι ο Εβγγένι... Δεν είναι έτσι;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Πραγματικά, το όνομά μου είναι Εβγγένι.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Και μένα πώς με λένε; ...Εγώ είμαι ο Ιβάν Αντόνωφ, δεν είναι έτσι; ...Εσύ είσαι ο Εβγγένι, εγώ είμαι ο Ιβάν...

ΕΒΓΓΕΝΙ. Είναι πολύ πιθανό να σας λένε Ιβάν Αντόνωφ. Δε βλέπω τίποτα το παράξενο σ' αυτό.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Συνεπώς δε γελάστηκα! Είσαι ο Εβγγένι, ο φίλος μου... Τί κάνεις εδώ, Εβγγένι;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Εργάζομαι.

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Μα πώς έτσι;

ΕΒΓΓΕΝΙ. Να, έτσι... Λοιπόν, σε τί μπορώ να σας φανώ χρήσιμος;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Πώς, σε τί; Το πρόβλημά μας, το πρόβατο!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Τί;

ΙΒΑΝ ΑΝΤΟΝΩΦ. Τί με ρωτάς; Μαζί δεν τρέχαμε γι αυτό, εσύ δε μ' έστειλες στο χωριό...

ΕΒΓΓΕΝΙ. Δε θυμάμαι... Θέλετε να μου εκθέσετε περιληπτικά την ουσία του προβλήματος;

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Δε νομίζω πως θα μπορούσε να σας πεί περισσότερα από όσα γνωρίζετε!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Παρακαλώ... Πάντως θα ενδιαφερθώ... (Σχηματίζει έναν αριθμό στο τηλέφωνο.) Ποπώφ, στο γραφείο μου βρίσκεται κάποιος... Αντόνωφ δεν είπατε; ...Κάποιος Αντόνωφ... Κάτι σχετικό με, δεν ξέρω τί, πρόβατο... Ποιό είναι το πρόβλημα; ...Α, έτσι; Ακριβώς; ...Συνεπώς δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία; ...Απόπειρα αποκρύψεως;... (Κοιτάζει τον Ιβάν.) Δεν έχει κάνει ούτε εμβόλιο κατά του αφθώδους πυρετού; ...Ναι, ξέρω, οι απόπειρες καμουφλαρίσματος

συνιστούν αδίκημα σε βαθμό πλημμελήματος... Στην Εισαγγελία, φυσικά, είναι ξεκάθαρο.

IBAN ANTONΩΦ (Τρίζει τὰ δόντια). Μα δεν καταλαβαίνετε πως δεν υπάρχει κανένα πρόβατο; Πρόκειται για σακάκι, το νοιώθετε ΣΑ-ΚΑ-ΚΙ!

ΕΒΓΓΕΝΙ (Κλείνει το τηλέφωνο). Μα δεν επιτρέπονται αυτά, σύντροφε Αντόνωφ. Δεν κοιτάτε τί συμβαίνει στον κόσμο; Πεθαίνουν οι άνθρωποι στην Εγγύς Ανατολή, καινούργια κυβερνητική κρίση στην Ιταλία, αναβλήθηκε η εκτόξευση του δορυφόρου, η οικονομική μας αντιπροσωπεία φεύγει για το Λονδίνο, έκλεισε η έκθεση της Λειψίας, στη ζούγκλα του Αμαζονίου ανακαλύφθηκε μια κωμόπολη... Και σεις, συνέχεια με το πρόβατό σας, ή έστω με το σακάκι, ό,τι δαίμονας κι αν είναι! Α, δεν είσαστε εντάξει! Όλα αυτά δεν σας παρουσιάζουν κάτω από ένα πάρα πολύ καλό φώς! Αυτό προδίνει έλλειψη πολιτισμού, έλλειψη πολιτικής συνειδήσεως... κι είστε κιόλας ένας διανοούμενος, μορφώνετε τη νεολαία μας. Δεν είναι όμορφα πράγματα αυτά, καθόλου δεν είναι. Κι ύστερα, θα έπρεπε να έχετε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις κρατικές μας Υπηρεσίες. Μια και σας λένε πώς είναι πρόβατο, πρέπει να τις πιστεύετε. Αυτές εργάζονται για μας... Σεις εκτιμάτε το προκείμενο θέμα από την προσωπική σας άποψη, στενά υποκειμενικά, αυτές όμως σκέφτονται για ολόκληρη την κοινωνία μας.

IBAN ANTONΩΦ. Έχω τιμηθεί με το παράσημο της αξίας. Δευτέρας τάξεως! Για τη διάσωση ενός πνιγμένου!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Ιβάν;

IBAN ANTONΩΦ. Να και το μετάλλιο! Το βλέπετε, δεν είναι έτσι; (Ανεβαίνει πάνω στο γραφείο, ρωτά, ανήσυχος.) Δεν το βλέπετε; (Ο Εβγγένι και η Ντερμεντζίεβα κοιτάζονται ανήσυχα.)

IBAN ANTONΩΦ (Πολύ αναστατωμένος κι ανήσυχος). Δεν το βλέπετε; Νά το! Εδώ είναι! Νά το!!

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Φυσικά το βλέπουμε! Εκεί αριστερά! Ναι, ναι. Να το εκεί!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Φαίνεται πολύ καλά... Πολύ ωραίο μετάλλιο!

IBAN ANTONΩΦ. Μετάλλιο Δευτέρας Τάξεως! Για τη σωτηρία ενός πνιγμένου!

23

Πάρκο της πόλεως. Στο χορτάρι ο Ιβάν Αντόνωφ βόσκει το σακάκι του, πάνω σ' ένα ξύλινο τρίποδο. Δίπλα του, σ' ένα σκαμνάκι, η Ντερμεντζιέβα πλέκει.

IBAN ANTONΩΦ (Στο σακάκι). Μην τρώς το χαμομηλάκι εκείνο, γιατί θα σου πονέσει το στομαχάκι. Κοίταξε κει το τριφύλλι. Φά το! (Στην Ντερμεντζιέβα.) Τρώει ό,τι του βγεί μπροστά. Θα πάθει καμιά γαστρίτιδα, που θα βουρλίζεται από πόνους!

NTERMENTZIEBA (Χωρίς να σηκώσει το κεφάλι). Σήμερα έχει όρεξη!

IBAN ANTONΩΦ. Όταν το παρακολουθώ βόσκει κανονικά. Κοίτα το πάλι! Μα δε βλέπεις πως κείνο δεν είναι χόρτο! Είναι τριβόλι. Γιατί βόσκεις ολοένα εκεί; (Τραβά το σπάγγο απ' όπου είναι δεμένο το σακάκι.) Έλα δώ! Έτσι, εδώ επιτρέπεται. Μια στιγμή να ξεριζώσω κείνο το ζιζάνιο. (Πλησιάζει και το ξεριζώνει.) Τρώνε αργά, μη βιάζεσαι, πάλι θα' χεις καούρες. (Στη Ντερμεντζιέβα.) Χτές τη νύχτα, δεν μπορούσε να κοιμηθεί.

NTERMENTZIEBA. Έπρεπε να του δώσεις σόδα.

IBAN ANTONΩΦ. Τού' δωσα.

NTERMENTZIEBA (Πλέκει, δε σηκώνει το κεφάλι). Δεν το βοήθησε;

IBAN ANTONΩΦ. Έχει λεπτεπίλεπτο στομάχι, με το παραμικρό παθαίνει καούρες. Λίγο να φάει παραπάνω έχει κολικούς. Δεν ξέρω αν όλα τα πρόβατα είναι έτσι, μα το δικό μας... Δές, πάλι χώνεται στις μαργαρίτες... Μα αυτές είναι σκέτη κυπαρίνη, τί όλο χώνεσαι εκεί; (Τράβα το σπάγγο, αλλάζει τη θέση του σακακιού.) Ούτε κι αυτή τη σικλοφοσφαμίδη ανέχεται, του διαταράσσει το κέντρο της ισορροπίας. Δεν ξέρω πώς θα το κουρέψουμε!

NTERMENTZIEBA. Με τη μηχανή.

IBAN ANTONΩΦ. Δεν είναι σωστό, όμως, να μην ακολουθούμε τις τεχνικές προόδους. Με τη χημική μέθοδο είναι διαφορετικά. Ύστερα από 6 μέρες το μαλλί πέφτει μόνο του.

NTEPMENTZIEBA. Μ' αφού δεν ανέχεται την σικλοφοσφαμίδη;

IBAN ANTONΩΦ. Ναι, χάνει την ισορροπία του και το βλέπεις να πηγαίνει όλο αριστερά. (Δείχνει.) Για να ειδώ στο φυλλάδιο αν γράφει τίποτε γι' αυτό...

Ψάχνει στο φυλλάδιο που του έδωσε ο Υπάλληλος και διαβάζει. Σε λίγο κοιτάζει το ρολόι του, κλείνει το φυλλάδιο και σηκώνεται.

IBAN ANTONΩΦ. Μου φαίνεται πως είναι καιρός...

NTEPMENTZIEBA (Πλέκει, δε σηκώνει το κεφάλι). Ήρθε η ώρα;

IBAN ANTONΩΦ. Ναι.

Η Ντερμεντζίεβα αφήνει το πλεκτό, βγαίνει στα παρασκήνια και ξανάρχεται μ' ένα σκαμνάκι. Από την αντίθετη μεριά ο Ιβάν Αντόνωφ έρχεται με δυο άσπρους κουβάδες από εμαγιέ. Η Ντερμεντζίεβα τακτοποιεί το ξύλινο τρίποδο με το σακάκι και το σκαμνάκι στο κέντρο της σκηνης. Ο Ιβάν ανασκουμπώνει τα μανίκια του πουκάμισου του, τοποθετεί ένα κουβαδάκι κάτω από το ένα μανίκι του σακακιού κι αρχίζει να αρμέγει. Η Ντερμεντζίεβα ξαναπιάνει το πλεκτό της.

IBAN ANTONΩΦ. Σήμερα είναι πικρούτσικο λίγο. (Αρμέγει.)

NTEPMENTZIEBA. Οφείλεται σ' εκείνη την αιμιθιά, κι έχω την εντύπωση πως το χόρτο είναι κάπως μολυσμένο. (Πλέκει.)

IBAN ANTONΩΦ. Είναι όμως τρυφερό... Όταν είναι ήσυχο δίνει περισσότερο. Σαν περνά αεροπλάνο, σταματά αμέσως. Σταγόνα δεν του παίρνεις πιά.

NTEPMENTZIEBA (Πλέκει, δε σηκώνει το κεφάλι). Είναι ευαίσθητο.

IBAN ANTONΩΦ. Πάντως, η μέθοδος αυτή, των τριών αρμεγμάτων τη μέρα έχει πάνω του πολύ καλή επίδραση. Εμπρός, τώρα κι από την άλλη μεριά.

(Μετακινεί το σκαμνάκι και το δοχείο στ' άλλο μανίκι.) Μη, κάθησε φρόνιμα, αυτός είναι ο φύλακας, δεν είναι κακός άνθρωπος. Δε θα μας πειράξει.

(Αρμέγει.)

NTERMENTZIEBA. Έπλυνες τα χέρια σου;

IBAN ANTONΩΦ. Ναι, πρίν λίγη ώρα, στη βρύση.

NTERMENTZIEBA. Χθές είχες ξεχάσει.

IBAN ANTONΩΦ. Ναι, μα άρμεξα με μαντήλι... (Αρμέγει.) Σκέφτηκα να πήξω λίγο. Για το πρωινό μας.

NTERMENTZIEBA. Βάλτο τ' απόγευμα. Θα γίνει πολύ καλό. Προβατίσιο!

Στη δενδροστοιχία εμφανίζεται ο Τζόρο. Σπρώχνει ένα αμαξάκι μωρού.

Σταματά, δίνει στο παιδί ένα μπιμπερό, κάτι του λέει, του κουδουνίζει κάποιο παιχνιδάκι, του τραγουδά, κουνά τ' αμαξάκι και μ' αυτό τον τρόπο πλησιάζει τους δυο.

TZOPO. Τί κάνουμε σήμερα, πώς πάει τ' άρμεγμα, καλά; Καλημέρα σας.

IBAN ANTONΩΦ. Ά, σήμερα πάμε καλά, σχεδόν 800 γραμμάρια, κι από το ένα του μόνο μαστάρι.

TZOPO. Ναι, κάτι είναι.

IBAN ANTONΩΦ. Είναι, όμως, λίγο πικρούτσικο, νομίζω εξαιτίας της αφιθιάς.

TZOPO. Δεν είναι τίποτα, τί νομίζεις, πως της άγορας είναι καλύτερο; Είχε κολικό απόψε;

IBAN ANTONΩΦ. Ως τις τρεις δεν μπόρεσε να κοιμηθεί.

TZOPO. Οφείλεται στις μαργαρίτες. Μήπως δεν πρόσεξες και βόσκησε μόνο γλαδιόλες;

IBAN ANTONΩΦ. Ε, πώς, προσέχω, αλλ' αυτό το ζώο μόλις γυρίσεις το κεφάλι σου ορμά στις μαργαρίτες. Τά τριαντάφυλλα δεν τά πλησιάζει, τις μαργαρίτες, όμως, τις ταραάζει.

TZOPO. Έτσι, έ; Και το δικό μου όλο χωρατά κάνει, μην το βλέπεις που είναι

τόσο μικρό. Χτές τ' άφησα μόνο μια μονάχα στιγμή κι όταν γύρισα είχε σπάσει την αλατιέρα.

IBAN ANTONΩΦ. Δε θέλεις να πάρεις λίγο γάλα για το παιδί; Είναι φρέσκο, μόλις τ' άρμεξα.

ΤΖΟΡΟ. Α, όχι, ευχαριστώ, η γυναίκα μου του δίνει μόνο «Γάλα Βουλγάρας», και καθώς ξέρεις, σήμερα οι γυναίκες μας διευθύνουν.

IBAN ANTONΩΦ. Τότε να δώσω λίγο για σένα, να το βράσεις και να το πήξεις. Το γάλα είναι αρκετό, «δόξα το Θεώ», κι όχι από οποιοδήποτε πρόβατο. Το δικό μου είναι ελεγμένο, αυθεντικό!

ΤΖΟΡΟ. Ξέρω πως το πρόβατό σου είναι αυθεντικό κι επίσημα αναγνωρισμένο, αλλά βλέπεις, δεν έχω δοχείο. Πηγαίνω να πάρω ένα κανατάκι κι επιστρέφω αμέσως. (Φεύγει με τ' αμαξάκι.)

IBAN ANTONΩΦ. Κάθε μέρα πηγαίνει να φέρει δοχείο και δεν ξαναγυρίζει.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Είναι αφηρημένος.

IBAN ANTONΩΦ. Μάλλον ακατάδεχτος.

Μπαίνει ο γιατρός, συνοδευμένος από δυο χειροδύναμους νοσοκόμους.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Νομίζω πως είναι αυτός. Προσοχή μη τον εξαγριώσουμε... Με το μαλακό! (Πλησιάζει με τους δυο.) Καλημέρα.

IBAN ANTONΩΦ. Καλημέρα. (Η Ντερμεντζίεβα πλέκει.)

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ωραίος καιρός σήμερα!

IBAN ANTONΩΦ. Καιρός μ' αραιά και άκουρα σύννεφα. Θα έχουμε βροχή, προπαντός τ' απόγευμα.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Την εποχή αυτή η βροχή είναι χρυσάφι για τη γεωργία...

IBAN ANTONΩΦ. Και για τα ζώα...

ΓΙΑΤΡΟΣ (Δείχνει το σακάκι). Πώς πάει; Δίνει γάλα;

IBAN ANTONΩΦ. Πιότερο μαλλί παρά γάλα. Είναι η ράτσα του. (Αρμέγει.)

ΓΙΑΤΡΟΣ. Α, έτσι! Αφού τέτοια είναι η ράτσα του... Κα το αρμέγετε συχνά;

IBAN ANTONΩΦ. Εμείς εφαρμόζουμε τρία αρμέγματα τη μέρα.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ποιοί, εμείς;

IBAN ANTONΩΦ. Εγώ και το πρόβατο. Από οικονομική άποψη, είναι πολύ αποδοτικό.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Καταλαβαίνω.

IBAN ANTONΩΦ. Και σας παρακαλώ, χωρίς παρεξήγηση, μιλάτε σιγότερα. Με το θόρυβο δίνει λιγότερο γάλα, τρομάζει. θέλετε να μου δώσετε τον άλλο κουβά; Αυτός γέμισε.

ΓΙΑΤΡΟΣ (Του δίνει το άλλο δοχείο). Και πόσους περίπου κουβάδες δίνει τη μέρα;

IBAN ANTONΩΦ. Δυο, μέσο όρο. Το Σάββατο και την Κυριακή όμως, δε δίνει γάλα. Είναι μέρες αναπαύσεως. Δουλεύει, βλέπετε, με το πενήμηρο.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ναι, καταλαβαίνω. Φυσικά... Κι από μαλλί... πως πάει;

IBAN ANTONΩΦ. Τί ακριβώς σας ενδιαφέρει;

ΓΙΑΤΡΟΣ. Μα να, αν δίνει αρκετό μαλλί, αν είναι άσπρο, αν το κουρεύετε συχνά...

IBAN ANTONΩΦ. Το κουρεύουμε χημικά.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Χημικά;

IBAN ANTONΩΦ. Ναι. Στην τροφή του βάζουμε μία ορισμένη δόση σικλοφοσφαμίδης. Ύστερα από 6 μέρες το μαλλί πέφτει μόνο του. Η μέθοδος είναι απόλυτα αβλαβής και για το μαλλί και για το ζώο.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ενδιαφέρον. Στο γάλα, όμως, έχει καμιά επίδραση;

IBAN ANTONΩΦ. Στην απόδοση του γάλακτος το επηρεάζει μόνο ο θόρυβος. Όταν υπάρχει θόρυβος, γάλα δεν υπάρχει.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Γιατί τότε το βόσχετε εδώ; Δε γίνεται πολύς θόρυβος;

IBAN ANTONΩΦ. Πολύς θόρυβος για το σακάκι; Όχι, όχι, δεν το ενοχλεί.. .

ΓΙΑΤΡΟΣ (Σε αμηχανία). Πώς;... Μ' αυτό δεν είναι πρόβατο;

IBAN ANTONΩΦ. Εσείς τί νομίζετε;

ΓΙΑΤΡΟΣ. Εγώ... εγώ νομίζω πως είναι πρόβατο.

IBAN ANTONΩΦ. Δεν είστε καλά! Πού είναι το πρόβατο; Δε βλέπετε πως είναι σακάκι; Ξανάδατε πρόβατο με μανίκια και κουμπιά;

ΓΙΑΤΡΟΣ. Χμ! δεν ξέρω τί να πω... πρόβατο είναι, σακάκι είναι; ...Ωστόσο, σά να μοιάζει με πρόβατο, τί λέτε σεις;

IBAN ANTONΩΦ. Μ' αυτό είναι καθαρή σχιζοφρένεια, γιατρέ, θα πρέπει να συμβουλευθείτε έναν ψυχίατρο... Σε μερικές περιπτώσεις η πάθηση σας θεραπεύεται...

ΓΙΑΤΡΟΣ. Πρώτη φορά μου συμβαίνει κάτι τέτοιο. Ο άρρωστος να μου κάνει διάγνωση και να μου συνιστά θεραπεία! Αναποδογύρισε ο κόσμος. Καλά, και γιατί τότε βόσκεις το σακάκι εδώ, στο πάρκο;

IBAN ANTONΩΦ. Και πού να το βοσκήσω;

ΓΙΑΤΡΟΣ. Γενικά, γιατί πρέπει να το βοσκήσεις;

IBAN ANTONΩΦ. Για να μην ψοφήσει της πείνας.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ποιό θα ψοφήσει της πείνας;

IBAN ANTONΩΦ. Το πρόβατο.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ποιό πρόβατο;

IBAN ANTONΩΦ. Αυτό!

ΓΙΑΤΡΟΣ. Μα αυτό δεν είναι ΣΑΚΑΚΙ.

IBAN ANTONΩΦ. Ναι, αν το δεις έτσι, είναι σακάκι... Άν όμως, το δεις στα επίσημα στοιχεία, είναι πρόβατο!

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ποιά στοιχεία;

IBAN ANTONΩΦ. Αυτά! (Του δίνει ένα μάτσο χαρτιά.)

ΓΙΑΤΡΟΣ (Τα ξεφυλλίζει). Απόδειξη για πληρωμή φόρου... Βεβαίωση... πως του έγινε εμβόλιο για αμφώδη πυρετό... Πιστοποιητικό δαμαλισμού ένας... μαυροκέφαλου προβάτου, ράτσας Βουχάρας... τριχώματος μεταξοειδούς... Πρώτη φορά βλέπω κάτι τέτοιο!

IBAN ANTONΩΦ. Μπορώ να σας βεβαιώσω πως δε διαθέτω άλλο πρόβατο. Αυτό εδώ εκπροσωπεί ολάκερο το κοπάδι μου. Βλέπετε, λοιπόν, πως πρέπει να το βοσκήσω, δεν μπορώ να το αφήσω να ψοφήσει! Έχω, σαν πολίτης, μίαν

κάποια ευθύνη γι αυτό.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Πρωτάκουστο... (Ξαναεξετάζει τα δικαιολογητικά.) Γλωσσολόγος...
μαυροκέφαλο... Βουχάρας! Μπορεί να παλαβώσεις.

IBAN ANTONΩΦ. Το πρόβατό μου δεν παλαβώνει. Είναι δαμαλισμένο...

ΓΙΑΤΡΟΣ. Όχι το πρόβατο... Μπορεί να παλαβώσει κανείς... Δηλαδή εσύ, εγώ
να παλαβώσω!

IBAN ANTONΩΦ. Γιατί; Δεν μπολιαστήκατε; Άν σας πιάσουν θα πληρώσετε
πρόστιμο... Και, γενικά, δεν πρέπει να νευριάζετε. Παραδεχτήτε πως αυτό είναι
ένα πρόβατο και θα δήτε πως όλα θα πάνε μιά χάρα.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Μα αυτό είναι σακάκι. Και είναι ξεκάθαρο για κάθε φυσιολογικό
άνθρωπο!

IBAN ANTONΩΦ. Γνώμη σας. Όμως, τα δικαιολογητικά αυτά γράφουν κάτι
άλλο.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ (Κουνά το κεφάλι μ' επίπληξη). Αυτός ο άνθρωπος
αμφιβάλει για την αξία των επίσημων δικαιολογητικών στοιχείων. Δεν είναι
καλά!

IBAN ANTONΩΦ. Πρέπει να έχετε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις κρατικές μας
υπηρεσίες. Αφού σας λένε πως αυτό είναι πρόβατο, πρέπει να τις πιστέψετε.

Ενεργούν για το συμφέρον μας, για το συμφέρον ολονών.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Μα εγώ τις εμπιστεύομαι, δεν είπα το αντίθετο.

IBAN ANTONΩΦ. Κι εγώ. Μήπως θέλετε λίγο γάλα; Φρέσκο!

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ευχαριστώ, δε διψώ, κι ούτε μ' αρέσει το γάλα.

ΝΤΕΡΜΕΝΤΖΙΕΒΑ. Σας παρακαλώ, πιέστε μία γουλιά, δοκιμάστε.

IBAN ANTONΩΦ. Μη μας προσβάλετε!

ΓΙΑΤΡΟΣ. Όχι, ευχαριστώ. Ορίστε. (Επιστρέφει τα δικαιολογητικά.) Τα
στοιχεία αυτά είναι εντάξει!

IBAN ANTONΩΦ. Φυσικά. Είδατε ποτέ στοιχεία που να μην είναι εντάξει;

ΓΙΑΤΡΟΣ. Όχι, βέβαια όχι... (Στους νοσοκόμους.) Παιδιά, αυτός εδώ είναι
φυσιολογικός... Μπορούμε, λοιπόν, να πηγαίνουμε...

IBAN ANTONΩΦ. Γιατρέ, να σου δώσω ένα κουμπί από το πρόβατο, έτσι για ανάμνηση;

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ευχαριστώ, είστε πολύ ευγενικός, αλλά, ειλικρινά, δε συντρέχει περίπτωση... (Φεύγοντας.) Μπορεί να παλαβώσει κανείς...

IBAN ANTONΩΦ (Κραυγάζει πίσω του). Μόνο σαν δεν είναι μπολιασμένος... Πάντως, γιατρέ, φρόνιμο είναι να συμβουλευτείτε έναν ψυχίατρο...

24

Ένα δωμάτιο. Ο Υπάλληλος κάθεται μπροστά σ' ένα μεγάλο γραφείο και πίνει με ηρεμία τον καφέ του. Χτυπά το τηλέφωνο. Ο Υπάλληλος σηκώνει τ' ακουστικό, νωθρά.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Εμπρός! (Πηδά όρθιος και μένει σε στάση προσοχής.) Ναι, τα σέβη μου, ορίστε; ...Ποιός ανθρωπός μας; Αυτός στο παρκάκι; ...Ποιό παρκάκι; ...Α, κατάλαβα. Ο άνθρωπός μας απ' το παρκάκι; Ναι. Βέβαια... Μόνο που δεν είναι δικός μας... Εμείς δεν έχουμε κανέναν άνθρωπο στο παρκάκι. Δεν είναι δικός μας, είπα. Α, α, ρκείνος με... ναι, ναι, ναι, φυσικά, ξέρω... Τί αδιαντροπιά... καλά το είπατε... μας εκθέτει... Βέβαια δεν πρέπει... όμως, επιτρέψτε μου να σας εξηγήσω, εγώ, παρ' όλες τις δυσκολίες, δε φείσθηκα της υγείας μου..., καθημερινές και γιορτές, ...στην περίπτωση αυτή μας ξέφυγε, μια άτυχη σύμπτωση, σε καμιά περίπτωση συνηθισμένη, τακτική..., σας βεβαιώ, ...σας βεβαιώ πως όχι, διέταξα, εγώ προσωπικά, κάθε μέρα επισκέπτομαι όλα τα γραφεία, απέκτησα και αρθριτικά..., μά αυτό δε μετρά, η υπηρεσία απαιτεί θυσίες, ο ένας θυσιάζει το ένα, ο άλλος τ' άλλο, μα όταν η υπηρεσία το απαιτεί..., γιατί τσακιζόμαστε στη δουλειά ό,τι κι αν λένε... (Σταματά απότομα και κοιτάζει τ' ακουστικό. Από το άλλο άκρο του καλωδίου ακούγεται ο ήχος του κλεισμένου τηλεφώνου. Ο Υπάλληλος κρατά μία στιγμή τ' ακουστικό, είναι λυπημένος, κουρασμένος, ύστερα το αφήνει ελαφρά στη θέση του. Ξαπλωμένος

στην πολυθρόνα πιάνει το κεφάλι του με τα χέρια και κλείνει τα μάτια. Ύστερα ταραάζεται και σηκώνει το ακουστικό. Σχηματίζει έναν αριθμό.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ποπώφ! Ναι, εγώ είμαι. Άκουσε, το πρόβατο εκείνο που είναι σακάκι, ή το αντίθετο... ό,τι διάβολος κι αν είναι... πρέπει να εξαφανιστεί. Αυτή τη στιγμή. Φυσικά νόμιμα! Δε θά βαλθείς βέβαια να βάλεις φωτιά στα κατάστιχα και στα μητρώα! Αυτή τη στιγμή, αλλά νόμιμα. Τί δεν καταλαβαίνεις; Σ' αυτόν θα στείλουμε ένα έγγραφο, θα αναγνωρίζουμε ότι είναι σακάκι, ζητάμε συγγνώμη... κι έτσι γλυτώνουμε απ' αυτόν... Τί γιατί; ...Για να μην κάνει πιά επιδείξεις στο πάρκο, γι αυτό! ...Γιατί μας εκθέτει. Σε μας πάλι θα μείνει το πρόβατο. Ε, αυτό πρέπει να εξαφανιστεί, γιατί είναι μόνο στο βιβλίο μας... Ξέρω πως φιγουράρει σ' όλα τα βιβλία μας, αν δε φιγουράριζε δε θα συζητούσαμε! Μα, επιτέλους, άνθρωπε, πάψε να εξηγείς... δραστηριοποιήσου! Και γρήγορα τ' ακούς; (Πετά τ' ακουστικό. Περιφέρεται νευρικά κι ανάβει ένα τσιγάρο, πέφτει μ' ορμή στην πολυθρόνα. Ξαναπηδά όρθιος, βγάζει ένα μπουκάλι από το συρτάρι και πίνει κονιάκ απευθείας απ' το μπουκάλι, κι ορμά πάλι στο τηλέφωνο.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ποπώφ; Εξαφάνισες το πρόβατο; ...Πώς δεν είναι δυνατό; Τί κι αν είναι περασμένο παντού, μου μιλάς σαν πρωτάρης! Δεν μπορείτε να βγάλετε ένα πρόβατο από την απογραφή... είστε για γέλια, τί στ' ανάθεμα! Διαγράψτε το, σαν τά αναλώσιμα υλικά του γραφείου! Με τη γόμα... τί δεν έχετε γόμα; Εμ, σβήνουμε, ρέ Ποπώφ, τί να κάνουμε, αφού έχουμε τόσα να σβήσουμε... Όμως, μην ανησυχείς γι αυτό το λόγο, εγώ σου είπα το σβήσιμο μόνο για παράδειγμα. Κακό, ναι, ναι... Δε θα μπορούσαμε να απαλλαγούμε απ' τη καταχώρησή του με τις «δωρεές»; Πόσο να κοστίζει ένα πρόβατο; ...Ναι, έχεις δίκιο, είναι άλλο κεφάλαιο. Τότε, άκουσε: πάρε από το Κεφάλαιο τών «Πτηνών» τρεις χήνες... Τις πήρες; Κι όπως είναι τις δίνεις στα «Σκυλιά»... Σωστά, σε καλό δρόμο βρίσκεσαι... τώρα πάρε ενάμιση σκύλο από το αντίστοιχο βιβλίο και δώστο στα «Θηλαστικά», ναι ...στα «μαστοφόρα», καλά, ...τί σε στενοχωρεί; ...Ά, ναι, μετάφερε από τα «άγρια πτηνά», γιατί τ' άλλα δεν μπορείς να τ' αυξίσεις... Κι

εκεί δεν πάμε καλά; Ναι, αυτό σημαίνει πως δεν έχουμε που να το δώσουμε... Ξέρω, ξέρω είναι δύσκολο! Καλά, Ποπόφ, άστο, θα το φροντίσω εγώ, θα το ξανασκεφτώ. (Κλείνει το τηλέφωνο. Γεμίζει ένα κυπελάκι κονιάκ, πίνει, περιφέρεται νευρικός στο γραφείο.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Πού να το δώσουμε; ...πού να το δώσουμε; Πως, διάβολο, να εξαφανιστεί αυτό το ανύπαρκτο πρόβατο; ...Τί να τα κάνουμε! Κι ο χρόνος δε σταματά, τρέχει... (Στέκεται απότομα, φωτισμένος, βρήκε τη λύση. Τρέχει στο τηλέφωνο.) Ιβάνωφ! ...Εσύ είσαι Ιβάνωφ; ...Ιβάνωφ έλα στο γραφείο μου για λίγο, σε παρακαλώ... Ναι, ναι εγώ είμαι! Μπρός, γρήγορα, σε περιμένω!

Βηματίζει νευρικά στο γραφείο, κατά μήκος και κατά πλάτος. Μπαίνει ο Ιβάνωφ, ένας άντρας 46 χρονώ, πού χαιρετά και στέκεται προσοχή.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Πλησίασε, κάθησε... Τί πίνεις, καφέ; ένα κονιάκ; Τραβιέται ένα κονιάκ, δεν είναι έτσι; (Του γεμίζει ένα ποτηράκι και του το προσφέρει.) Στην υγεία σου... (Πίνει.) Ε, πώς τα πάμε; Τί κάνει η οικογένεια; ΙΒΑΝΩΦ. Ευχαριστώ, είναι καλά.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Το παιδί τί κάνει Πήρε υποτροφία;

ΙΒΑΝΩΦ. Έχω δυο... μα κανένα δεν πάει σχολείο, είναι μικρά, δεν έχω καιρό που παντρεύτηκα.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ναι, μπράβο! Και συ; Πώς τα πάζ με την υγεία σου; Σα να μου φαίνεσαι ωχρός. Φρόντιζε τον εαυτό σου!

ΙΒΑΝΩΦ. Η αιμοσφαιρίνη είναι κάπως πεσμένη, ίσως γι αυτό...

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ιβάνωφ, εσύ, αυτές τις μέρες συμπληρώνεις τα πενήντα δεν είναι έτσι;

ΙΒΑΝΩΦ. Σαράντα έξι. Κι όχι αυτές τις μέρες, παρά ύστερα από τρεις μήνες.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Έτσι; Ε, λοιπόν, η Επιτροπή του Συνδικάτου μας, σου αναθέτει το καθήκον να συμπληρώσεις αύριο τα πενήντα σου χρόνια.

ΙΒΑΝΩΦ (Σηκώνεται ξαφνιασμένος). Μα εγώ... γιατί αύριο;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ιβάνωφ, δεν είσαι μέλος του Συνδικάτου;
IBANΩΦ. Μέλος ναι, αλλά 46 χρονώ... Γιατί ξαφνικά πενήντα;
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Γιατί έτσι πρέπει, Ιβάνωφ. Τά συμφέροντα του Συνδικάτου το απαιτούν... Θεώρησέ το σαν καθήκον.
IBANΩΦ. Να διατρέξω τέσσερα χρόνια μέσα σε 24 ώρες;
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Θα τα διατρέξεις, Ιβάνωφ, θα τα διατρέξεις! Επομένως, αύριο συμπληρώνεις τα πενήντα σου χρόνια... Ξέρει κανείς πόσων χρονών είσαι;
IBANΩΦ. Η γυναίκα μου.
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Θέλω να πώ από μας, της Υπηρεσίας..
IBANΩΦ. Όχι, ως τώρα κανένας δεν ενδιαφέρθηκε.
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αυτό είναι καλό. Συνεπώς, πενήντα χρονώ, και μία αδιάκοπη δραστηριότητα 20 χρονών στο Ίδρυμά μας... Συνεννοηθήκαμε, Ιβάνωφ;
IBANΩΦ (Σεμνά). Δεν ξέρω αν θα ανταποκριθώ...
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Θα ανταποκριθείς, θα ανταποκριθείς. Είσαι ένας ευσυνείδητος υπάλληλος. Κι εμείς, πάλι, προς τιμήν σου... Θα φάμε ένα πρόβατο!

25

Επίσημο γεύμα. Γύρω από το τραπέζι είναι καθισμένοι ο Υπάλληλος, ο Εβγγέλι, ο Υπεύθυνος Π και φυσικά ο Ιβάνωφ, ο τιμώμενος σε κεντρική θέση. Ο Ιβάνωφ φορά καινούργιο κοστούμι. Άσπρο τραπεζομάντηλο, αστραφτερά σερβίτσια. Μαχαίρια, πηρούνια, πιάτα, αλατιέρες, οδοντογλυφίδες, δίσκοι, πετσέτες, μαυροπίπερο, λουλούδια σε βάζα... Στη μέση είναι θρονιασμένος ένας πελώριος δίσκος στον οποίο θα' πρεπε να βρίσκεται το πρόβατο... αλλά δεν είναι. Ο δίσκος είναι κενός. Πάνω απ' όλους κρέμεται τ' ασανσέρ και μέσα σ' αυτό κάθεται ο άνθρωπος του ανελκυστήρα. Ο Υπάλληλος σηκώνεται.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Αξιότιμοι και αγαπητοί συνάδελφοι. Συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ για να φάμε αυτό το πρόβατο. (Δείχνει τον άδειο δίσκο.) Προς

τιμήν του συναδέλφου μας Ιβάνωφ που σήμερα συμπληρώνει τα πενήντα του χρόνια. (Επιδοκιμασίες.) Ναι, σύντροφοι, πενήντα χρόνια ζωής και είκοσι χρόνια αδιάκοπης δραστηριότητας στο Ίδρυμά μας είναι γεγονότα που αξίζουν μιάς προσοχής μεγαλύτερης συγκριτικά μ' αυτό το ταπεινό πρόβατο που αγόρασε η Επιτροπή του Συνδικάτου, και το οποίο σε λίγα λεπτά, εμείς όλοι, θα καταβροχθίσουμε. (Γέλια.) Αλλά σύντροφοι, στα νώτα αυτού του προβάτου κρύβεται η συμπεριφορά μας απέναντι στον άνθρωπο, η φροντίδα για τον άνθρωπο, η προσοχή απέναντι στον άνθρωπο.

Αυτό το πρόβατο, αγαπητοί μου φίλοι, είναι η έκφραση των αισθημάτων μας, αυτό δείχνει ποιοί είμαστε, πως σκεφτόμαστε και πως εργαζόμαστε! Γιατί σ' αυτόν πάνω (δείχνει τον Ιβάνωφ), πάνω σ' αυτόν τον άμεμπτον, τον έντιμον άνθρωπο, βασίζονται τα πάντα, βασίζεται τό Ίδρυμα, βασίζεται η κοινωνία μας. Από αυτόν προέρχεται και το ψωμί και το κρασί και το κρέας αυτό.

(Χειροκροτήματα.) Είμαστε, επομένως, ευτυχείς να πούμε σήμερα στον συνάδελφό μας, στον άνθρωπο Ιβάνωφ!! Σ' ευχαριστούμε για το έργο σου το γεμάτο αυταπάρνηση! Χρόνια σου πολλά! (Επευφημίες κι ευχές «χρόνια πολλά»). Ο Ιβάνωφ σηκώνεται, υποκλίνεται, ο Υπάλληλος τον φιλά.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Λοιπόν, αγαπητοί μου, άς αρχίσουμε. Εβγγέني μοίρασε συ το πρόβατο... (Δένει την πετσέτα στο λαιμό του, το ίδιο και οι άλλοι. Ο Εβγγέني κόβει το φανταστικό πρόβατο, κάπου το μαχαίρι στομώνει. Κάποιος λέει «χόνδρος» τελικά το κόβει ολότελα.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Ευχαριστώ, Εβγγέني. Ε, ορίστε λοιπόν, παίρνετε κρέας... Να πάρει ο καθένας ό,τι του αρέσει. Καλή όρεξη. (Σερβίρεται πρώτος.)

ΕΒΓΓΕΝΙ (Στον υπεύθυνο II). Σταθήτε να σας σερβίρω εγώ... Πάρτε αυτό το κομάτι, είναι πιο ξεροψημένο.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ II. Ευχαριστώ. Λίγη σάλτσα. (Του βάζει. Τρώει, σαν όλους, από το εικονικό πρόβατο. Κροταλίσματα μαχαιροπήρουνων, θαυμασμοί και επιδοκιμασίες για λογαριασμό «του ψητού». Μπαίνει ο Ιβάν Αντόνωφ με το ξύλινο τρίποδο πάνω στο οποίο βρίσκεται το σακάκι. Ο Υπάλληλος του

χαμογελά.)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Α, Ιβάν Αντόνωφ! Μας συγχωρείς που σε ανησυχίσαμε, αλλά είναι για μία επείγουσα ανακοίνωση... Εβγγέι... Διάβασέ την, εσύ!

ΕΒΓΓΕΝΙ. Εφόσον διατάσσετε! (Οργισμένος, μασώντας και καταπίνοντας το κρέας του εικονικού πρόβατου.) Σύμφωνα με την 1478 επίσημον ανακοίνωσιν του Ιδρύματος, βάσει της διατάξεως... σε συνδυασμό... το πρόβατό σας είναι... σακάκι! (Πνίγεται, βήχει, του κόβεται η ανάσα. Ο Υπάλληλος και ο Υπεύθυνος Π του βαρούν γροθιές πίσω στο σβέρκο.)

IBAN ANTONΩΦ (Φορώντας το σακάκι και κουμπώνοντάς το). Επιτέλους, ξανάγινες σακάκι! Εβγγέι!... Εβγγέι! Τί σου συμβαίνει; Τί έπαθες, παλιό φίλε;

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. Του κάθισε το πρόβατό σου... στο λαιμό!

ΤΕΛΟΣ